

archeologie
bouwhistorie
cultuurhistorie

's-Hertogenbosch
Graaf van Solmsweg 103
5222 BS 's-Hertogenbosch
T ■ 073 61 36 219
F ■ 073 61 49 877
E ■ denbosch@baac.nl

Deventer
Postbus 2015
7420 AA Deventer
T ■ 0570 67 00 55
E ■ deventer@baac.nl

E ■ info@baac.nl
w ■ www.baac.nl

Opgraving Lieshout, Nieuwenhof-Noord
- Catalogus 2/2

BAAC-rapport A-10.0339

Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere

Bewoning uit de prehistorie, Romeinse tijd en
middeleeuwen te Lieshout, Nieuwenhof-Noord.
- Catalogus 2/2
BAAC-rapport A-10.0339

J.F. van der Weerden
M.C. Brouwer

Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere*

Bewoning uit de prehistorie, Romeinse tijd en middeleeuwen te Lieshout, Nieuwenhof-Noord

J.F. van der Weerden

M.C. Brouwer

met bijdragen van:

S. van Daalen, R. Houchin, S.A.M. Lemmers,
C. van der Linde, W. van der Meer, R. Niemeijer, M.A. Tolboom,
A.C. van de Venne, C. Verbeek, D.F.A.E. Voeten

BAAC rapport A-10.0339

oktober 2015

*Een goed herder scheert zijn schapen, maar vilt ze niet (Tiberius)

Inhoudsopgave

9	■ Catalogus	
	9.1 Inleiding	293
	9.1.1 Beschrijving	293
	9.1.2 Typologie	295
	9.2 Huizen	297
	9.3 Bijgebouwen	360
	9.4 Greppels	419
	9.5 Waterputten en -kuilen	431
	9.6 Overige structuren	470
	■ Bijlagen:	
	Bijlage 1 ASK basiskaart (digitaal)	
	Bijlage 2 Rapport dendrochronologisch onderzoek (digitaal)	
	Bijlage 3 Rapport macrobotanisch onderzoek (digitaal)	
	Bijlage 4 Sporenlijst (digitaal)	
	Bijlage 5 Vondstdeterminatie (digitaal)	

9 Catalogus

9.1 Inleiding

In de catalogus worden de aangetroffen structuren uit de prehistorie, Romeinse tijd en middeleeuwen besproken. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen huizen (1 t/m 28), bijgebouwen (101 t/m 168), greppels (301 t/m 318), waterputten en –kuilen (501 t/m 519) en overige structuren (401 t/m 404).

9.1.1 Beschrijving

Bij de beschrijving van de huizen komen de volgende elementen aan de orde, waarbij sommige alleen aan de orde komen indien van toepassing.

- *Onderzoek*

Hier wordt de locatie van de structuur binnen de opgraving genoemd en de aan-/afwezigheid van andere sporen in de omgeving. Wanneer de structuur op een bijzondere manier onderzocht is of wanneer een bijzondere onderzoeksmethode is gehanteerd. Tevens worden slechte weersomstandigheden en/of verstoringen door andere structuren of recente verstoringen vermeld.

- *Constructie*

Hier wordt de hoofdconstructie van het gebouw beschreven. Wat zijn de dakdragende palen geweest, wat is de afstand tussen de middenstijlen en wat is de diepte van de palen. Wat is de lengte (minimaal en/of maximaal) van het gebouw. Ontbreken palen van de hoofdconstructie en zo ja, hoe komt dat?

- *Wanden*

Hier worden de wanden van het gebouw beschreven. Waar bevinden deze zich, zijn er nog bijzonderheden te vermelden en wat is de breedte van het gebouw?

- *Ingangen*

Hier worden de ingangen van het gebouw beschreven. Zijn er überhaupt ingangen herkend, waar bevinden deze zich en wat zijn de afmetingen? Tevens kunnen hier sporen vermeld worden die met de ingangen in verband kunnen worden gebracht.

- *Dak*

Hier wordt ingegaan worden op de dakconstructie. De constructie (zadeldak of schilddak) wordt niet alleen genoemd maar er wordt ook kort toegelicht op grond waarvan aan een dergelijke constructie wordt gedacht. Onder dit kopje kunnen ook de dakdragende elementen nog eens genoemd worden. Wanneer de dakconstructie niet bepaald kan worden, wordt dit kopje weggelaten.

- *Binnenindeling*

Hier wordt beschreven wat bewaard is gebleven van de binnenindeling van het gebouw. Is het bekend waar de stal zich heeft bevonden, zijn nog afzonderlijke stalboxen herkend, wat zijn de afmetingen van de stal en stalboxen. Waar bevond het woongedeelte zich, is de haardplaats (of een aanwijzing voor de haardplaats) aanwezig. Zijn er aanwijzingen voor binnenwanden en/of doorgangen aanwezig.

- *Bijzondere elementen*

Hier kunnen ook alle elementen aan de orde komen die geen onderdeel uitmaken van de constructie maar wel onderdeel uitmaken van het gebouw. Gedacht kan worden aan beschrijving (afmetingen, diepte, soort vulling) van de haardplaats, vulling van de potstal, ingangskuilen, afwateringsgreppels, bouw- of verlatingsoffers en dergelijke.

- *Reparaties*

Hier worden paalkuilen of andere sporen beschreven die als reparatie en/of uitbreiding van de oorspronkelijke constructie geïnterpreteerd kunnen worden. Hierbij kan ook gedacht worden aan palen die zijn vervangen, dichtzetten van ingangen, verlenging van het gebouw en dergelijke.

Verdwijnen van het gebouw

Hier wordt beschreven wat bekend is over het de eindfase van het gebouw. Zijn de palen uitgegraven of zijn er nog paalkernen zichtbaar in de paalkuilen.

Relatie met andere structuren

Hier komt de relatie met andere structuren aan de orde. Het gaat hier om oversnijdingen van/door andere structuren en overlappingsen.

- *Sporen*

Hier worden de spoornummers vermeld die aan de betreffende structuur gekoppeld zijn. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen sporen die er zeker bij horen en sporen die mogelijk onderdeel uitmaken van de structuur.

- *Vondsten*

Hier worden de vondsten behandeld die afkomstig zijn uit de desbetreffende structuur. De aantallen en de datering van het verzamelde aardewerk (en eventueel ander vondstmateriaal) worden genoemd waarbij ook vermeld wordt op grond van welke kenmerken de datering van het vondstmateriaal gebaseerd is. Tevens worden dendrochronologische- en/of 14C-dateringen.

- *Datering*

Hier wordt de datering van de structuur genoemd.

De beschrijving van de greppels, waterputten en –kuilen en overige sporen is beknopter en wordt samengevat onder het kopje ‘beschrijving’ of ‘constructie en gebruiksfasen’. Overigens komen bij deze structuren ook het onderzoek, de datering, de relatie met andere structuren, de sporen en de vondsten aan de orde.

9.1.2 Typologie

De gebouwen zijn voor zover mogelijk ingedeeld in bestaande typologieën. Voor de beschrijving van de plattegronden uit de prehistorie is gebruik gemaakt van de typologie van Oss-Ussen, die over het algemeen van toepassing is voor gebouwstructuren uit de bronstijd en ijzertijd, die worden aangetroffen op de Zuid-Nederlandse pleistocene zandgronden. Omdat er ook overeenkomsten zijn met prehistorische gebouwen van Noordoost-Nederlandse zandgronden, zal er ook verwezen worden naar typologieën die voor die archeoregio gangbaar zijn. Voor de beschrijving van de plattegronden uit de volle middeleeuwen wordt verwezen naar de typologie van Huijbers.¹

Prehistorie

Uit de periode late bronstijd/vroege ijzertijd zijn twee hoofdgebouwen en drie grotere bijgebouwen aangetroffen. Structuur 26 is van het type St. Oedenrode/Oss-Ussen 2. Dit type is in Zuid-Nederland kenmerkend voor deze periode. De constructie kenmerkt zich door een afwisseling van twee-, drie- en vierbeukigheid². In het centrum is sprake van binnenstijlpalen, afgewisseld met middenstijlen. Structuur 27 is van het type Nijnsel/Oss-Ussen 1, variant Breda-Goirle. Structuren van het Nijnsel/Oss-Ussen 1 type komen voornamelijk voor in de midden bronstijd, maar de Breda-Goirle variant dateert uit de late bronstijd en vroege ijzertijd. Er is in ieder geval sprake van een driebeukige plattegrond met rechte uiteinden en ingangen in de lange wanden. Hierop zijn echter diverse variaties mogelijk. De drie bijgebouwen bestaan uit twee parallelle rijen palen. Deze structuren worden veelvuldig aangetroffen en meestal als schuur geïnterpreteerd.³

Uit de late ijzertijd (of net iets eerder) stamt gebouw 3. Deze structuur behoort tot het type Oss-Ussen 5 en is de voorloper van de latere Alphen-Ekerenhuizen. Kenmerkend is de tweebeukigheid en het voorkomen van dubbele wandpalen.⁴ De vaak relatief ondiep ingegraven palen veronderstellen een lichte constructie. Een laatste structuur uit de late ijzertijd is huis 13. Dit huis is een vreemde eend in de bijt en komt niet overeen met de gebruikelijke huizen in de late ijzertijd. Parallellen zijn aangetroffen te Weert-Kampershoek (gebouw 14/15) en Ekeren-Het Laar (o.a. structuur 59).⁵ Het gaat hierbij om geschrante vierbeukige boerderijen, waarbij vlak bij de korte zijde het dak gedragen wordt door twee zwaar gefundeerde binnenstijlen, zonder middenstijl.

Romeinse tijd

In de Romeinse tijd zien we een geleidelijke overgang van het type Oss-Ussen 5 naar het type Alphen-Ekeren. In eerste instantie worden de middenstijlen bij het Oss-Ussen 5-huis steeds forser, waarbij de paalkuil de bekende "revolvertas"-vorm krijgt. Daarnaast verdwijnen ook de dubbele wandpalen. In de loop van de tijd komen ook steeds vaker wandgreppels voor, evenals potstallen (vanaf 125 na Chr.). De boerderijen worden ook steeds breder. Rond de 3^e eeuw verschijnen zware wandstijlen en verdwijnen de middenstijlen geheel of gedeeltelijk. Mogelijk heeft dit te maken met het gebruik van dakpannen als dakbedekking.

Middeleeuwen

Binnen het onderzoeksgebied zijn twee structuren uit de volle middeleeuwen aangetroffen (structuren 1 en 138). Bij de indeling van beide gebouwen is gebruik gemaakt van de typologie van Huijbers.⁶ In tegenstelling tot de typo-

1 Huijbers 2007; Huijbers 2014.

2 Hiddink 2014a, 173-182.

3 Zie bijvoorbeeld Verwers 1991a, 169.

4 Hiddink 2014a, 186-190.

5 Tol 1996, Delaruelle & Verbeek 2004, 154.

6 Huijbers 2007; Huijbers 2014.

logie van Dommelen gaat Huijbers uit van de vorm van de huisplattegronden. Dat wil zeggen; het verloop van de staanderrijen in combinatie met de vorm van de lange wanden wordt als indelingscriterium genomen. Het aantal staanderparen is van minder belang. In haar indeling is een duidelijke ontwikkeling zichtbaar vanaf de laat-Karolingische periode.

Doorgaans laten onderzoekers de volle middeleeuwen, met de karakteristieke bootvormige gebouwen, beginnen in 1050. Huijbers laat de volle middeleeuwen echter in 850 beginnen.⁷ Vanaf die periode komen de eerste huizen voor met kenmerken die typerend zijn voor bootvormige gebouwen.⁸ Gedurende de periode 850-1050 vinden veranderingen plaats in het verloop van de staanderrijen en de vorm van de lange wanden van huizen. Dit leidt rond 900 tot een huisvorm die 'gedeeltelijk bootvormig' genoemd kan worden (H0b en c) en rond 950 tot de daadwerkelijke bootvorm (H2).⁹

De aangetroffen middeleeuwse gebouwen kunnen ingedeeld worden bij huistype Huijbers H2 en bijgebouwtype Huijbers B5. Gebouwen van type H2 hebben niet alleen een gebogen wand maar ook gebogen staanderrijen.¹⁰ Type H2 wordt door Huijbers vervolgens onderverdeeld in het aantal staanderparen (3 tot 7 stuks). De gebouwen zijn breder en langer (gemiddeld 19 m) dan die van type H1. Doorgaans hebben gebouwen van type H2 dubbele sluitpalen en zijn de korte wandpalen ter hoogte van het laatste staanderpaar geplaatst. Maar zowel het aantal sluitpalen als het soort korte wand kan variëren. Gebouwen van type Huijbers H2 kunnen tussen 950 en 1300 voorkomen.¹¹ Terwijl de meeste exemplaren tussen 1100 en 1175 gedateerd worden hebben ze relatief vaak een datering tussen 950 en 1200. Onder gebouwen van type B5 verstaat Huijbers bijgebouwen met gebogen staanderparen en gebogen lange wanden. Dergelijke bijgebouwen hebben doorgaans een datering in de 12e eeuw.

Nieuwe tijd

Uit de nieuwe tijd stamt maar één mogelijke structuur, vermoedelijk de standplaats van een Geallieerde legertent uit de Tweede Wereldoorlog.

7 Huijbers 2007, 98.

8 Huijbers 2007, 99.

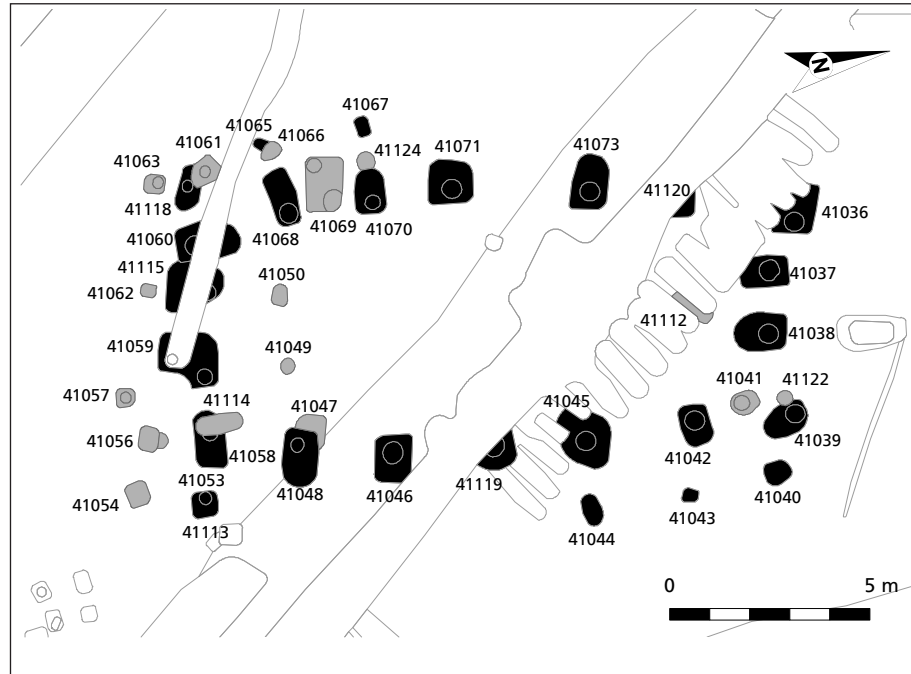
9 Huijbers 2014, 379 (tabel 2).

10 Huijbers 2007, 118-121.

11 Huijbers 2014, 379.

9.2 Huizen

Structuur 1

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 41. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw wordt oversneden door structuur 310 en 313.

Constructie

Het gebouw heeft grofweg een noord-zuid oriëntatie. De kern van het gebouw bestaat uit zeven staanderparen die in de lengterichting in een licht gebogen lijn geplaatst zijn. Aan beide kopse kanten van het gebouw zijn twee sluitpalen aanwezig, grofweg ter hoogte van het eerste en laatste staanderpaar (korte wandtype x). Ten opzichte van deze staanderparen zijn de sluitpalen (met name aan de noordzijde van het gebouw) iets naar binnen geplaatst. Het gebouw heeft een lengte van circa 15 m. De breedte van de kernconstructie varieert van 4,7 tot 6,3 m. Hoewel sprake lijkt te zijn van een gebintconstructie met dwarsgebinten, varieert de afstand tussen de staanders per staanderrij. De afstand in de oostelijke staanderrij varieert van 2,3 tot 2,7 m. In de westelijke staanderrij staan de palen 2 tot 2,3 m uit elkaar, met uitzondering van S41071 en S41073 die circa 3,5 m uit elkaar geplaatst zijn. De staanders hebben een diepte van circa 40 tot 54 cm onder het aangelegde vlak, met een enkele uitzondering van 27 cm. De diepte van de sluitpalen ligt tussen 54 en 58 cm (al vormt spoor 41038 met een diepte van 26 cm een uitzondering).

Wanden

Zowel aan de noordoost- als aan de zuidwestzijde van het gebouw, zijn buiten de kernconstructie enkele palen aangetroffen die met de lange wand in verband gebracht kunnen worden. Deze palen bevinden zich circa 1,8 m buiten de staanderrijen en zijn slechts ten dele in lijn met de staanders geplaatst. Aan beide kanten van het gebouw zijn de lange wandpalen evenals de staanders in een gebogen lijn geplaatst. Aan de noordzijde van het gebouw zijn langs de kopse kant geen wandpalen aangetroffen. Aan de zuidzijde van het gebouw zijn buiten de kopse kant wel enkele paalkuilen aangetroffen die mogelijk als korte wandpalen geïnterpreteerd moeten worden.

Ingangen

Waarschijnlijk zijn in de kopse kanten van het gebouw ingangen aanwezig geweest. In beide gevallen moet uitgegaan worden van een doorgang van circa 1,2 m. Aangezien de sluitpalen ten opzichte van het eerste en laatste staanderpaar iets naar binnen geplaatst zijn, lijkt met name aan de noordzijde sprake te zijn van een inpandig portaal. In de westelijke lange wand van het gebouw is tussen S41071 en S41073 sprake van een tussenafstand van circa 3,5 m. Mogelijk heeft zich hier ook een ingang bevonden.

Binnenindeling

In de zuidelijke helft van het gebouw zijn ter hoogte van het tweede staanderpaar twee palen aanwezig. Deze moeten mogelijk met de indeling van het gebouw in verband worden gebracht. Mogelijk hebben ze te maken met het inpandige portaal aan de zuidzijde van het gebouw. Aan de noordzijde van het gebouw is op de middenas, circa 2 m vanaf de sluitpalen, een paal aanwezig. Palen op deze locatie worden doorgaans aangeduid als paal-P en worden in verband gebracht met de locatie van de haardplaats. Grofweg halverwege het gebouw is in de westelijke lange wand circa 2 m vanaf het middelste staanderpaar een paal aangetroffen. Op deze locatie in het huis worden vaker palen aangetroffen. Deze worden doorgaans aangeduid als palen M en N en kunnen hebben toebehoord aan een ingang, een weefgetouw of bakoven. Indien sprake is geweest van een ingang, heeft deze taps naar binnen toelopende dagkanten. Een tweede paal is niet aangetroffen maar kan zijn vergraven door een zone met sporen van grondverbetering.

Bijzondere elementen

Aan de noordzijde is buiten het gebouw op een afstand van circa 2 m vanaf de kopse kant een kuil aanwezig. Aangezien de sporen vrij in het vlak liggen, lijkt deze kuil bij het gebouw te horen. De kuil heeft een diepte van 56 cm en een iets gelaagde, humeuze vulling van donkergrijs en grijs zand. Het is onduidelijk wat de betekenis van deze kuil is geweest, gedacht kan worden aan een afvalkuil of (brood)oven.

Reparaties

In de westelijke rij gebintpalen is aan de zuidzijde een extra paal aanwezig. Mogelijk is hier een gebintpaal vervangen of is ter versteviging een extra paal geplaatst.

Verdwijnen van het gebouw

In vrijwel alle paalkuilen zijn paalkernen waargenomen. Dit betekent dat de palen niet zijn verwijderd of dat de palen na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd. Alleen één van de palen in de noordelijke kopse kant lijkt te zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw wordt oversneden door structuur 310 en 313.

Sporen

41036, 41037, 41038, 41039, 41040, 41042, 41043, 41044, 41045, 41046, 41048, 41053, 41058, 41059, 41060, 41065, 41067, 41068, 41070, 41071, 41073, 41113, 41115, 41118, 41119, 41120 (en mogelijk 41035, 41041, 41047, 41049, 41050, 41054, 41055, 41056, 41057, 41061, 41062, 41063, 41066, 41069, 41112, 41114, 41122, 41124, 41126)

Vondsten

2, 5-8, 21, 27, 38-41, 43, 63, 64, 71, 72, 77-88, 96-98, 104, 113, 119-121, 123, 124, 138-144, 146, 147, 149, 166

De structuur bevat zowel aardewerk uit de 11^e als uit de 12^e eeuw. Met name de grote hoeveelheid Paffrath (120 fragmenten) en het redelijk hoge aandeel kogelpot aardewerk (49 fragmenten) zijn opvallend naast jonger aardewerk, zoals Elmpt (15 fragmenten). Verder zijn scherven Pingsdorf (4 fragmenten), Zuid-Limburgs aardewerk (14 fragmenten), Maaslands aardewerk (26 fragmenten), grijsbakkend aardewerk (2 fragmenten) en 6 niet te determineren fragmenten aangetroffen.

In verschillende sporen van de structuur zijn fragmenten metaalslak aangetroffen. In de meeste gevallen gaat het om kleine hoeveelheden maar in één spoor van een gebintpaal (spoor 41036) is een relatief grote hoeveelheid slak gevonden (330 gram). Daarnaast is een tweetal spijkers aangetroffen. Verspreid over verschillende sporen zijn fragmenten verbrande leem aangetroffen. Daarnaast is er in spoor 41038 een fragment Romeinse dakpan aangetroffen. De natuursteenvondsten beperken zich tot twee keien van fylliet en kwarts, een brok tefriet en een brok kwarts. Het botmateriaal bestaat uit een fragment van een tand en enkele gecalcineerde fragmenten die niet verder gedetermineerd konden worden. Voor eventueel macrobotanisch onderzoek zijn twee grondmonsters gewaardeerd. Helaas bleken beide monsters, afkomstig uit paalkuilen, geen botanische macroresten te bevatten.

Parallellen

Nederweert-Rosveld, gebouw 100 (zelfde lengte en iets naar binnen geplaatste sluitpalen, eind 12^e/begin 13^e eeuw).

Type

Type Huijbers H2-7x; Gebouwen van type Huijbers H2 kunnen tussen 950 en 1300 voorkomen.¹² Terwijl de meeste exemplaren tussen 1100 en 1175 gedateerd worden hebben ze relatief vaak een datering tussen 950 en 1200.

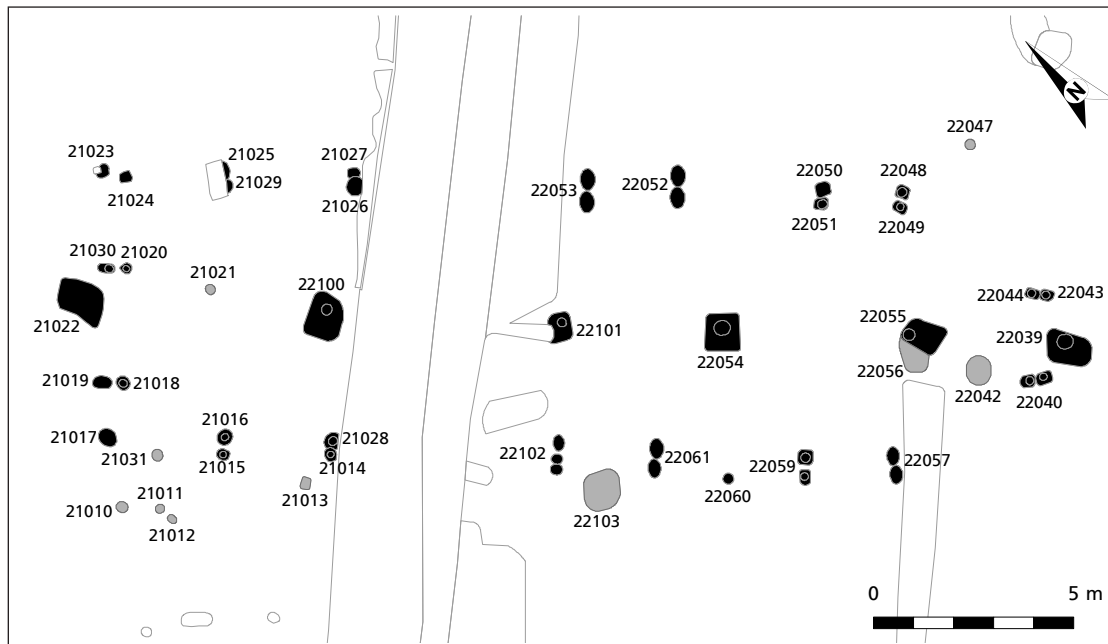
12 Huijbers 2014, 379.

Datering

Middeleeuwen; 1150-1200

Gezien de aanwezigheid van fragmenten Elmpt in de insteek van meerdere paalkuilen, lijkt het gebouw in de tweede helft van de 12^e eeuw gedateerd te moeten worden. De grijsbakkende scherven kunnen worden geïnterpreteerd als intrusie, afkomstig uit de oversnijdende sporen van grondverbetering.

Structuur 2

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 21 en 22. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw wordt oversneden door structuur 306 en 308.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door zes middenstijlen met een onderlinge afstand van 6-6-4-4,9-3,8 m. Deze palen hebben een diepte van 40-96 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 24,7 m. De wandpalen zullen ook een deel van de daklast gedragen hebben.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van 6,6 m. De wanden hebben zich tussen dubbele wandpalen bevonden. De hoekpalen van het gebouw waren ondieper ingegraven en zijn aan de zuidzijde niet teruggevonden.

Ingangen

In het midden van het gebouw zijn in de lange wand twee ingangen aanwezig. De doorgang heeft een breedte van 2 tot 2,2 m. Ter hoogte van de westelijke ingang bevindt zich een vlek (spoor 22103) die mogelijk ontstaan is door het gebruik van deze doorgang.

Dak

Gezien de locatie van de buitenste middenstijlen net buiten de wand was het gebouw voorzien van een zadeldak.

Verdwijnen van het gebouw

Bij twee middenstijlen (spoor 22039 en 22100) is een paalkern aanwezig. Het is onbekend of beide palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken. Spoor 22054 en 21022 lijken te zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw wordt oversneden door structuur 306 en 308.

Sporen

21014, 21015, 21016, 21017, 21018, 21019, 21020, 21022, 21023, 21024, 21025, 21026, 21027, 21028, 21029, 21030, 22039, 22040, 22041, 22043, 22044, 22048, 22049, 22050, 22051, 22052, 22053, 22054, 22055, 22057, 22058, 22059, 22060, 22061, 22100, 22101, 22102 (en mogelijk 21010, 21011, 21012, 21013, 21021, 21031, 22042, 22047, 22056, 22103)

Vondsten

270

In de vulling van een wandpaal is een handgevormde scherf aangetroffen.

Aangezien het gebouw geen potstal lijkt te hebben gehad, zou gedacht kunnen worden aan een datering tot en met de eerste helft van de 2^e eeuw.

Parallellen

Onder andere Lieshout-Beekseweg huis 79, Mierlo huis A, Eersel-Kerkebogten 809 en Lieshout-Nieuwenhof huis B.

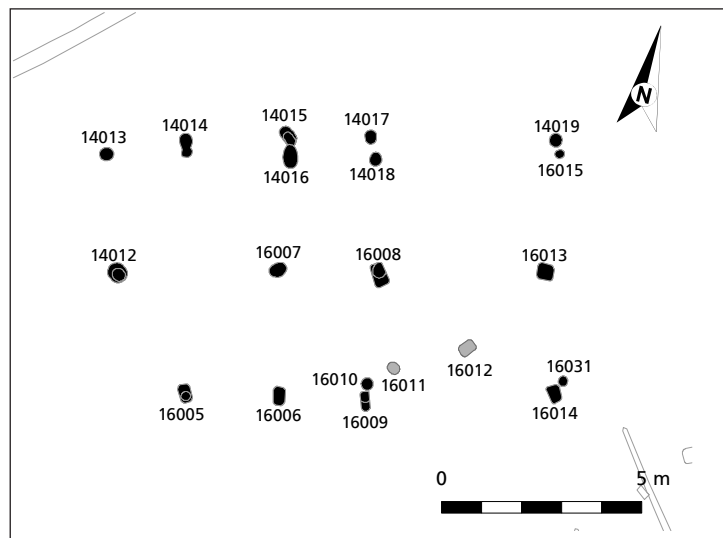
Type

Oss-Ussen 5/Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 0-50 na Chr.

Structuur 3

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 14 en 16. De palen van deze structuur liggen vrij in het vlak.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is grofweg oost-west georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door vier middenstijlen met een onderlinge afstand van 3,9-2,6-3,9 m. Deze palen hebben een diepte van 23-28 cm onder het aangelegde vlak. Alleen de oostelijke middenstijl is met een diepte van 8 cm opvallend ondiep. Het gebouw heeft een lengte van 11,3 m. De wandpalen zullen ook een deel van de daklast gedragen hebben.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van circa 6,1 m. De wanden lijken zich tussen dubbele wandpalen te hebben bevonden al zijn deze niet over de gehele lengte van het gebouw teruggevonden. De wandpalen van het gebouw waren over het algemeen ondieper ingegraven. Hierdoor ontbreken vermoedelijk de zuidwestelijke hoekpalen en twee wandpalen in de oostelijke helft van het gebouw.

Ingangen

In het midden van het gebouw zijn in de lange wand twee tegenover elkaar gelegen ingangen aanwezig. De doorgang heeft een breedte van 1,8 m.

Dak

Gezien de locatie van de buitenste middenstijlen in de wanden van de kopse kanten van het gebouw was de structuur voorzien van een zadeldak.

Binnenindeling

In de zuidoostelijke helft van het gebouw zijn ten oosten van de ingangen twee palen (sporen 16011 en 16012) aanwezig die mogelijk met de binnenindeling of ingang in verband moeten worden gebracht.

Verdwijnen van het gebouw

-

Sporen

14012, 14013, 14014, 14015, 14016, 14017, 14018, 14019, 16005, 16006, 16007, 16008, 16009, 16010, 16013, 16014, 16015, 16031 (en mogelijk 16011, 16012)

Vondsten

473

In de vulling van één middenstijl (spoor 16007) is een fragment handgevormd aardewerk aangetroffen met een plantaardige magering.

Parallellen

Oss-Ussen huis 20, 21, 22, 24, 28, 33, 50, 122, 123.

Lieshout-Beekseweg huis 63

Goirle-Huzarenwei structuur 5

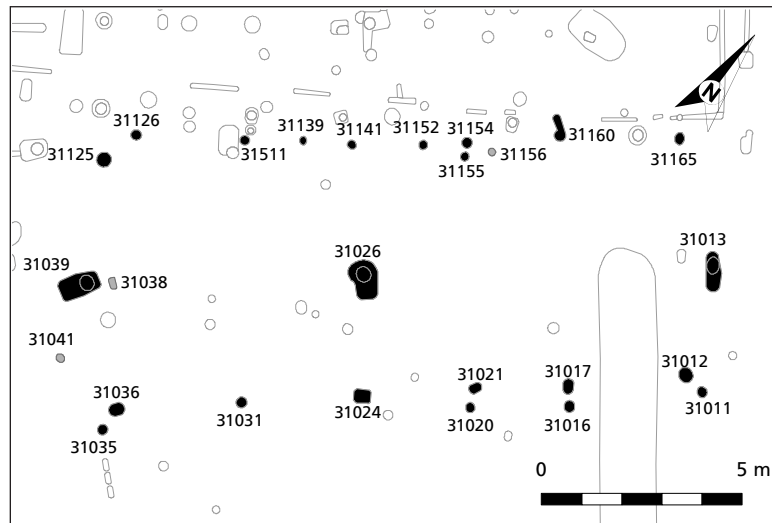
Type

Oss-Ussen 5a (voornamelijk late ijzertijd, kan aan het eind van de midden-ijzertijd of begin van de Romeinse tijd voorkomen).

Datering

Midden of late ijzertijd

Structuur 4

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31. De palen van deze structuur liggen niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 154, 303 en 402.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 6,8 en 8,8 m. De palen hebben een diepte van 50-74 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 15,6 m. De wandpalen zullen ook een deel van de daklast gedragen hebben.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van circa 6,2 m. De wanden lijken zich tussen dubbele wandpalen te hebben bevonden al zijn deze niet over de gehele lengte van het gebouw teruggevonden. De wandpalen van het gebouw waren over het algemeen ondieper ingegraven.

Ingangen

In de oostelijke helft van het gebouw lijken twee tegenover elkaar gelegen ingangen aanwezig te zijn, ter hoogte van sporen 31016, 31017, 31020, 31021, 31154, 31155 en 31160. De doorgang heeft een breedte van circa 2,1 m.

Dak

Gezien de locatie van de buitenste middenstijlen in de wand van de kopse kant van het gebouw was de structuur voorzien van een zadeldak.

Verdwijnen van het gebouw

Twee palen (spoor 31013 en 31039) zijn uitgegraven en bij twee sporen (31012, 31026) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of beide palen met paalkern

niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 154, 303 en 402. Bovendien bevindt het gebouw zich zo dicht bij structuur 153 dat een gelijktijdig gebruik niet aannemelijk is.

Sporen

31011, 31012, 31013, 31016, 31017, 31020, 31021, 31024, 31026, 31031, 31035, 31036, 31039, 31125, 31126, 31139, 31141, 31152, 31154, 31155, 31160, 31165, 31511 (en mogelijk 31038, 31041, 31156)

Vondsten

295

In de vulling van één wandpaal zijn fragmenten verbrand dierlijk bot aangetroffen. Het materiaal is afkomstig van de diafysen (schacht van de langbeenderen) en toonde verschillende brandgraden.

Parallellen

Lieshout-Beekseweg, gebouw 90 (Dubbele wandpalen en stijlen lopen door tot in de korte wand; aardewerk wijst op een datering in de 1^e of begin van de 2^e eeuw).

Lieshout-Beekseweg, gebouw 410 (Dubbele wandpalen en stijlen lopen door tot in de korte wand; aardewerk wijst op een datering in de tweede helft van de 1^e of eerste helft van de 2^e eeuw).

Deurne-Groot Bottelsche Akker, huis 518 (Dubbele wandpalen en stijlen lopen door tot in de korte wand; datering in de 1^e of vroeg 2^e eeuw).

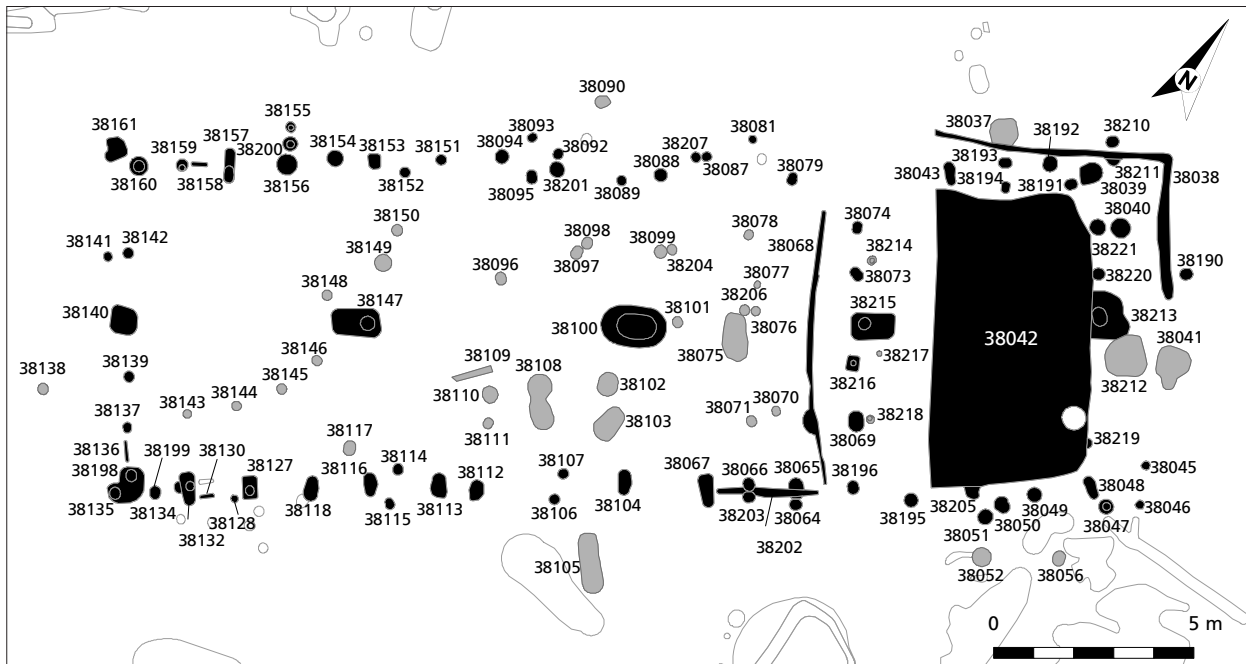
Type

Oss-Ussen 5/Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 25-75 na Chr.

Structuur 5

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 38. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 8 en 18.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door vijf middenstijlen met een onderlinge afstand van 5,9-7-5,8-5,8 m. Deze palen hebben een diepte van 48-88 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 24,5 m. De wandpalen zullen ook een deel van de daklast gedragen hebben.

Mogelijk is de oostzijde van het gebouw (potstal en vijfde middenstijl, spoor 38213) op een later moment toegevoegd. In eerste instantie heeft het gebouw in dat geval een lengte van 18,4 m gehad met vier middenstijlen (38100, 38140, 38147, 38215). De buitenste middenstanders hebben zich in de buitenwand van het gebouw bevonden

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van circa 8,3 m. De wanden lijken zich tussen dubbele wandpalen te hebben bevonden al zijn deze niet over de gehele lengte van het gebouw teruggevonden. De wandpalen van het gebouw waren over het algemeen ondieper ingegraven. Op sommige plaatsen zijn restanten van de wandgreppel teruggevonden.

In de oostelijke helft van het gebouw is over de hele breedte van de structuur een wandgreppel aanwezig. Mogelijk betreft het een scheidingswand tussen de

potstal (aan de oostzijde) en de rest van het gebouw. Deze wand zal in dat geval geplaatst zijn na verlenging van het gebouw.

Ingangen

In de westelijke helft van het gebouw lijken twee ingangen aanwezig te zijn. Aan de noordzijde bevindt deze zich tussen spoor 38157 en 38156 en aan de zuidzijde tussen spoor 38118 en 38127. Beide hebben een breedte van circa 1 m. In de westelijke helft van het gebouw is in de zuidelijke lange wand nog een derde ingang aanwezig. Deze bevindt zich tussen spoor 38067 en 38104 en is circa 1,8 m breed.

Dak

Gezien de plaatsing van de middenstijlen in de buitenwand heeft het gebouw een zadeldak gehad.

Binnenindeling

Binnen het gebouw zijn meerdere palen en een restant van een potstal aangetroffen. Het stalgedeelte lijkt zich zowel vóór als na de verlenging aan de oostzijde van het gebouw te hebben bevonden. In eerste instantie lijkt sprake te zijn geweest van stalboxen (2 bij 2-2,5 m) over de lengte van het gebouw met in het midden een open ruimte (de deel). Na de aanbouw was aan de oostzijde van het gebouw over de gehele breedte een potstal aanwezig. Dit spoor had nog een diepte van 28 cm en bestaat uit drie vullingslagen. Of de stalboxen na deze toevoeging in gebruik bleven is onbekend. Het woongedeelte heeft zich vermoedelijk tussen de westelijke middenstijlen hebben bevonden.

Bijzondere elementen

Aan de noordoostzijde van het gebouw is een restant van een greppel aanwezig. Deze greppel bevindt zich circa 75 cm ten noorden van de lange zijde van het gebouw en ongeveer 1,5 m ten oosten van de kopse kant. De greppel moet duidelijk in verband met het gebouw worden gebracht maar lijkt geen wandgreppel te zijn. Wellicht heeft de greppel te maken met het uiteinde van het dak.

Grofweg halverwege het gebouw is een vierkante of rechthoekige configuratie aangetroffen van vier of zes palen. Deze constructie heeft mogelijk met een weefgetouw te maken.

Verdwijnen van het gebouw

Eén van de middenstijlen (spoor 38100) is uitgegraven. Bij de overige vier is de oorspronkelijke locatie van de paal zichtbaar maar is niet duidelijk of de paal is uitgetrokken of niet.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 8 en 18.

Sporen

38038, 38039, 38040, 38042, 38043, 38045, 38046, 38047, 38048, 38049, 38050, 38051, 38064, 38065, 38066, 38067, 38068, 38069, 38073, 38074, 38079, 38080, 38081, 38087, 38088, 38089, 38092, 38093, 38094, 38095, 38100, 38104, 38106,

38107, 38112, 38113, 38114, 38115, 38116, 38118, 38127, 38128, 38130, 38131, 38132, 38134, 38135, 38136, 38137, 38139, 38140, 38141, 38142, 38147, 38151, 38152, 38153, 38154, 38155, 38156, 38157, 38158, 38159, 38160, 38161, 38190, 38191, 38192, 38193, 38194, 38195, 38196, 38198, 38199, 38200, 38201, 38202, 38203, 38205, 38207, 38210, 38211, 38213, 38215, 38216, 38219, 38220, 38221, 38222 (en mogelijk 38037, 38041, 38052, 38056, 38070, 38071, 38075, 38076, 38077, 38078, 38090, 38096, 38097, 38098, 38099, 38101, 38102, 38103, 38105, 38108, 38109, 38110, 38111, 38117, 38138, 38143, 38144, 38145, 38146, 38148, 38149, 38150, 38204, 38206, 38212, 38214, 38217, 38218

Vondsten

115-118, 152, 153, 388-391, 400, 404, 405, 408-411, 414-416, 418-424, 426, 427, 429-432, 434-440, 442, 448, 456, 457, 459, 514.

Met name in de potstal is veel aardewerk aangetroffen (datering IIb-III). Onder de fragmenten amfoor (39 stuks) zijn o.a. type Gauloise 4, Blicquy XIII.2, Stuart 129B aanwezig. De scherven Belgisch waar (22 stuks) konden verder niet aan een type worden toegeschreven. Enkele stukken dolium (4 van de 44) behoren tot het type Stuart 147. De scherven geveerd aardewerk (37) zijn voornamelijk afkomstig van bekens (o.a. Niederbieber 32 en Stuart 2) maar ook van een enkel bord. De meeste geveerde scherven hebben baksel techniek b (2^e of 3^e eeuw) maar er zijn ook enkele scherven van borden met techniek a aangetroffen (2^e eeuw na Chr.). Het gladwandige aardewerk (283 stuks) kan vrijwel niet aan een vorm en/of type worden toegeschreven. Wel zijn enkele fragmenten kruik (Vanvinckenroye 71-72) kruik/amfoorkruik (Vanvinckenroye 70-73), oorpot (Stuart 146) en een urn herkend. De urn heeft een naar binnen geknikte rand en kan vanaf het begin van de 2^e eeuw voorkomen. Het grijze aardewerk (35 stuks) is onder andere afkomstig van een bord (Arentsburg 160) enkele kommen (Stuart 210 met een datering Id-II), potten (groep 4 en 5). Onder het blauwgrijze Low Lands waar (47 stuks) bevinden zich in ieder geval enkele kommen (Arentsburg 133-136) en vaten (Arentsburg 140-142). Dit type aardewerk komt vanaf de 2^e eeuw voor. De fragmenten metaalglans aardewerk zijn vrijwel allemaal afkomstig van bekens van het type Niederbieber 33 met een begindatering aan het eind van de 2^e eeuw. Het ruwwandige aardewerk (119 stuks) kon deels worden toegeschreven aan beker (Vanvinckenroye 104a), bord (Niederbieber 111, datering vanaf II en IIc), deksel (Niederbieber 120a), kan (Niederbieber 96), kom (Niederbieber 103, datering vanaf IIc en Stuart 210, datering vanaf II), pot (Niederbieber 89, datering vanaf 150 en Stuart 202, datering in II) en een urn. De hoeveelheid scherven terra sigillata is klein (12 stuks) en is deels toegeschreven aan een bakje (Dragendorff 33, begindatering vanaf 140), borden (Dragendorff 18/31, begindatering 120 en 200), een kom (Dragendorff 37, begindatering 120), een schotel (begindatering 120) en wrijfschalen (Dragendorff 45, begindatering 170). De fragmenten wrijfschaal (15 stuks) behoren voornamelijk tot exemplaren van het type Stuart 149. Een enkel stuk is toegeschreven aan Brunsting 37. In de potstal zijn tenslotte ook fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen met een magering van plantaardig materiaal en/of potgruis. Deze scherven hebben een datering in de ijzertijd of begin Romeinse tijd (I). Tijdens het couperen van de potstal zijn verder ook een fragment steengoed en protosteengoed aangetroffen. De meeste scherven in de potstal zijn afkomstig uit de bovenste laag van de

potstal. Aan de hand van deze scherven heeft de laag een datering in de periode tweede helft van de 2^e eeuw tot en met de 3^e eeuw. In vulling 2 zijn slechts vier gladwandige scherven aangetroffen waarvan geen vorm en/of type kon worden vastgesteld.

Verspreid over de rest van het gebouw is ook aardewerk aangetroffen. Met name in twee middenstijlen aan de westzijde van het gebouw waren meerdere scherven aanwezig. Op grond van deze vondsten is verder geen nauwkeurige datering van de eerste bouwfase van het gebouw mogelijk. De fragmenten uit spoor 38147 (25 stuks) betreft scherven gladwandig, ruwwandig (Niederbieber 120a), grijs, Low Lands waar (begindatering II), wrijfschaal en handgevormd aardewerk aanwezig. In spoor 38100 (30 stuks) zijn fragmenten Belgisch waar, dolium (Stuart 147), geveerd aardewerk, gladwandig aardewerk en wrijfschaal (Vanvinckenroye 94, datering vanaf 175) aangetroffen. De meeste fragmenten zijn afkomstig uit de nazak, slechts één scherp gladwandig aardewerk en een onbepaald stuk waren afkomstig uit de insteek.

In de potstal zijn naast fragmenten aardewerk ook diversen andere vondsten aangetroffen. In de meeste gevallen gaat het om vondsten die niet nauwkeurig gedateerd kunnen worden. Zo zijn enkele spijkers, een ijzeren draad, circa 19 kilo aan metaalslak en meerdere fragmenten dakpan verzameld. Over het algemeen wordt aangenomen dat dakpan in inheemse nederzettingen pas vanaf het eind van de 2^e eeuw voorkomt. Onder het natuursteen zijn enkele fragmenten maalsteen van tefriet en een wetsteen van fyllet vastgesteld. Onder het natuursteen bevinden zich ook fragmenten vuursteen maar het betreft in alle gevallen natuurlijke stukken. Twee fragmenten glas uit de bovenste vulling van de potstal hebben wel een datering opgeleverd. Een wandfragment is afkomstig van een blauwe rijkdom (type Icings 3) die in de 1^e eeuw na Chr. voorkomt. Het stuk glas betreft een fragment van een armband met vijf ribben (Haevernick type 7a) die vanaf de late ijzertijd tot en met de 1^e eeuw na Chr. kan voorkomen. Verder zijn ook meerdere fragmenten bot verzameld waarvan een deel gecalcineerd is. De meeste stukken konden niet gedetermineerd worden maar er was in ieder geval een fragment van een tand van een varken aanwezig.

Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche Akker, huis 508 (potstal en wandgreppels; datering aardewerk vulling potstal 3^e eeuw)

Deurne-Groot Bottelsche Akker, huis 510 (potstal en wandgreppels; datering aardewerk potstal na 150, maar geen jonger materiaal aanwezig dat vanaf het eind 2^e eeuw gebruikelijk is).

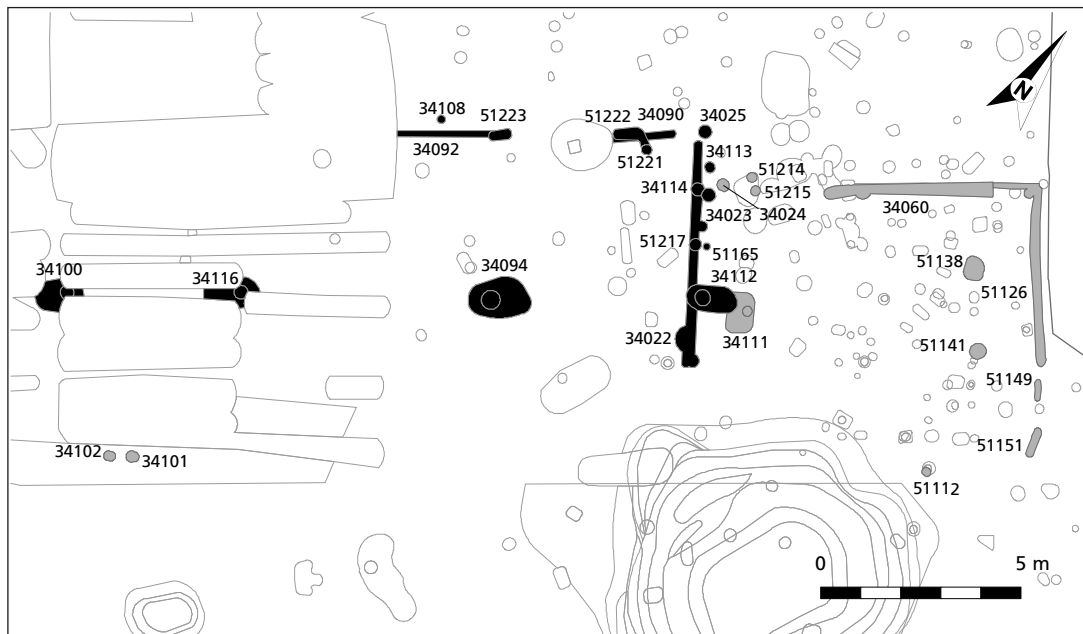
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 175-minimaal 225 na Chr.

Structuur 6

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 34 en 51. De palen van deze structuur bevinden zich in een cluster van sporen. De structuur is aan de westzijde deels verdwenen door grondverbetering. Het gebouw oversnijdt mogelijk structuur 159 al kon dit niet met zekerheid worden vastgesteld.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door vier middenstijlen met een onderlinge afstand van 4,5-6,5-6,1 m. Deze palen hebben een diepte van 70-94 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 17,1 m. De wandpalen zullen ook een deel van de daklast gedragen hebben.

Aan de oostzijde van het gebouw is een wandgreppel aangetroffen (sporen 34060 en 51126) die mogelijk onderdeel uitmaakt van een latere aanbouw. Deze aanbouw moet wellicht in verband worden gebracht met de vervanging van spoor 34111 (middenstijl). De afsluitende middenstijl zal zich net ten westen van het gebouw buiten het opgegraven gebied bevinden. Inclusief de aanbouw heeft het gebouw een lengte van circa 24,4 m gehad.

Wanden

Het gebouw heeft vermoedelijk een breedte van circa 8,4 m. Aan de noord- en oostzijde van het gebouw zijn restanten van wandgreppels aanwezig. De zuidelijke lange zijde van het gebouw ontbreekt op twee mogelijke palen na.

Opvallend genoeg sluit de noordelijke wand van de aanbouw niet aan op de lange wand van het gebouw, deze ligt circa 1,3 m naar binnen toe. De zuidelijke wand sluit wel aan.

Ingangen

In de noordelijke wand is ter hoogte van spoor 34094 (middenstijl) een opening in de wandgreppel aanwezig. Eventueel heeft zich hier een ingang bevonden met een breedte van circa 2 m.

Dak

Gezien de plaatsing van de middenstijlen in de buitenwand heeft het gebouw een zadeldak gehad.

Reparaties

De oostelijke middenstijl (spoor 34111) is vervangen door spoor 34112.

Verdwijnen van het gebouw

In alle middenstijlen, behalve bij spoor 34111, is een paalkern zichtbaar. Dit betekent dat de palen niet zijn verwijderd of dat de palen na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd.

Relatie met andere structuren

Het gebouw oversnijdt mogelijk structuur 159 al kon dit niet met zekerheid worden vastgesteld.

Sporen

34022, 34023, 34025, 34090, 34092, 34094, 34100, 34108, 34112, 34113, 34114, 34116, 51165, 51217, 51221, 51222, 51223 (en mogelijk 34024, 34060, 34101, 34102, 34111, 51112, 51126, 51138, 51141, 51149, 51151, 51214, 51215)

Vondsten

239, 315, 324-327, 331, 334-337, 339-343, 644

Onder het aardewerk bevindt zich voornamelijk handgevormd aardewerk (67 stuks). De meeste scherven zijn met potgruis gemagerd, soms aangevuld met plantaardig materiaal. Onder het handgevormde aardewerk bevindt zich ook een fragment briquetage aardewerk, afkomstig uit één van de middenstijlen (spoor 34112) van het gebouw. Aangezien het fragment vermoedelijk afkomstig is uit het woongebied van de Morini wordt aan een datering vanaf het laatste kwart van de 1e eeuw tot in de eerste helft van de 2e eeuw na Chr. gedacht. Het overgrote deel van het verzamelde, handgevormde aardewerk lijkt na 100 na Chr. niet meer in gebruik te zijn geweest.

Behalve handgevormd aardewerk zijn ook scherven Belgisch waar (vier fragmenten), een fragment dolium, een scherf van een geverfde beker (techniek b), gladwandig aardewerk (één fragment), een stuk grijs aardewerk en twee fragmenten ruwwandig rood gesmookt aardewerk aangetroffen. Voor deze scherven kon verder geen type worden vastgesteld. Wel heeft het fragment geverfde beker kan aan de hand van bakseltechniek b in de 2e/3e eeuw gedateerd worden.

Gezien de aanwezigheid van de briquetage uit het leefgebied van de Morini en de geverfde beker met een baksel volgens techniek b wordt gedacht aan een datering in de eerste helft van de 2^e eeuw.

Onder de verzamelde vondsten bevinden zich ook een brok natuursteen (vermoedelijk tefriet), een stuk terrasvuursteen en twee fragmenten verbrande leem. Twee grondmonsters die verzameld waren voor macrobotanisch onderzoek zijn verder niet onderzocht. Verder zijn ook meerdere fragmenten bot verzameld waarvan een deel gecalcineerd is. De meeste stukken konden niet gedetermineerd worden maar er was in ieder geval een fragment van een tand van een varken aanwezig.

Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche akker, huis 504 (wandgreppels en aanbouw, maar heeft wel een potstal in tegenstelling tot structuur 6; datering aardewerk potstal latere 2^e en 3^e eeuw).

Oss-Ussen huis 8 en Oerle-Zuid huis 3.

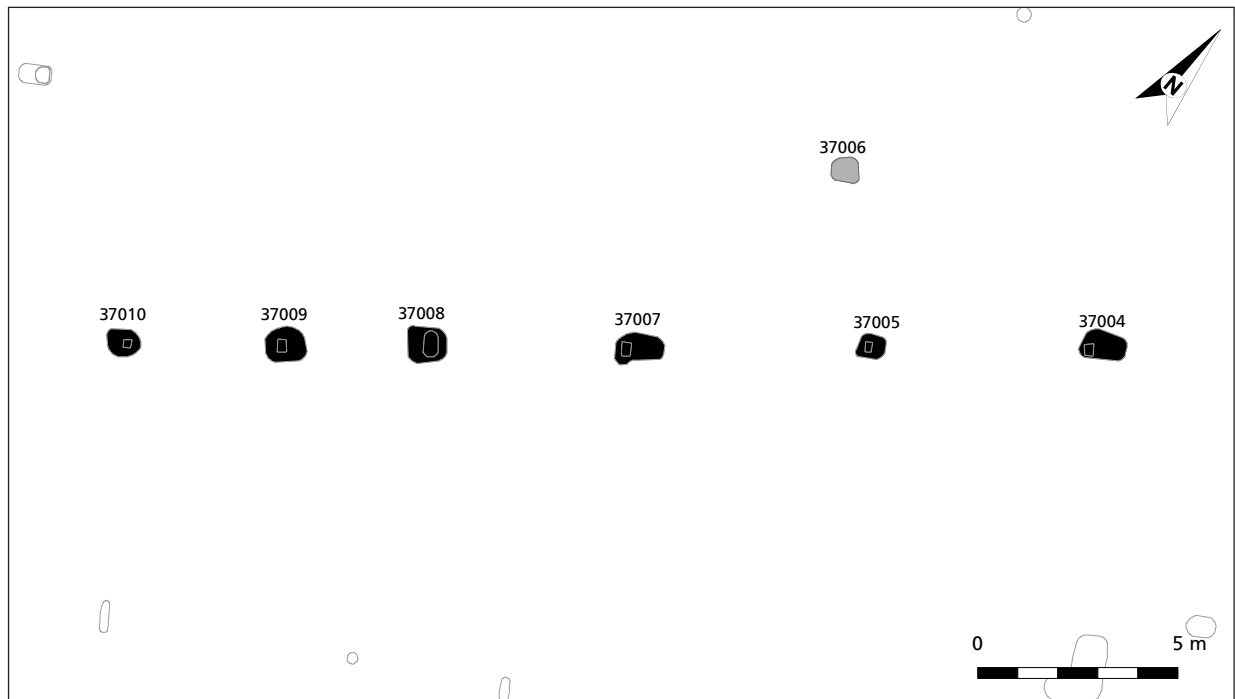
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 75-150 na Chr.

Structuur 7

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 37. De palen van deze structuur liggen vrij in het vlak.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door zes middenstijlen met een onderlinge afstand van 4-3,7-5,1-5,8-5,9 m. Deze palen hebben een diepte van 46-64 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 24,6 m.

Wanden

De breedte van het gebouw is onbekend. Eventueel moet spoor 37006 als wandpaal geïnterpreteerd worden. In dat geval heeft het gebouw een breedte van circa 8,6 m gehad.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend.

Dak

Wanneer de korte wanden zich ter hoogte van de buitenste middenstijlen hebben bevonden, heeft het gebouw een zadeldak gehad.

Verdwijnen van het gebouw

Bij alle middenstijlen is een paalkern zichtbaar. Het is echter onbekend of de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Sporen

37004, 37005, 37007, 37008, 37009, 37010 (en mogelijk 37006)

Vondsten

297, 299, 300, 303

Verspreid over drie sporen zijn in totaal één stuk licht gerold vuursteen en acht scherven aangetroffen. Het betreft fragmenten handgevormd aardewerk. De scherven zijn met potgruis gemagerd en kunnen tot circa 100 na Chr. voorkomen. Onder de scherven bevindt zich één randfragment van een dolium. Voor de overige scherven kon geen vorm worden vastgesteld.

Parallellen

Te weinig bewaard gebleven om duidelijke parallellen aan te kunnen wijzen.

Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 75-150 na Chr.

Structuur 8

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 38 en mogelijk ook in werkput 55. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 5, 19, 156 en 165

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door zeven middenstijlen met een onderlinge afstand van 2,9-3,9-3,6-2,9-6,6-7,8 m. Deze palen hebben een diepte van 40-88 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 28 m. De wandpalen zullen ook een deel van de daklast gedragen hebben.

Wanden

De wandpalen zijn slechts sporadisch bewaard gebleven. Op grond van deze palen lijkt het gebouw een breedte van 8 m te hebben gehad.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend.

Dak

Wanneer de korte wanden zich ter hoogte van de buitenste middenstijlen hebben bevonden, heeft het gebouw een zadeldak gehad.

Verdwijnen van het gebouw

Bij drie middenstijlen (38026, 38082 en 38162) is een paalkern zichtbaar en bij twee andere palen is mogelijk de paalkern nog aanwezig. Het is onbekend of

deze palen niet verwijderd zijn of dat ze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken. Spoor 38227 is uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 5, 19, 156 en 165. Structuur 8 en 18 oversnijden maar het is onbekend welk gebouw ouder is.

Sporen

38020, 38026, 38029, 38035, 38082, 38083, 38086, 38162, 38164, 38227 (en mogelijk 38016, 38017, 38036, 38090, 38165, 38182, 55020)

Vondsten

355-357, 363-366, 387, 392, 393, 417, 433, 815

Vrijwel alle vondsten zijn aangetroffen in de middenstijlen van het gebouw, hetgeen niet verwonderlijk is aangezien de wandpalen slechts sporadisch bewaard zijn gebleven. Op een fragment kwartsiet (mogelijk een kooksteen) na, betreft het enkel aardewerk. Onder het aardewerk bevindt zich een negental handgevormde scherven. Deze zijn voornamelijk met potgruis gemagerd, in drie gevallen aangevuld met een plantaardige magering. Onder het handgevormde aardewerk bevindt zich ook een fragment briquetage aardewerk met enkel een plantaardige magering. Het handgevormde aardewerk komt doorgaans tot 100 na Chr. voor. Verder zijn een fragment van een terra nigra bord en een scherp ruwwandig grijs aardewerk die niet nauwkeurig gedateerd kunnen worden.

Voor eventueel macrobotanisch onderzoek is één grondmonster gewaardeerd. Het monster, afkomstig uit een paalkuil, bleek echter geen botanische macroresten te bevatten.

Parallellen

Te weinig bewaard gebleven om duidelijke parallellen aan te kunnen wijzen.

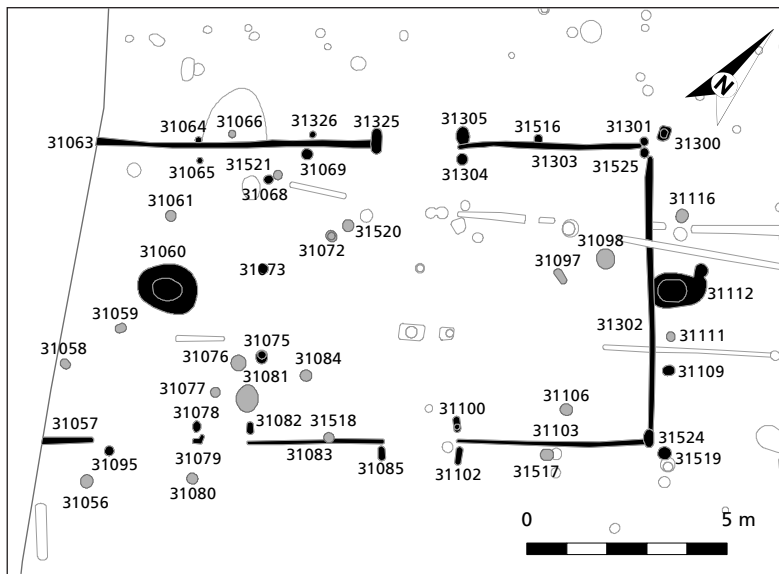
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 75-150 na Chr.

Structuur 9

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. De structuur bevindt zich aan de rand van het onderzoeksgebied en is niet volledig opgegraven. Het gebouw oversnijdt structuur 161 en wordt zelf oversneden door structuur 402.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoosts-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door in ieder geval twee middenstijlen met een onderlinge afstand van 12,6 m. Deze palen hebben een diepte van 76-100 cm onder het aangelegde vlak. De wand en enkele buitenpalen zullen ook een deel van de daklast gedragen hebben. Het gebouw heeft een minimale lengte van 14,6 m.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van 7,4 m. Aan de noord-, oost- en zuidzijde van het gebouw zijn wandgreppels bewaard gebleven. Zowel aan de binnen- als buitenzijde van deze greppel zijn enkele wandpalen aanwezig die de wand hebben ondersteund. De buitenste middenstijl is aan de oostzijde buiten de wand geplaatst.

Ingangen

In de oostelijke helft van het gebouw zijn in de lange wand twee tegenover elkaar liggende ingangen aanwezig. Deze doorgang heeft een breedte van circa 1,8 m. Opvallend genoeg is ter hoogte van deze ingang geen middenstijl aanwezig. Mogelijk is in de zuidelijke wand een tweede ingang aanwezig. Deze heeft een breedte van circa 1 m en heeft geen tegenhanger in de noordelijke wand van het gebouw.

Dak

Aan de oostzijde van het gebouw is sprake van een zadeldak.

Binnenindeling

Binnen het gebouw zijn verschillende palen aanwezig die mogelijk met de binnenindeling van het gebouw in verband moeten worden gebracht. Ter hoogte van de smalle ingang in de zuidelijke wand lijkt over de hele breedte van het gebouw een tussenwand aanwezig te zijn geweest.

Verdwijnen van het gebouw

Bij één middenstijl (spoor 31112) is de paalkern zichtbaar, maar is onduidelijk of de paal niet verwijderd, afgezaagd of uitgetrokken is. Voor de andere middenstijl (spoor 31060) geldt dat de paal is uitgegraven, al is nog wel zichtbaar waar de paal oorspronkelijk gestaan heeft.

Relatie met andere structuren

Het gebouw oversnijdt structuur 161 en wordt zelf oversneden door structuur 402.

Sporen

31057, 31060, 31063, 31064, 31065, 31068, 31069, 31073, 31075, 31078, 31079, 31082, 31083, 31085, 31095, 31100, 31102, 31103, 31109, 31112, 31300, 31301, 31302, 31303, 31304, 31305, 31325, 31326, 31516, 31519, 31524, 31525 (en mogelijk 31056, 31058, 31059, 31061, 31066, 31072, 31076, 31077, 31080, 31081, 31084, 31097, 31098, 31106, 31111, 31116, 31517, 31518, 31520, 31521)

Vondsten

820, 824, 832

De weinige vondsten die zijn aangetroffen, zijn afkomstig uit een middenstijl, een wandgreppel en een buitenpaal. Het betreft een fragment handgevormd aardewerk (voorzien van kamstreekversiering), een rand van een dolium en een scherf van een geveerd bord (baksel techniek b). Het bord is tot type Stuart 10 gerekend met een datering vanaf de 2^e eeuw. Daarnaast is een klein fragment slak (2 gram) verzameld.

Parallellen

Lieshout-Nieuwenhof huis A (datering later in de 2^e eeuw op grond van wandgreppels en plaatsing van de middenstijlen)

Lieshout-Beekseweg, huis 1, 2, 45, 46 en 49 (wandgreppels en bij huis 2 de grote afstand tussen de middenstijlen; datering op grond van aardewerk potstal 2^e eeuw na Chr.)

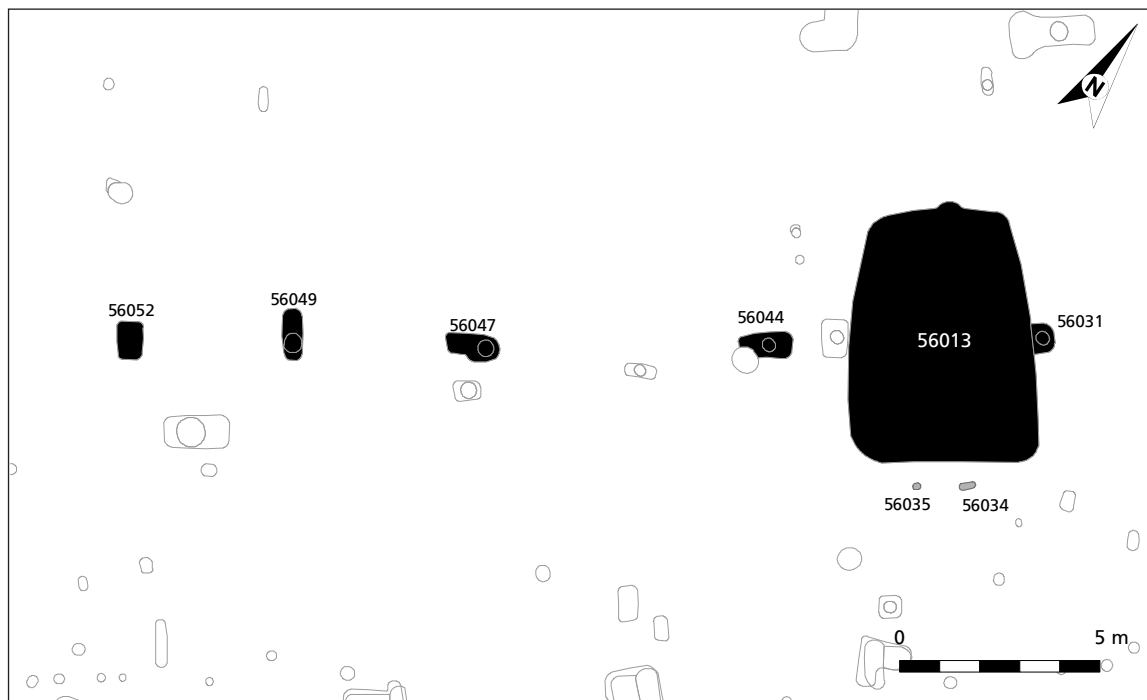
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 150-200 na Chr.

Structuur 10

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 56. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak maar het gebouw wordt oversneden door structuur 142

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door vijf middenstijlen met een onderlinge afstand van 4,1-4,8-7,1-6,8 m. Deze palen hebben een diepte van 48-86 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 22,8 m.

Wanden

Aan de oostzijde van het gebouw zijn twee palen aangetroffen die mogelijk tot de wand van het gebouw behoren. Op grond van deze palen heeft het gebouw een breedte van 7 m.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend.

Dak

Wanneer de korte wanden zich ter hoogte van de buitenste middenstijlen hebben bevonden, heeft het gebouw een zadeldak gehad.

Binnenindeling

Aan de oostzijde van het gebouw is een restant van een potstal aanwezig met een diepte van 18 cm. In de potstal is slechts één vulling onderscheiden.

De potstal oversnijdt de insteek van één van de middenstijlen (spoor 56031). Dit betekent dat de potstal meteen na het ingraven van de middenstijlen is aangelegd, of dat deze is aangelegd terwijl het gebouw al een tijd bestond.

Verdwijnen van het gebouw

Eén middenstijl (spoor 56047) is uitgegraven terwijl bij drie andere middenstijlen de paalkern zichtbaar is. Het is onbekend of in het geval van paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw wordt oversneden door structuur 142

Sporen

56013, 56031, 56044, 56047, 56049, 56052 (en mogelijk 56030, 56034, 56035)

Vondsten

878, 879, 941-943, 946, 947, 955, 956, 958, 960, 962

De meeste vondsten die zijn aangetroffen, zijn afkomstig uit de potstal (spoor 56013). Het betreft een scherf Belgisch Waar (terra nigra), fragmenten dolium, twee scherven van een geverfde beker, gladwandig aardewerk (16 stuks), Lowlands aardewerk (4 stuks), ruwwandig aardewerk (4 stuks), terra sigillata (2 stuks) en een scherf wrijfschaal.

De geverfde beker heeft een baksel volgens techniek c en komt vanaf het eind van de 2^e eeuw voor. Onder het gladwandige aardewerk bevinden zich scherven van een beker (type Vanvinckenroye 104b) en van een oorpot (Stuart 146). Beide typen komen vanaf de tweede helft van de 2^e eeuw voor. Drie van de scherven Lowlands aardewerk zijn van het type Arentsburg 133-136 met een datering vanaf de 2^e eeuw. Onder het ruwwandige aardewerk bevindt zich een deksel van type Niederbieber 120a en een fragment van een pot van het type Niederbieber 89. Dit laatste type komt vanaf de 3^e eeuw voor. Onder de vondsten bevindt zich geen handgevormd aardewerk, wat wijst op een datering vanaf de 2^e eeuw. Op grond van deze vondsten lijkt de vulling van de potstal aan het eind van de 2^e of in de 3^e eeuw gedateerd te moeten worden. Behalve aardewerk zijn in de potstal ook enkele fragmenten metaalslak (circa 60 gram), meerdere stukken dakpan en een brok tefriet aangetroffen.

De overige fragmenten aardewerk zijn afkomstig uit een tweetal middenstijlen. Het betreft een fragment van een dolium en een scherf van een gladwandige beker. Voor beide scherven kon verder geen type worden vastgesteld. Gezien het ontbreken van handgevormd aardewerk is een begindatering voor het gebouw vanaf de 2e eeuw mogelijk. Aangezien wordt aangenomen dat potstallen vanaf het tweede kwart van de 2e eeuw voorkomen.¹³ In enkele middenstijlen is behalve aardewerk ook metaalslak en dakpan aangetroffen. In één van de paalsporen is een fragment gecalcineerd bot aangetroffen.

Van de verzamelde grondmonsters zijn er twee gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek. Slechts één van beide monsters (vondstnummer 942)

13 Bink 2012, 32.

bleek voldoende relevante macroresten te bevatten om in aanmerking te komen voor analyse.

Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche akkers, huis 503 (middenstijlen en potstal; datering vanaf (tweede kwart) 2e eeuw tot en met 3e eeuw na Chr.).

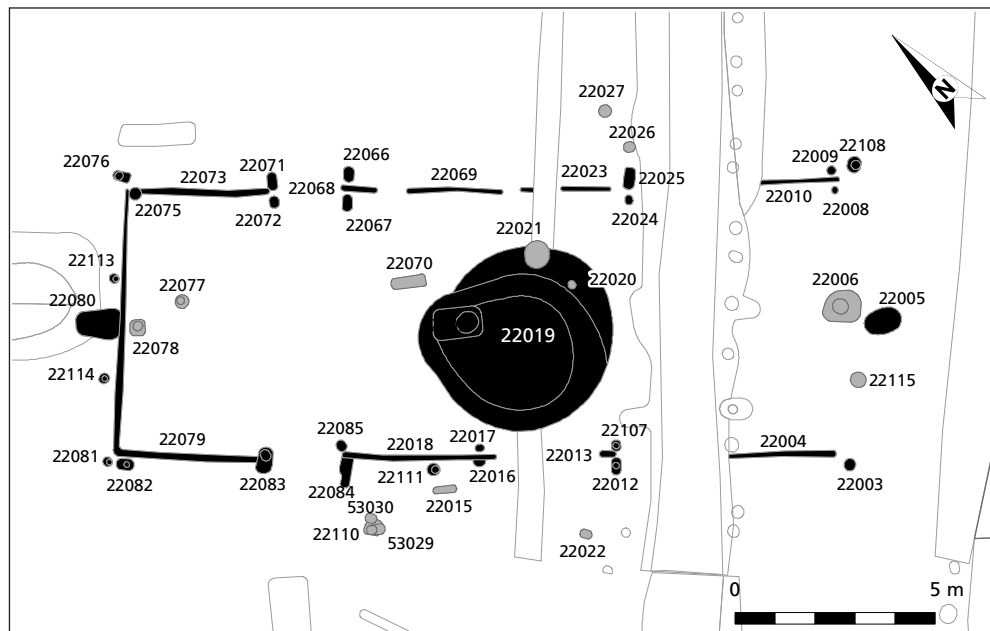
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, vanaf 200 na Chr.

Structuur 11

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 22 en mogelijk ook in werkput 53. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak maar het gebouw wordt oversneden door structuur 308. Omdat het gebouw zich aan de rand van het onderzoeksgebied bevindt, is het niet zeker of het gebouw volledig onderzocht is.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door in ieder geval drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 9-10,4 m. Deze palen hebben een diepte van 60-78 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een minimale lengte van 19,4 m.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van 6,6 m. Aan de noord-, oost- en westzijde van het gebouw zijn wandgreppels bewaard gebleven. Zowel aan de binnen- als buitenzijde van deze greppel zijn enkele wandpalen aanwezig die de wand hebben ondersteund.

Ingangen

In de lange wand van het gebouw zijn twee tegenover elkaar liggende ingangen aanwezig. In de noordelijke helft heeft de doorgang een breedte van 1,6 m. De breedte van de zuidelijke ingang kan niet vastgesteld worden vanwege de oversnijding door structuur 308.

Dak

Wanneer de korte wanden zich ter hoogte van de buitenste middenstijlen hebben bevonden, heeft het gebouw een zadeldak gehad.

Binnenindeling

In het midden van het gebouw is een restant van een potstal (spoor 22019) aangetroffen met een diepte van 19 cm. Verder zijn verspreid over het gebouw enkele palen aanwezig die met de binnenindeling in verband moeten worden gebracht.

Zowel ter hoogte van de noordelijke als ter hoogte van de zuidelijke middenstijl is aan de binnenzijde van het gebouw een extra (ondiepe) paal aanwezig.

Verdwijnen van het gebouw

Twee middenstijlen (spoor 22005 en 22080) zijn uitgegraven al is bij spoor 22080 de oorspronkelijke locatie van de paal nog wel goed zichtbaar. Bij de derde middenstijl was een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of in dit laatste geval de paal niet verwijderd is, of deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of dat deze is uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

De structuur wordt oversneden door een greppel (structuur 308).

Sporen

22003, 22004, 22005, 22008, 22009, 22010, 22012, 22013, 22016, 22017, 22018, 22019, 22023, 22024, 22025, 22066, 22067, 22068, 22069, 22071, 22072, 22073, 22075, 22076, 22079, 22080, 22081, 22082, 22083, 22084, 22085, 22107, 22108, 22109, 22111, 22113, 22114 (en mogelijk 22006, 22015, 22020, 22021, 22022, 22026, 22027, 22070, 22077, 22078, 22110, 22115, 53029, 53030)

Vondsten

482, 483, 501, 503-508, 511, 671

De meeste vondsten zijn afkomstig uit het restant potstal (spoor 22019). Onder het aardewerk bevinden zich geen handgevormde scherven, wat wijst op een datering vanaf de 2^e eeuw na Chr. Het aardewerk bestaat uit fragmenten dolium (12 stuks), een fragment van een geverfde beker, vijf gladwandige scherven, grijs- en ruwwandig aardewerk (respectievelijk 15 en 12 stuks) en een grote hoeveelheid wrijfschaal (27 stuks). De geverfde beker is gebakken volgens techniek b en heeft een datering in de 2^e of 3^e eeuw. Onder het grijs aardewerk, dat vanaf de 2^e eeuw gangbaar is geworden, zijn meerdere potten herkend maar typen konden niet worden vastgesteld. Ook onder het ruwwandig aardewerk bevinden zich vrijwel alleen potten, waaronder een pot van het type Niederbieber 89. Potten van dit type zijn aan het eind van de 2^e en in de 3^e eeuw gangbaar binnen het ruwwandige aardewerk. Voor een tweetal scherven van wrijfschalen is vastgesteld dat ze tot type Brunsting 37 behoren. Dit type komt vanaf het midden van de 2^e eeuw voor. Verder zijn in de potstal een fragment dakpan, metaalslak (circa 320 gram), een wetsteen/polijststeen van kwartsitische glimmerzandsteen, een stuk kwarts en een stuk terrasvuursteen aangetroffen. Aangezien onder het ruwwandige aardewerk potten van type Niederbieber 89 aanwezig zijn en bovendien een fragment dakpan is aangetroffen, wordt voor

de laatste fase van de potstal gedacht aan een datering aan het eind van de 2^e eeuw.

In de overige sporen van het gebouw zijn voornamelijk dezelfde aardewerksoorten aangetroffen, al konden verder geen typen worden vastgesteld. In een paalkuil binnen het gebouw (spoor 22077) is een fragment van een kom van terra sigillata (Dragendorff 37) aangetroffen. Dit type kom kan vanaf de tweede helft van de 1^e eeuw voorkomen maar wordt vaker aangetroffen vanaf het eind van de 2^e eeuw. Behalve aardewerk is ook een fragment lichtblauw glas van een voorraadfles (type Isings 50/90) aangetroffen met een datering vanaf de tweede helft van de 1e eeuw tot en met de 3e eeuw. Op grond hiervan heeft het gebouw evenals de laatste fase van de potstal een einddatering aan het eind van de 2e eeuw.

Eén van de grondmonsters is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek. Het monster bleek echter geen macrobotanische resten te bevatten en is daarom niet in aanmerking gekomen voor verdere analyse.

Parallellen

Lieshout-Beekseweg, huis 1 en 46 (ligging potstal en wandgreppels; datering op grond van aardewerk potstal 2^e eeuw na Chr.).

Lieshout-Beekseweg, huis 2 (wandgreppels en de grote afstand tussen de middenstijlen; datering op grond van aardewerk potstal 2^e eeuw na Chr.).

Nederweert-Rosveld, huis 316 (ligging potstal; datering 3^e eeuw na Chr.).

Lieshout-Nieuwenhof Noord, structuur 9 (de grote afstand tussen de middenstijlen; datering tweede helft 2^e eeuw na Chr.).

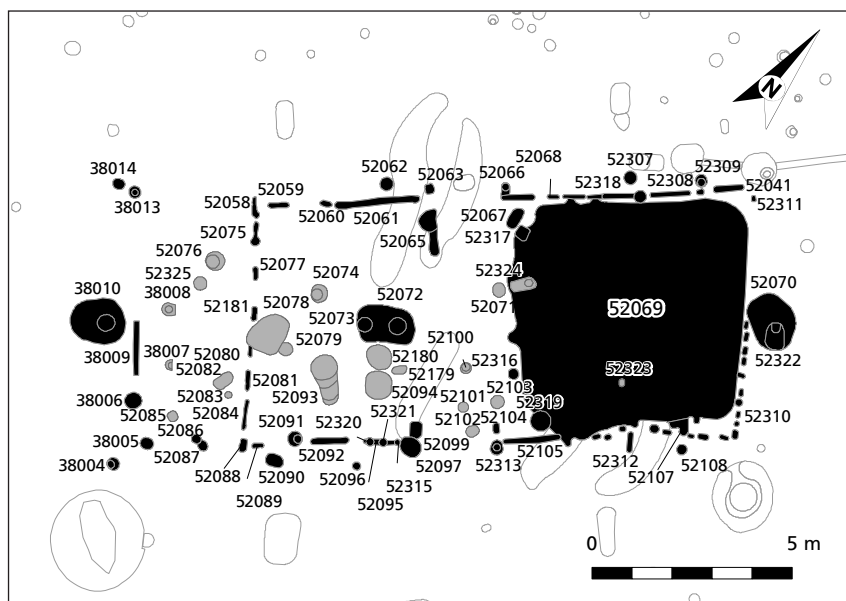
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 125-175 (mogelijk 200) na Chr.

Structuur 12

Onderzoek

De sporen bevinden zich grotendeels in werkput 52 en voor een klein deel in werkput 38. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 7,3-9,6 m. Deze palen hebben een diepte van 48-63 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een minimale lengte van 16,9 m.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van 6 m. Aan de noord-, zuid- en westzijde van het gebouw zijn wandgreppels met daarin enkele wandpalen bewaard gebleven. In de zuidoosthoek en aan de oostzijde van het gebouw is geen greppel aanwezig. Hier zijn dicht bij elkaar geplaatste paaltjes aangetroffen die als wandpalen geïnterpreteerd moeten worden. Op een aantal plaatsen zijn wandpalen aanwezig die direct buiten de wand zijn geplaatst.

Ingangen

In het midden van het gebouw zijn twee tegenover elkaar gelegen ingangen aanwezig die gekenmerkt worden diepere of dubbele wandpalen.

Dak

Aangezien de buitenste middenstijlen zich net buiten de wand bevinden heeft het gebouw een zadeldak gehad.

Binnenindeling

In de oostelijke helft van het gebouw is een restant van een potstal (spoor 52069) aanwezig met een diepte van circa 30 cm. Dit impliceert dat het

woongedeelte zich in het westelijke deel van het gebouw heeft bevonden. Halverwege de westelijke helft van het gebouw zijn over de gehele breedte palen aanwezig. Vermoedelijk betreft het een scheidingswand en bevond het woongedeelte zich mogelijk ten westen van deze wand. Ten westen van de potstal zijn binnen het gebouw verschillende palen aanwezig. Omdat de structuur grotendeels vrij in het vlak ligt, lijken deze palen tot de binnenindeling van het gebouw te hebben behoord.

Grofweg halverwege het gebouw is een vierkante of rechthoekige configuratie aangetroffen van vier of zes palen, mogelijk een aanwijzing voor de aanwezigheid van een weefgetouw.

Verdwijnen van het gebouw

Twee middenstijlen zijn uitgegraven. Bij de derde middenstijl (spoor 52072) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of de paal van spoor 52072 niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of dat deze is uitgetrokken.

Sporen

38004, 38005, 38006, 38009, 38010, 38013, 38014, 52041, 52058, 52059, 52060, 52061, 52062, 52063, 52065, 52066, 52067, 52068, 52069, 52070, 52072, 52073, 52075, 52077, 52080, 52081, 52084, 52086, 52087, 52088, 52089, 52090, 52091, 52092, 52095, 52096, 52097, 52099, 52104, 52105, 52107, 52108, 52181, 52307, 52308, 52309, 52310, 52311, 52312, 52313, 52315, 52316, 52317, 52318, 52319, 52320, 52321, 52322 (en mogelijk 38007, 38008, 52071, 52074, 52076, 52078, 52079, 52082, 52083, 52085, 52093, 52094, 52100, 52101, 52102, 52103, 52179, 52180, 52323, 52324, 52325)

Vondsten

126, 352, 353, 358-360, 381, 568, 613, 620, 622, 673-675, 684, 685, 698, 700-702, 706, 707

De meeste vondsten zijn afkomstig uit de potstal (spoor 52069) die zich aan de noordoostzijde van het gebouw bevindt. Evenals bij structuur 11 is geen handgevormd aardewerk aangetroffen, wat wijst op een datering vanaf de 2^e eeuw. Het aangetroffen aardewerk bestaat uit Belgisch waar (11 stuks), dolium (30 stuks), vijf scherven geverfde beker, gladwandig aardewerk (52 stuks), grijs aardewerk (13 stuks), acht scherven Low lands aardewerk, vijf fragmenten Metaalglanswaar, ruwwandig aardewerk (43 stuks), zes scherven terra sigillata en fragmenten wrijfschaal (13 stuks). Het Belgisch waar bestaat met name uit scherven terra nigra waaronder bekens en borden (type Vanvinckenroye 90). Daarnaast is ook een beker van gesmookt grijs waar aangetroffen. Onder de dolia bevinden zich meerdere exemplaren van type Stuart 147, een type dat gedurende de gehele Romeinse tijd voorkomt. Vier scherven zijn voorzien van een versiering in de vorm van een kerfsnede ribbel. De geverfde beker is gebakken volgens techniek b en heeft een datering in de 2^e of 3^e eeuw. Binnen het gladwandig aardewerk zijn verschillende vormen aanwezig. Het betreft onder andere bekens (type Vanvinckenroye 87 en 104b), borden, kruiken, een oorpot (type Stuart 146) en potten. Terwijl potten van type Stuart 146 gedurende de gehele Romeinse tijd gebruikt zijn, komen bekens van type Vanvinckenroye 87 en 104b vanaf de tweede helft van de 2^e eeuw voor. Onder

het grijs aardewerk bevinden zich imitaties van ruwwandige potten (type Stuart 201) en potten Low lands waar (type Arentsburg 140-142). Het Low lands waar dat in de potstal is aangetroffen, bestaat uit kommen van het type Arentsburg 133-136 en vaten van type Arentsburg 140-142. Onder het ruwwandig aardewerk bevinden zich fragmenten van deksels (type Niederbieber 120a) en een scherf van een pot van type Niederbieber 89. Potten van dit laatstgenoemde type zijn aan het eind van de 2^e en in de 3^e eeuw gangbaar binnen het ruwwandige aardewerk. Metaalglans waar komt binnen inheems-Romeinse nederzettingen voor vanaf de 3^e eeuw. Onder de aangetroffen scherven bevinden zich scherven van een beker van het type Niederbieber 33. Onder de terra sigillata bevinden zich fragmenten van wrijfschalen (type Dragendorff 45), kraagkommen (type Dragendorff 38) en een bakje. Beide typen komen vanaf de tweede helft van de 2e eeuw voor. Voor één fragment wrijfschaal kon een type worden vastgesteld. Het betreft type Stuart 149 en kan voorkomen vanaf de tweede helft van de 1e eeuw na Chr. Gezien de aanwezigheid van metaalglans waar heeft de laatste fase van de potstal een datering in de 3e eeuw na Chr.

Behalve aardewerk zijn ook fragmenten dakpan, metaalslak (circa 150 gram) en enkele fragmenten natuursteen aangetroffen. Onder de dakpan bevindt zich een fragment tegula met een afdruk van een sandaal. Twee bewerkte fragmenten natuursteen betreffen een wetsteen van glimmerkwartsiet en een slijpsteen van kwartsitische glimmerzandsteen. Uit de vulling van de potstal zijn drie grondmonsters verzameld waarvan er één gewaardeerd is voor macrobotanisch onderzoek. Het monster (vondstnummer 701) bleek echter te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

Het aardewerkspectrum uit de overige sporen van het gebouw komt grotendeels overeen met dat uit de potstal. Wel ontbreken fragmenten geveerd aardewerk, Low lands waar, wrijfschaal en terra sigillata. Daarentegen zijn wel twee fragmenten amfoor (waaronder type Hatert 8052) aangetroffen. Vergeleken met het materiaal uit de potstal kon voor veel minder scherven een type worden vastgesteld. Onder het grijs aardewerk bevindt zich een pot van type Arentsburg 140-142 en onder het metaalglanswaar een beker van type Niederbieber 33. Aangezien het metaalglanswaar afkomstig is uit een spoor dat mogelijk bij het gebouw heeft behoord, wordt voor het gebouw een datering in de tweede helft van de 2^e eeuw of in de 3^e eeuw aangehouden. Een dergelijke datering wordt ondersteund door de aanwezigheid van fragmenten dakpan. In de sporen zijn verder fragmenten gecalcineerd bot, leem, metaalslak (3 gram) en tefriet aangetroffen.

Parallellen

Someren-Ter Hofstadlaan huis 300, 302 en 307; Breda-Huifakker huis 57. Deurne-Groot Bottelsche akker, huis 504 en 508 (ligging potstal en wandgreppels; datering aardewerk potstal latere 2^e en 3^e eeuw).

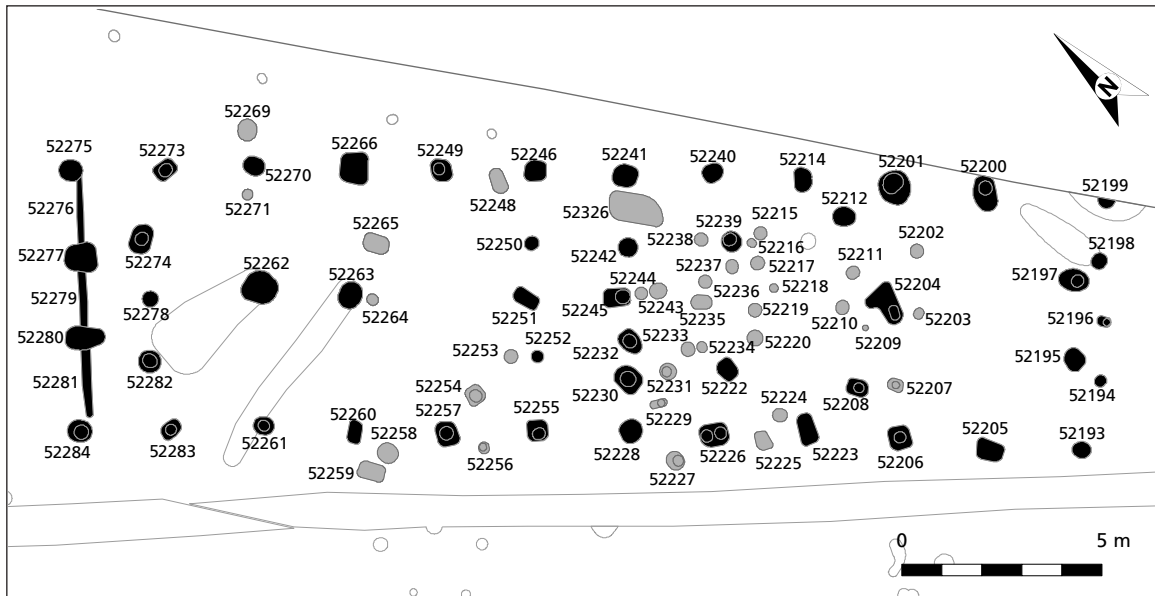
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, vanaf 175 na Chr.

Structuur 13

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 52. De palen van deze structuur lagen vrij in het vlak aan de rand van het onderzoeksgebied.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het dak wordt gedragen door gekoppelde wandpalen en enkele middenstijlen. De diepte van de wandpalen varieert van 2 tot 34 cm. De middenstijlen hebben een diepte van 9 tot 54 cm en zijn met name aan de zuidzijde van het gebouw dieper ingegraven. Het gebouw heeft een lengte van circa 26 m maar was mogelijk oorspronkelijk korter. Het is mogelijk dat de nokbalk in eerste instantie tot spoor 52263 heeft gelopen en later 2 m verlengd is (tot spoor 52262).

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van circa 6,5 m. De wandpalen staan binnen de wand 2-2,3 m uit elkaar. De wand heeft zich vermoedelijk tussen deze gekoppelde wandpalen bevonden. De noordelijke helft van het gebouw is wellicht vergroot (zie constructie). De kans bestaat dat de kopse kant van het gebouw zich in eerste instantie circa 5 m ten noorden van spoor 52263 heeft gebonden. In dat geval zijn de buitenste palen met wandgreppel pas later geplaatst. Wanneer het gebouw meteen een lengte van 26 m heeft gehad, heeft de noordelijke buitenwand zich 1,5 m vanaf een binnenwand bevonden.

Ter hoogte van de ingang hebben zich over de gehele breedte van het gebouw twee wanden bevonden. Deze wanden hebben voor een duidelijke tweedeling van het gebouw gezorgd. De zuidelijke helft van het gebouw kon vermoedelijke betreden worden door een opening aan de oostzijde van de wand, ter hoogte van spoor 52326. Dit spoor is in het veld geïnterpreteerd als natuurlijke

verstoring.

Ingangen

In het midden van het gebouw zijn twee tegenover elkaar gelegen ingangen aanwezig die gekenmerkt worden door de binnenwanden. De doorgang heeft een breedte van circa 2 m.

Dak

Aan weerszijden van het gebouw is sprake van een schilddak. De nokbalk heeft van spoor 52204 (zuidzijde) tot spoor 52263 of 52262 (noordzijde) gelopen.

Binnenindeling

Het gebouw is door de ingangen halverwege het gebouw in tweeën gedeeld en heeft hoofdzakelijk een tweebeukige indeling. In de zuidelijke helft van het gebouw zijn direct ten zuiden van de ingang veel extra palen aanwezig. De diepte van deze palen varieert (10-72 cm) maar ze zijn over het algemeen diep ingegraven. Vier palen zijn symmetrisch geplaatst waardoor aannemelijk is dat ze onderdeel uitmaken van het gebouw. Deze palen moeten wellicht met een zolder of vliering in verband gebracht worden. De relatie tussen de overige palen en het gebouw is onduidelijk. Aangezien de structuur zich niet in een sporencluster bevindt, is het aannemelijk dat ze tot het gebouw behoren.

Reparaties

De kans bestaat dat het gebouw aan de noordzijde is uitgebreid door de nokbalk te verlengen en een nieuwe middenstijl en wand te plaatsen (zie constructie en wanden).

Verdwijnen van het gebouw

Bij verschillende sporen is een paalkern zichtbaar. Dit betekent dat de palen niet zijn verwijderd of dat de palen na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd.

Sporen

52193, 52194, 52195, 52196, 52197, 52198, 52199, 52200, 52201, 52204, 52205, 52206, 52208, 52212, 52214, 52222, 52223, 52226, 52228, 52230, 52232, 52239, 52240, 52241, 52242, 52245, 52246, 52249, 52250, 52251, 52252, 52255, 52257, 52260, 52261, 52262, 52263, 52266, 52270, 52273, 52274, 52275, 52276, 52277, 52278, 52279, 52280, 52281, 52282, 52283, 52284 (en mogelijk 52202, 52203, 52207, 52209, 52210, 52211, 52215, 52216, 52217, 52218, 52219, 52220, 52221, 52224, 52225, 52227, 52229, 52231, 52233, 52234, 52235, 52236, 52237, 52238, 52243, 52244, 52248, 52253, 52254, 52256, 52258, 52259, 52264, 52265, 52269, 52271, 52326)

Vondsten

564, 583, 585, 587-590, 592-594, 598-601, 603-607, 614-616, 619, 621

Houtskool uit twee verschillende sporen is door middel van ¹⁴C-onderzoek tussen 170 voor Chr. en 30 na Chr. gedateerd. Het betreft vondstnummer 607 uit spoor 52230 (binnenwandpaal) en vondstnummer 605 uit een spoor dat mogelijk tot het gebouw heeft behoord (spoor 52231).

Het verzamelde aardewerk (16 stuks) is afkomstig uit 14 verschillende sporen.

De fragmenten zijn gemagerd met potgruis en onversierd. De helft is secundair

verbrand. Twee stukken zijn licht besmeten, de rest is glad afgewerkt. Gezien het ontbreken van scherven met een zandige magering wordt op grond van het aardewerk gedacht aan een datering in de tweede helft van de late ijzertijd.

In de zuidelijke helft van het gebouw zijn, in de palencluster direct ten zuiden van de ingang, twee fragmenten metaalslak (circa 27 gram) aangetroffen. Onder de vondsten bevinden zich verder enkele fragmenten verbrande leem.

Parallellen

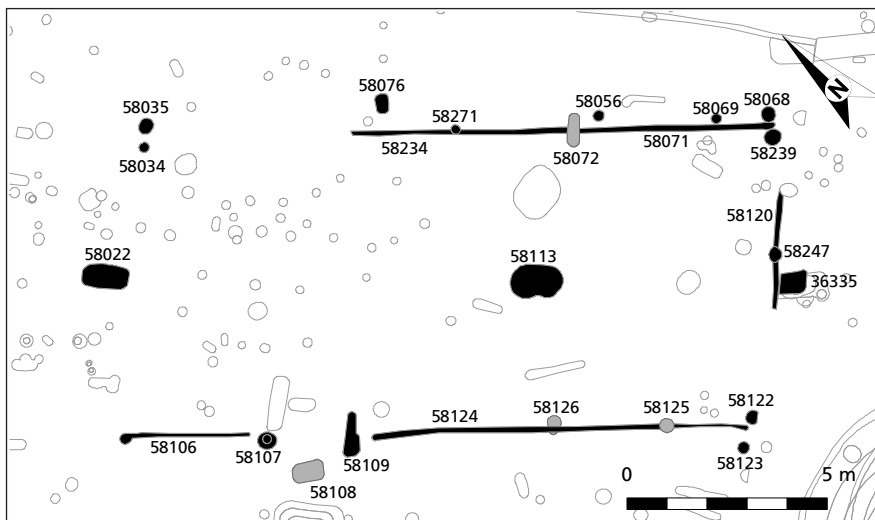
Weert-Kampershoek huis 15 (late ijzertijd), Ekeren-Het Laar structuur 59 (late ijzertijd).

Type

Datering

Late ijzertijd/Romeinse tijd, circa 170 voor Chr. tot 25 na Chr.

Structuur 14

Onderzoek

De sporen bevinden zich voornamelijk in werkput 58. De palen van deze structuur bevinden zich in een cluster van sporen. Het gebouw overlapt met structuur 27.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door twee middenstijlen met een onderlinge afstand van 10,8 m. Deze palen hebben een diepte van 40-70 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een minimale lengte van 16,8 m.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van 7,5 m. Aan de oost-, west- en zuidzijde van het gebouw zijn wandgreppels met daarin af en toe wandpalen bewaard gebleven. Aan de noordelijke korte zijde zijn geen wandgreppel en/of wandpalen aangetroffen waardoor onbekend is waar de kopse kant van het gebouw zich heeft bevonden. Op een aantal plaatsen zijn in de wandgreppel of aan weerszijden van de greppel palen aanwezig.

Ingangen

Tussen de middenstijlen is in de zuidelijke lange wand een ingang aanwezig met een breedte van circa 1,7 m. Mogelijk is tegenover deze ingang in de noordelijke lange wand ook een doorgang aanwezig geweest, al zijn hier geen sporen van teruggevonden.

Dak

Aan de zuidzijde heeft het gebouw een schilddak gehad. Omdat de locatie van de noordelijke korte wand onbekend is, is niet duidelijk wat voor dak het gebouw aan deze zijde heeft gehad.

Bijzondere elementen

Ter hoogte van de westelijke ingang bevindt zich een kuil die mogelijk met het gebouw in verband moet worden gebracht.

Verdwijnen van het gebouw

Beide middenstijlen zijn uitgegraven. Voor de overige sporen kan niet worden vastgesteld wat er na het buiten gebruik raken van het gebouw mee is gebeurd.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 27.

Sporen

36335, 58022, 58034, 58035, 58056, 58068, 58069, 58071, 58076, 58106, 58107, 58109, 58113, 58114, 58120, 58122, 58123, 58124, 58234, 58239, 58247, 58271 (en mogelijk 58072, 58108, 58125, 58126)

Vondsten

856-858, 862, 866, 867, 870, 874-876, 896, 898

Verspreid over verschillende sporen zijn vondsten aangetroffen. Het aardewerk bestaat voornamelijk uit handgevormde scherven. Het betreft voornamelijk met potgruis gemagerde scherven, soms aangevuld met een zandmagering. Doorgaans wordt aangenomen dat dergelijk aardewerk tot en met de 1e eeuw na Chr. is gebruikt. Daarnaast zijn één scherf Belgisch waar, een vijftal gladwandige scherven en vier fragmenten ruwwandig aardewerk aangetroffen waarvoor geen type vastgesteld kon worden. Op grond hiervan zou gedacht kunnen worden aan een datering van het gebouw in de 1e eeuw na Chr.

Er zijn echter ook een fragment geverfde beker (bakseltechniek b) en een fragment van een Oost-Gallisch terra sigillata bord aanwezig in de wandgreppel van het gebouw. Beide hebben een datering vanaf de 2^e eeuw en kunnen ook in de 3^e eeuw voorkomen.

Behalve aardewerk zijn ook een fragment gecalcineerd bot, metaalslak (16 gram) en enkele fragmenten verbrande leem aangetroffen.

Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche Akker huis 501, Breda-Huifakker huis 58, Hoogeloon-Kerkakkers structuur 124 t/m 126 en Someren-Ter Hofstadlaan huis 307. Gebouwen met wandgreppels lijken doorgaans pas vanaf de 2^e eeuw voor te komen.

Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

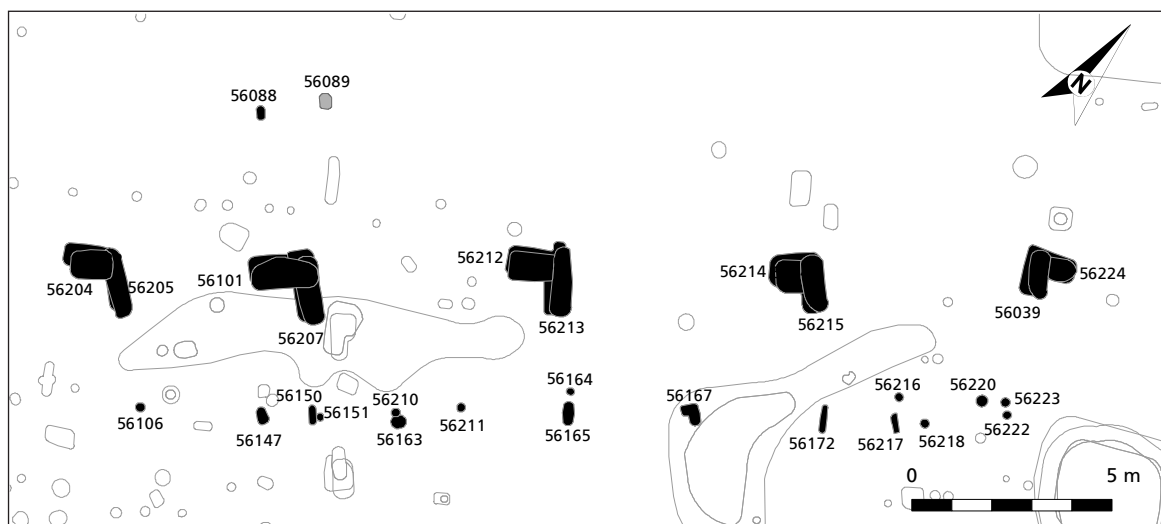
Datering

Romeinse tijd, circa 125-175 na Chr.

Structuur 15

Deze structuur is komen te vervallen

Structuur 16

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 56. De palen van deze structuur bevinden zich niet vrij in het vlak. Ter hoogte van de structuur is een tweede vlak aangelegd. Op dit niveau bleek bij alle middenstijlen een insteekkuil en een uitgraafkuil te onderscheiden te zijn en zijn nieuwe spoornummers uitgedeeld. Het gebouw overlapt met structuur 17, 129, 402 en mogelijk met 511)

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door vijf middenstijlen met een onderlinge afstand van 4,9-6,2-6,3-5,8 m. Deze palen hebben een diepte van 68-84 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een minimale lengte van 23,2 m.

Wanden

Aan de noordzijde zijn de wandpalen slechts sporadisch bewaard gebleven. Het gebouw heeft mogelijk een breedte van 7,8 m gehad. De diepte van de wandpalen varieert van 8-18 cm. De locatie van de kopse kanten van het gebouw is onbekend.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend. Deze heeft zich mogelijk halverwege de lange wand van het gebouw bevonden.

Dak

Omdat de locatie van de kopse kanten van het gebouw onbekend is, is ook niet bekend wat voor type dak de structuur heeft gehad.

Verdwijnen van het gebouw

De middenstijlen van het gebouw zijn uitgegraven. Voor de wandpalen kon niet worden vastgesteld wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met deze palen is gebeurd.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 17, 129, 402 en mogelijk met 511)

Sporen

56039, 56040, 56082, 56088, 56095, 56101, 56106, 56147, 56150, 56151, 56163, 56164, 56165, 56167, 56172, 56204, 56205, 56206, 56207, 56210, 56211, 56212, 56213, 56214, 56215, 56216, 56217, 56218, 56220, 56222, 56223, 56224 (en mogelijk 56089)

Vondsten

968, 971, 972, 974-976, 982

Het vondstmateriaal bestaat enkel uit aardewerk en is afkomstig uit de sporen van de middenstijlen van het gebouw. Het handgevormde aardewerk (6 stuks) is voornamelijk gemagerd met potgruis, soms aangevuld met een plantaardige magering. In één geval is de scherf met zand gemagerd, aangevuld met plantaardig materiaal. Dergelijk aardewerk is tot in de 1e eeuw in gebruik geweest. Verder is een fragment Belgisch waar (terra nigra) en een viertal scherven ruwwandig aardewerk (waaronder enkele gesmookte scherven) en één fragment gladwandig aardewerk (zeepwaar).

Gezien de aanwezigheid van het zogenaamde zeepwaar en het gesmookte ruwwandige aardewerk wordt gedacht aan een datering in de eerste helft van de 2e eeuw.

Parallellen

Lieshout-Beekseweg, gebouw 90 (Dubbele wandpalen en stijlen lopen door tot in de korte wand; aardewerk wijst op een datering in de 1^e of begin van de 2^e eeuw).

Lieshout-Beekseweg, gebouw 410 (Dubbele wandpalen en stijlen lopen door tot in de korte wand; aardewerk wijst op een datering in de tweede helft van de 1^e of eerste helft van de 2^e eeuw).

Deurne-Groot Bottelsche Akker, huis 518 (Dubbele wandpalen en stijlen lopen door tot in de korte wand; datering in de 1^e of vroeg 2^e eeuw).

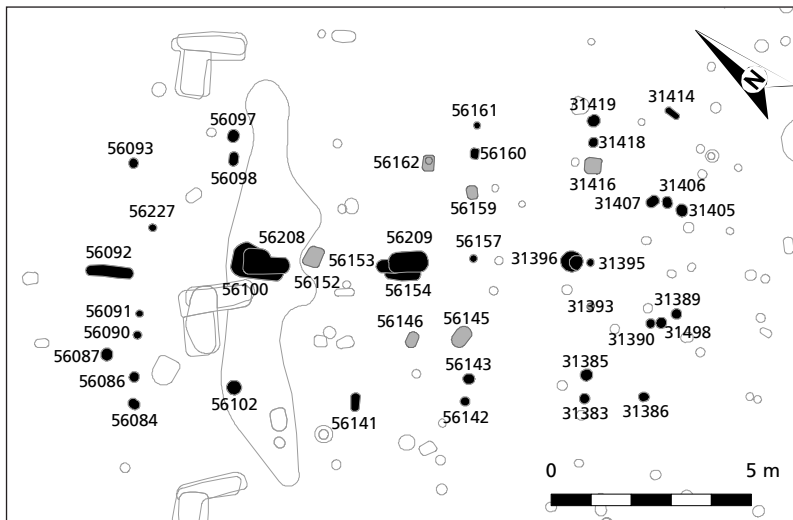
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd; eerste helft 2^e eeuw na Chr.

Structuur 17

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31 en 56. De palen van deze structuur bevinden zich niet vrij in het vlak. Ter hoogte van de structuur is een tweede vlak aangelegd. Op dit niveau bleek bij alle middenstijlen een insteekkuil en een uitgraafkuil te onderscheiden te zijn en zijn nieuwe spoornummers uitgedeeld. Het gebouw overlapt met structuur 16 en 402.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door vier middenstijlen met een onderlinge afstand van 3,4-3,8-4,2 m. Deze palen hebben een diepte van 80-98 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 13,8 m.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van 6,2 m. De wand heeft zich vermoedelijk tussen gekoppelde dubbele wandpalen bevonden. Deze wandpalen zullen ook een deel van de daklast hebben gedragen en zijn doorgaans ter hoogte van de middenstijlen geplaatst. Alleen in het midden van het gebouw zijn twee paar wandpalen ruim 1 m ten noorden en ten zuiden van een middenstijl geplaatst.

Ingangen

Aan de zuidzijde van het gebouw is in de kopse kant een ingang aanwezig. Deze doorgang heeft een breedte van circa 2,5 m.

Dak

Aangezien de noordelijkste middenstijl zich in de wand van het gebouw bevindt, is hier sprake van een zadeldak. Aan de zuidzijde heeft het gebouw een schilddak gehad.

Binnenindeling

Binnen het gebouw zijn enkele palen aangetroffen die mogelijk tot het gebouw hebben behoord. Over de verdere indeling van het gebouw kan echter niets gezegd worden.

Verdwijnen van het gebouw

Bij één middenstijl (spoor 56209) was een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of deze paal niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of is uitgetrokken. In ieder geval één middenstijl (spoor 56092) is uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 16 en 402.

Sporen

31383, 31385, 31386, 31389, 31390, 31395, 31396, 31405, 31406, 31407, 31414, 31418, 31419, 31498, 56084, 56086, 56087, 56090, 56091, 56092, 56093, 56097, 56098, 56100, 56102, 56141, 56142, 56143, 56153, 56154, 56157, 56160, 56161, 56196, 56208, 56209, 56227 (en mogelijk 31393, 31416, 56145, 56146, 56152, 56159, 56162)

Vondsten

736, 969, 970, 973

Het verzamelde aardewerk is afkomstig uit een middenstijl (spoor 56208) en een wandpaal. Het betreft een vijftal scherven handgevormd aardewerk. De meeste scherven zijn gemagerd met potgruis en plantaardig materiaal, slechts één fragment heeft enkel een potgruismagering.

Aangezien alleen handgevormd aardewerk is aangetroffen en de scherven bovendien voorzien zijn van een plantaardige magering, wordt op grond van de vondsten uitgegaan van een datering in de eerste eeuw na Chr.

Parallellen

Lieshout-Beekseweg huis 61 en 90.

Deurne-Groot Bottelsche Akker, huis 518 (Dubbele wandpalen en stijlen lopen door tot buiten de korte wand; datering in de 1^e of vroeg 2^e eeuw).

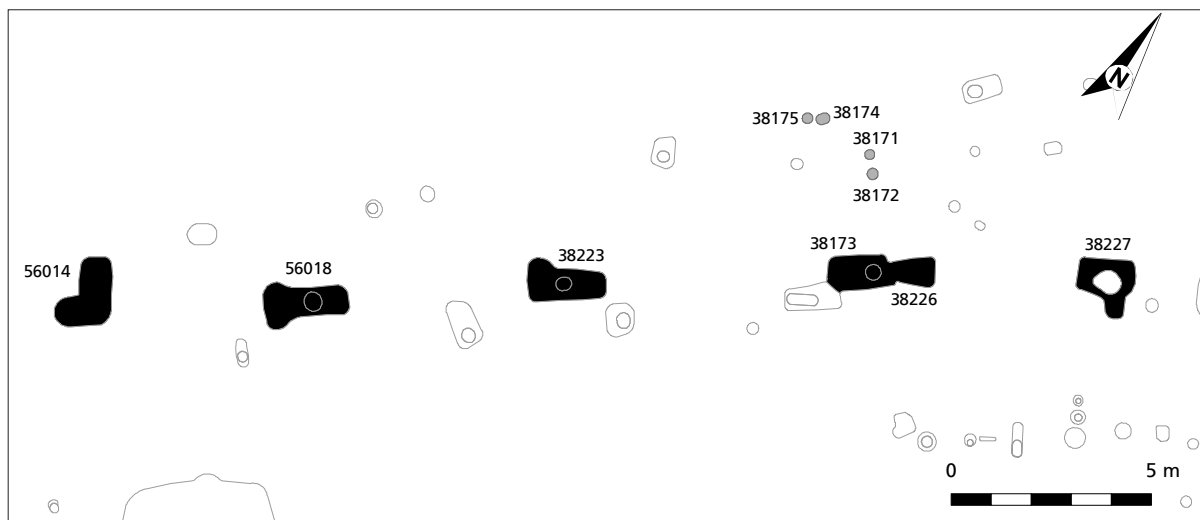
Type

Oss-Ussen 5/Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 25-75 na Chr.

Structuur 18

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 38 en 56. De palen van deze structuur bevinden zich grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 5, 19 en 145.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door vier middenstijlen met een onderlinge afstand van 6,1-7,7-6,3-5,4 m. Deze palen hebben een diepte van 110-166 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 25,5 m.

Wanden

Van de wand van het gebouw zijn vrijwel geen palen bewaard gebleven. Alleen aan de noordoostzijde zijn vier palen aanwezig die mogelijk tot het gebouw behoren. Op grond hiervan lijkt het gebouw een breedte van 8 m te hebben gehad.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend.

Dak

Op grond van de mogelijke wandpalen lijkt aan de oostzijde sprake te zijn van een zadeldak. Of dit ook voor de westzijde van het gebouw geldt, is onbekend.

Verdwijnen van het gebouw

Bij alle middenstijlen is een paalkern zichtbaar. In twee gevallen (spoor 56014 en 38226) is hout bewaard gebleven en is de paal na het buiten gebruik raken niet verwijderd of op maaiveldniveau afgezaagd. Het is onbekend of bij de overige middenstijlen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 5, 19 en 145. Structuur 8 en 18 oversnijden maar het is onbekend welk gebouw ouder is.

Sporen

38173, 38223, 38226, 38227, 56014, 56018 (en mogelijk 38171, 38172, 38174, 38175)

Vondsten

379, 806-808, 815

Verspreid over twee sporen zijn vijf fragmenten aardewerk aangetroffen. Het betreft een fragment grijs aardewerk (met een doliumachtig baksel), drie scherven roodgesmookt ruwwandig aardewerk en een onbepaalde stuk.

Twee fragmenten hout van middenstijlen zijn door middel van dendrochronologisch onderzoek gedateerd. Spoor 38226 is 70 na Chr. gedateerd. Voor spoor 56014 geldt dat de laatste jaarring 70 na Chr. is gedateerd en de geschatte mediaan de datering 86 na Chr. heeft opgeleverd.

Op grond van het aardewerk en het dendrochronologisch onderzoek lijkt het gebouw aan het eind van de 1^e eeuw en/of in de eerste helft van de 2^e eeuw in gebruik te zijn geweest.

Parallellen

Te weinig bewaard gebleven om duidelijke parallellen aan te kunnen wijzen.

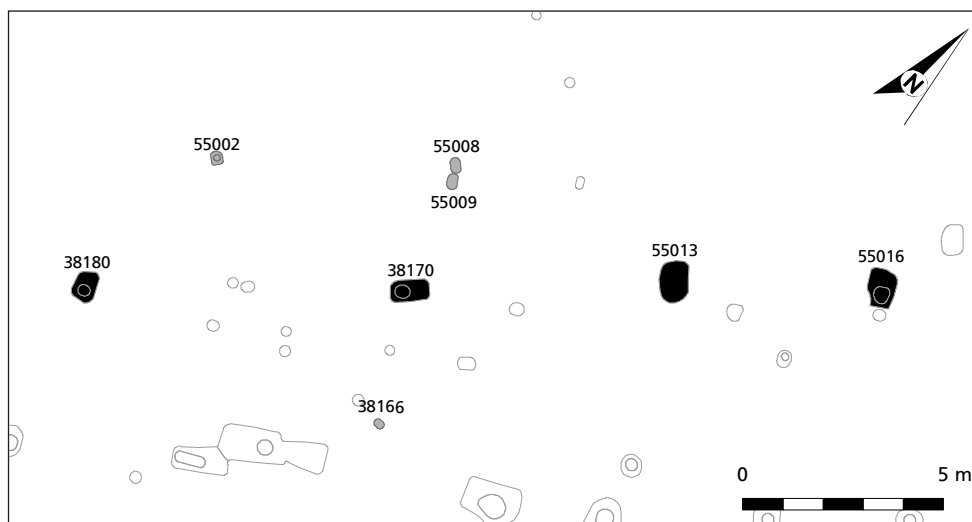
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 75-125 na Chr.

Structuur 19

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 38 en 55. De palen van deze structuur bevinden zich grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 8, 18 en 145.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door vier middenstijlen met een onderlinge afstand van 7,9-6,8-5,3 m. Deze palen hebben een diepte van 24-72 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 20 m.

Wanden

Aan de westzijde van het gebouw zijn mogelijk een aantal wandpalen bewaard gebleven. Het gebouw lijkt een breedte van circa 6 m te hebben. Aan de kopse kanten van het gebouw zijn geen wandpalen teruggevonden waardoor de locatie van de wand aan deze zijde onbekend is.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend.

Dak

Omdat de locatie van de wand aan de kopse kanten van het gebouw onbekend is, is niet bekend of het gebouw een zadel- of schilddak heeft gehad.

Verdwijnen van het gebouw

Bij drie middenstijlen is een paalkern zichtbaar, alleen spoor 38180 lijkt te zijn uitgegraven. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 8, 18 en 145.

Sporen

38170, 38180, 55013, 55016 (en mogelijk 38166, 55002, 55008, 55009)

Vondsten

753, 783, 785-787, 798

De aangetroffen vondsten zijn afkomstig uit twee kuilen van middenstijlen. Het aardewerk bestaat vijf fragmenten handgevormd aardewerk en één scherp ruwwandig aardewerk. De magering van de handgevormde scherven bestaat uit een combinatie van potgruis en plantaardig materiaal. Het ruwwandige aardewerk is enkel voorzien van een potgruis-magering. Onder de vondsten bevindt zich ook een fragment gecalcineerd bot.

Aangezien het vondstmateriaal grotendeels bestaat uit handgevormd aardewerk wordt voor het gebouw gedacht aan een datering in de 1^e eeuw na Chr.

Parallellen

Te weinig bewaard gebleven om duidelijke parallellen aan te kunnen wijzen.

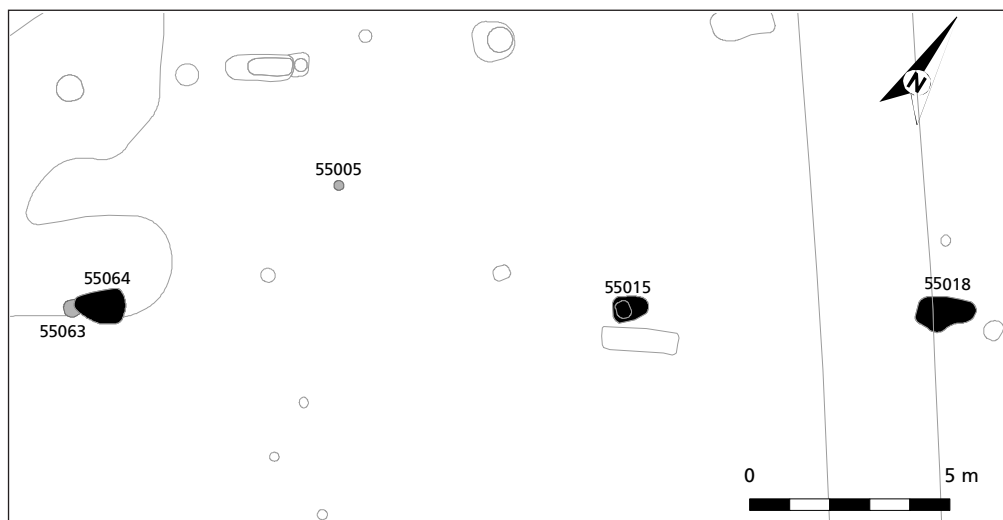
Type

Oss-Ussen 5/Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 0-50 na Chr.

Structuur 20

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 55. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 146 en eventueel ook met structuur 158.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 13-8 m. Deze palen hebben een diepte van 44-70 cm onder het aangelegde vlak. De westelijke middenstijl oversnijdt spoor 55063. Het is dan ook onduidelijk of spoor 55063 onderdeel uitmaakt van de structuur. Het gebouw heeft een lengte van 21 m.

Wanden

De breedte van het gebouw is onbekend. Mogelijk behoort spoor 55005 tot de wand. In dat geval heeft de noordelijke lange wand zich circa 3 m vanaf de middenlijn van het gebouw bevonden. Het gebouw zal dan een breedte van circa 6 m hebben gehad.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend.

Dak

Het type dak is onbekend.

Verdwijnen van het gebouw

Spoor 55018 is uitgegraven terwijl bij spoor 55064 een paalkern zichtbaar is. Het is onbekend of de paal van spoor 55064 niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of dat deze is uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 146 en eventueel ook met structuur 158.

Sporen

55015, 55018, 55064 (en mogelijk 55005, 55063).

Vondsten

784, 790, 792, 809

In twee middenstijlen (spoor 55015, 55018) zijn vondsten aangetroffen. Ook in spoor 55063 is een scherf gevonden maar het is onduidelijk of dit spoor daadwerkelijk bij de structuur behoort. Het aardewerk bestaat vier scherven handgevormd aardewerk en één fragment gladwandig aardewerk. Onder het handgevormde aardewerk bevinden zich twee fragmenten die alleen met potgruis gemagerd, een fragment waarbij naast potgruis ook plantaardig materiaal is toegevoegd en een scherf met alleen plantaardige magering. Deze laatste scherf betreft zogenaamd briquetage aardewerk. Aangezien het fragment briquetage aardewerk vermoedelijk afkomstig is uit het woongebied van de Morini wordt aan een datering vanaf het laatste kwart van de 1^e eeuw tot in de eerste helft van de 2^e eeuw na Chr. gedacht.

Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche Akker huis 544 (plaatsing middenstijlen met grote en kleinere tussenafstand; datering aardewerk vanaf latere 2^e eeuw na Chr.)

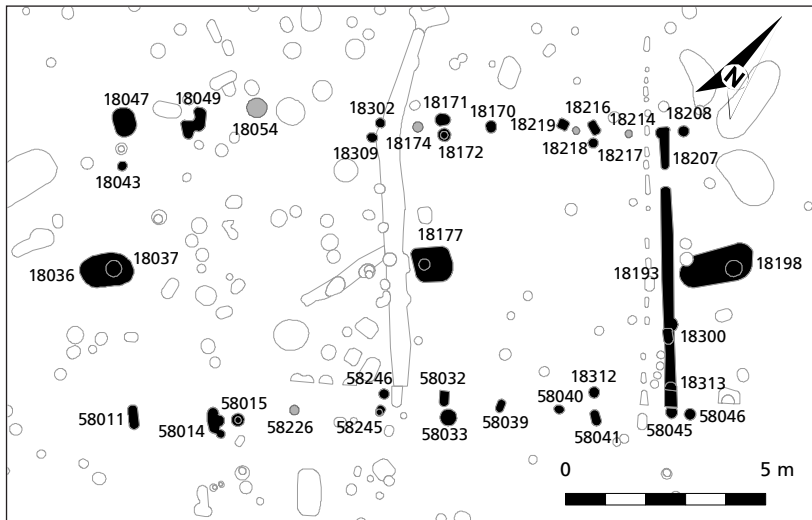
Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd; laatste kwart 1^e eeuw tot in de eerste helft van de 2^e eeuw na Chr.

Structuur 21

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 18 en 58. De palen van deze structuur liggen niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 27 en 403 en oversnijdt structuur 300.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 7,9-7,6 m. Deze palen hebben een diepte van 74-82 cm onder het aangelegde vlak. De wandpalen zullen ook een deel van de daklast hebben gedragen. Het gebouw heeft een lengte van 15,5 m.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van 7,1 m. Aan de oostzijde is een wandgreppel bewaard gebleven. Ter hoogte van de lange wanden van het gebouw zijn alleen wandpalen teruggevonden. Mogelijk was sprake van gekoppelde wandpalen die ook een deel van de daklast hebben gedragen.

Ingangen

In het midden van het gebouw zijn ter hoogte van de middenstijl twee tegenover elkaar gelegen ingangen aanwezig. Beide doorgangen hebben een breedte van 1,2-1,3 m en zijn te herkennen aan dubbele wandpalen. Eventueel is aan de oostzijde van het gebouw direct naast de wandgreppel nog een (dubbele) ingang aanwezig.

Dak

Het gebouw heeft aan beide kanten een zadeldak gehad.

Verwijnen van het gebouw

Bij één middenstijl (spoor 18036/18037) is een paalkern zichtbaar. Het is

onbekend of deze paal niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of dat deze is uitgetrokken. De andere twee middenstijl zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 27 en 403 en oversnijdt structuur 301.

Sporen

18036, 18037, 18043, 18047, 18049, 18170, 18171, 18172, 18177, 18193, 18198, 18207, 18208, 18216, 18217, 18219, 18300, 18302, 18309, 18312, 18313, 58011, 58014, 58015, 58032, 58033, 58039, 58040, 58041, 58045, 58046, 58245, 58246 (en mogelijk 18054, 18174, 18214, 18218, 58226)

Vondsten

574, 576, 580-582

De verzamelde vondsten zijn afkomstig uit de middenstijlen van het gebouw. Het betreft slechts enkele handgevormde scherven, een fragment verbrande leem en een stuk vuursteen. Voor zover vastgesteld kon worden, is het aardewerk met potgruis gemagerd, in twee gevallen aangevuld met fijn zand. Het handgevormde aardewerk heeft een datering in de (late) ijzertijd of Romeinse tijd (1e eeuw na Chr.) In de kern van één van de middenstijlen is een klein fragment grijs aardewerk aangetroffen. De aanwezigheid van deze scherf zou kunnen wijzen op een datering in de 1e eeuw na Chr. Het gebouw heeft mogelijk een wandgreppel, een fenomeen dat doorgaans pas vanaf het laatste kwart van de 1e eeuw lijkt voor te komen.

Parallellen

Lieshout-Beekseweg huis 42 en Lieshout-Nieuwenhof huis C.

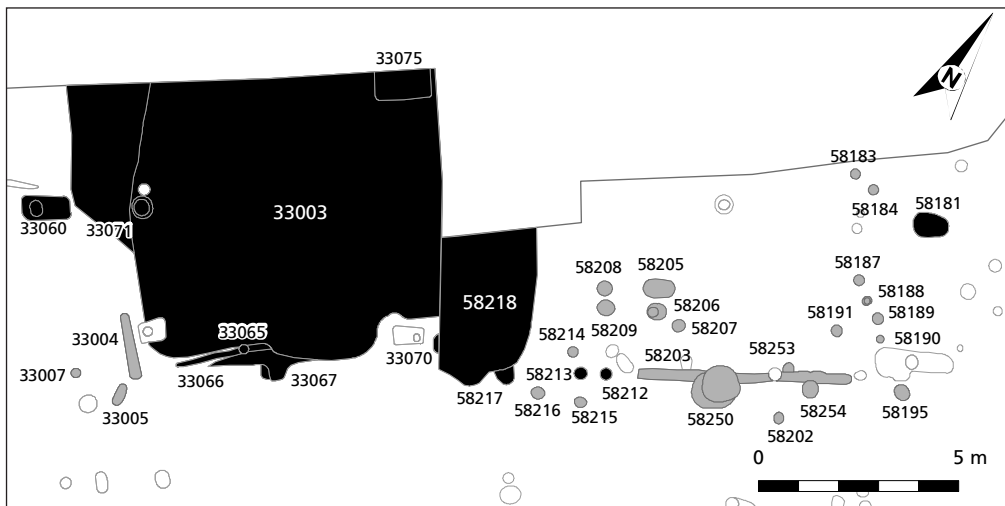
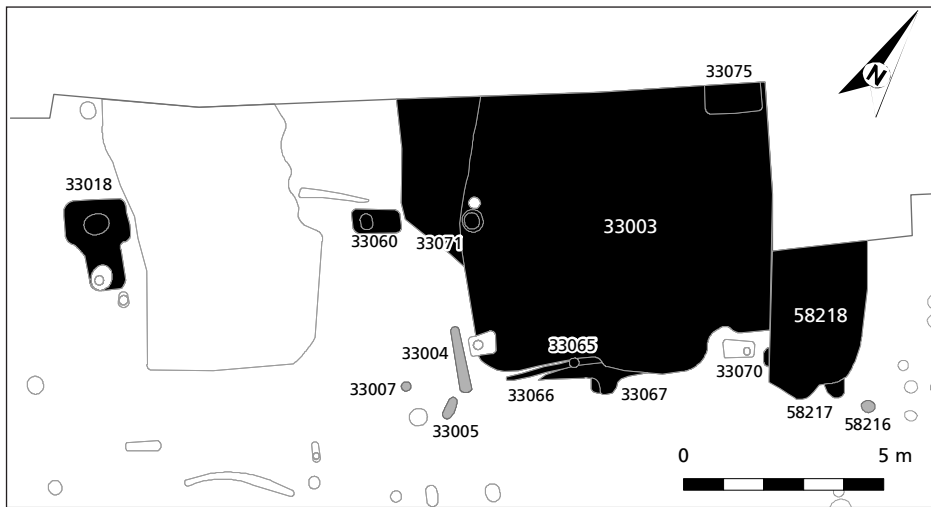
Type

Oss-Ussen 5/Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, circa 50-100 na Chr.

Structuur 22

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 33 en 58. De palen van deze structuur liggen niet vrij in het vlak. De structuur bevindt zich aan de rand van het onderzoeksgebied en is niet volledig opgegraven. Het gebouw overlapt met structuur 157 en wordt oversneden door structuur 28.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt in de eerste fase grotendeels gedragen door minimaal drie middenstijlen. Vermoedelijk ontbreekt in ieder geval één middenstijl. Deze moet op de grens van de potstal hebben gestaan en zal zich net buiten het opgegraven gebied bevinden. De middenstijlen hebben een diepte van 65-83 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft tijdens dit eerste stadium een lengte van circa 24,5 m. Vervolgens is het gebouw 180 graden om zijn as gedraaid, waarbij alleen de potstal op zijn plaats bleef. Na de verbouwing kreeg

het gebouw een lengte van circa 22 m, waarbij het dak gedragen werd door minimaal drie middenstijlen.

Wanden

Het gebouw heeft vermoedelijk een breedte van circa 8,4 m. De noordelijke zijde van het gebouw bevindt zich buiten het opgegraven gebied. Aan de zuidwestzijde zijn ter hoogte van de potstal restanten van wandgreppels aangetroffen. In de tweede fase is er sprake van forse wandpalen, die deels de zware middenstijlen vervangen.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend.

Dak

Aan de westzijde heeft het gebouw een zadeldak. Of dit ook voor de oostzijde geldt is onbekend. Wel is het in de tweede fase mogelijk, dankzij de zware wandstijlen, dat het dak van pannen was voorzien.

Binnenindeling

In eerste instantie heeft het gebouw aan de oostzijde een potstal gehad waarvan circa 44 cm onder het aangelegde vlak bewaard is gebleven. In een later stadium kwam de potstal aan de westzijde van het gebouw te liggen. Aan de oostzijde van het gebouw is een rechthoekige configuratie aangetroffen van vier palen, mogelijk een aanwijzing voor de aanwezigheid van een weefgetouw.

Verdwijnen van het gebouw

Bij drie middenstijlen (33060, 33061 en 33071) is een paalkern zichtbaar. Dit betekent dat de palen niet zijn verwijderd of dat de palen na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd. Spoor 58181 lijkt te zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 157 en oversnijdt structuur 28.

Sporen

33003, 33018, 33060, 33061, 33065, 33066, 33067, 33070, 33071, 33075, 58181, 58203, 58212, 58213, 58217, 58218 (en mogelijk 33004, 33005, 33007, 58183, 58184, 58187, 58188, 58189, 58190, 58191, 58195, 58202, 58203, 58205, 58206, 58207, 58208, 58209, 58210, 58211, 58214, 58215, 58216, 58250, 58251, 58253, 58254)

Vondsten

274, 275, 280, 344-347, 351, 371, 373-376, 382, 394-399, 406, 412, 413, 443-445, 814, 840, 842, 849, 851, 853, 854, 888, 893, 894, 900, 922-929, 939, 940, 951
Binnen de nederzetting heeft het onderzoek van dit gebouw de meeste vondsten opgeleverd. De vondsten zijn voornamelijk aangetroffen in de vulling van de potstal (spoor 33003 en 58218).

Binnen het aardewerk zijn het gladwandig en ruwwandig aardewerk het best vertegenwoordigd (respectievelijk 603 en 366 stuks), met enige afstand gevolgd door Low Lands waar (255 stuks), fragmenten dolia (141 stuks) en grijs waar (110 stuks). Het gladwandige aardewerk bestaat uit onder andere uit amfoorkruiken (Stuart 129B, Vanvinckenroye 76 en Blicquy XIII.2), bekers (Stuart 1, Vanvinckenroye 87 en 104b), borden (Vanvinckenroye 90), deksels (Niederbieber 120a), kruiken (Stuart 112), oorpotten (Stuart 146) en een urn (Vanvinckenroye 103?). Voor de meeste scherven kon echter geen vorm worden vastgesteld. De vastgestelde typen komen over het algemeen vanaf de tweede helft van de 2^e eeuw voor. Voor het ruwwandig aardewerk geldt dat voor de meeste scherven (254 stuks) geen vorm vastgesteld kon worden. De overige scherven behoren tot bekers (Brunsting 4, Vanvinckenroye 104a), borden (Niederbieber 111), deksels (Niederbieber 120a), kannen (Vanvinckenroye 119), kommen (Stuart 210, Niederbieber 104) en potten (Stuart 202, Niederbieber 87 en 89). Binnen het Low Lands waar zijn voornamelijk vaten van type Arentsburg 140-142 aangetroffen, maar ook kommen, potten en een urn (Holwerda BW 94) zijn aanwezig. Dit type aardewerk komt in Zuid-Nederland pas vanaf de late 2^e eeuw in grote aantallen voor. Binnen de groep dolia kan een onderscheid gemaakt worden tussen de gedraaide exemplaren (waaronder type Stuart 147) en de handgevormde dolia. Voor het grijze aardewerk geldt dat geen typen konden worden onderscheiden.

Binnen het aardewerkspectrum komen verder ook amfoor (87 stuks), Belgisch waar (52 stuks), geverfd aardewerk (83 stuks), handgevormd aardewerk (28 stuks), metaalglanswaar (36 stuks), Pompejaans rood aardewerk (1 stuk), terra sigillata (42 stuks) en wrijfschaal (53 stuks) voor. Binnen de groep amforen zijn type Niederbieber 74, Dressel 20, Gauloise 4 en Hatert 8052 herkend. Binnen het Belgische waar zijn scherven met een grijs gesmookt baksel (voornamelijk bekers/potten) en terra nigra (waaronder bakjes en kommen) aanwezig. Ook is een kom van zogenaamd Arraswaar aanwezig. Het geverfde aardewerk bestaat voornamelijk uit bekers met baksel techniek b (Stuart 2 en 4, Niederbieber 30 en 32) maar er komen ook enkele bekers en borden voor met baksel techniek a. Borden van techniek a komen in de 2^e eeuw voor terwijl de techniek bij bekers voornamelijk in de 1^e eeuw gebruikt wordt. De bekers van techniek b kunnen zowel in de 2^e als 3^e eeuw aanwezig zijn. Onder de metaalglanswaar bevinden zich 3^e eeuwse exemplaren met baksel techniek d. Daarnaast zijn ook bekers van type Niederbieber 33 aangetroffen. De fragmenten terra sigillata zijn onder andere afkomstig van bakjes (Dragendorff 33 en 40), borden (Dragendorff 18/31), kommen (Dragendorff 37) en wrijfschalen (Dragendorf 45). Deze typen komen vanaf het tweede kwart van de 2^e eeuw voor. In de potstal zijn ook wrijfschalen van type Stuart 149, Brunsting 37 en Vanvinckenroye 94 aangetroffen waarbij voor het laatstgenoemde type een datering vanaf het laatste kwart van de 2^e eeuw geldt. Gezien de aanwezigheid van geverfd aardewerk met een baksel techniek d wordt de laatste fase van de potstal in de 3^e eeuw gedateerd.

In de potstal zijn behalve aardewerk ook fragmenten natuursteen, bouw-materiaal, metaal(slak), glas en bot aangetroffen. Onder het natuursteen bevinden zich voornamelijk fragmenten van maalstenen van tefriet. Daarnaast zijn ook enkele mogelijke kookstenen van kwartsitische zandsteen, een

wetsteen van glimmerkwartsiet en één van fylloit en brokken kwarts en kwartsiet aangetroffen. Het verzamelde bouw materiaal bestaat voornamelijk uit stukken dakpan. Op één fragment tegula is een afdruk van een sandaal te zien. Verder is een enkel stuk verbrande leem aangetroffen. De metaalvondsten beperken zich tot een brok lood, ruim 30 spijkers, een ijzeren plaatje en bovendien mogelijk een dupondius (zwaar beschadigd). Bovendien is ook ruim 2,6 kilo aan metaalslak verzameld. Het glas bestaat uit een wandfragment van een ribkom (Isings 3), een rand van een schaal (Isings 42a), een fragment van een bord (Isings 5) en twee stukken vensterglas. Het botmateriaal bestaat voornamelijk uit gecalcineerde fragmenten bot die verder niet gedetermineerd kunnen worden. Verder zijn een rib van een varken en een fragment van een tand van rund of paard aangetroffen. Uit de vulling van de potstal zijn twee grondmonsters verzameld die beide gewaardeerd zijn voor macrobotanisch onderzoek. De monsters bleken echter te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

In de overige sporen van het gebouw zijn beduidend minder vondsten gedaan. Het betreft aardewerk (35 stuks), een spijker, een fragment metaalslak en een klein stuk dakpan. Onder het aardewerk bevindt zich drie fragmenten dolium (o.a. Stuart 147, Stuart 149), grijs aardewerk (5 stuks), zes scherven Low Lands waar en fragmenten ruwwandig aardewerk (23 stuks) waaronder scherven van potten (Stuart 202), bekerfragmenten (Brunsting 4 en Vanvinckenroye 104b) en een fragment van een deksel. Tevens is één bordfragment van Oost-Gallische terra sigillata aangetroffen. Verder zijn enkele fragmenten gladwandig aardewerk, amfoor, wrijfschaal en handgevormd aardewerk gevonden. Het handgevormde aardewerk betreft in één geval briquetage aardewerk. Aangezien het fragment vermoedelijk afkomstig is uit het woongebied van de Morini heeft de scherf een datering in het laatste kwart van de 1e eeuw of in de eerste helft van de 2e eeuw. Verder zijn enkele fragmenten dakpan en een fragment gecalcineerd bot verzameld. Op grond van deze vondsten moet het gebouw op zijn vroegst in de 2^e eeuw gedateerd worden. Gezien de aanwezigheid van het Low Lands waar en het Oost-Gallische bord wordt gedacht aan een datering vanaf het tweede kwart van de 2^e eeuw en gezien de aanwezigheid van een potstal vermoedelijk vanaf de tweede helft van deze eeuw (mogelijk al wat eerder).

Parallellen

Voor de tweede fase zijn er parallellen beschikbaar, zoals Hoogeloon-Kerkakers structuur 124, Budel-Noord structuur 8, Nederweert-Rosveld huis 308 en Helden-Schrames huis 9.

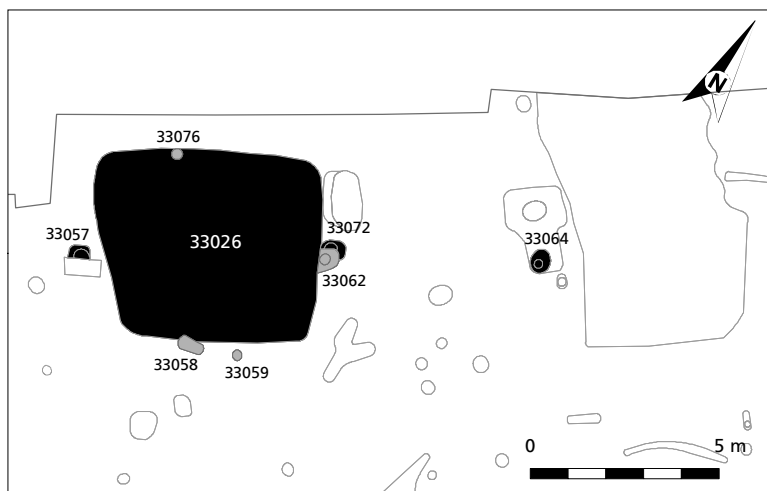
Type

Alphen-Ekeren (Romeinse tijd, latere variant)

Datering

Romeinse tijd, eerste fase circa 150-200 na Chr., tweede fase vanaf 200 na Chr.

Structuur 23

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 33. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Direct ten noordoosten van het gebouw is een recente verstoring aanwezig waardoor de kan bestaat dat een deel van het gebouw vergraven is. Het gebouw oversnijdt structuur 22, fase 1.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door in ieder geval drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 6,6-5,6 m. Mogelijk heeft zich ter hoogte van de verstoring, ten noordoosten van het gebouw, een vierde middenstijl bevonden. Deze heeft zich circa 5,3 m ten noordoosten van de dichtstbijzijnde middenstijl bevonden. Het gebouw heeft een minimale lengte van 12,2 m en een maximale lengte van 17,5 m.

Wanden

De wanden van het gebouw zijn vrijwel niet bewaard gebleven. Gezien de afmetingen van de potstal lijkt het gebouw een breedte van 5,2 m te hebben gehad.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend.

Dak

Het gebouw heeft aan de zuidwestzijde vermoedelijk een zadeldak gehad. Of dit voor de noordwestzijde ook geldt, is niet duidelijk omdat de locatie van de wand onbekend is.

Binnenindeling

Aan de westzijde van het gebouw bevindt zich een potstal met een diepte van 20 cm. Het woongedeelte heeft zich vermoedelijk aan de oostzijde van het

gebouw bevonden.

Reparaties

De middelste middenstijl (33072) is mogelijk vervangen door spoor 33062.

Verdwijnen van het gebouw

Bij één middenstijl (spoor 33064) is een paalkern zichtbaar, maar is onduidelijk of dit betekent dat de paal niet verwijderd, afgezaagd of uitgetrokken is. Spoor 33057 is uitgegraven maar de locatie van de paal is nog wel zichtbaar.

Relatie met andere structuren

Het gebouw oversnijdt structuur 22, fase 1.

Sporen

33026, 33057, 33064, 33072 (en mogelijk 33058, 33059, 33062, 33076)

Vondsten

273, 350, 367-369, 377, 378, 383-385, 407, 813, 845, 848, 850

De meeste vondsten zijn afkomstig uit de potstal (spoor 33026). Onder het aardewerk bevindt zich voornamelijk gladwandig aardewerk (214 stuks). Hoewel onder dit type aardewerk bekers, potten, deksels en kruiken herkend zijn, konden de meeste scherven niet tot een vorm herleid worden. De overige aardewerksoorten die zijn aangetroffen, betreft amfoor (6 stuks waaronder Dressel 20), Belgisch waar (8 stuks), handgevormde dolia (34 stuks), overig handgevoemd aardewerk (11 stuks), drie scherven grijs aardewerk, Low Lands waar (75 stuks), metaalglans waar (54 stuks), ruwwandig aardewerk (57 stuks), negen scherven Oost-Gallische terra sigillata en drie fragmenten wrijfschaal.

Het Belgisch waar kan ingedeeld worden in twee fragmenten met een terra nigra-achtig baksel (beker/pot en een kom van type Holwerda BW 52) en scherven met een gesmookt baksel. Binnen het Low Lands zijn voornamelijk vaten (Arentsburg 140-142) aanwezig maar er zijn ook kommen (Arentsburg 133-136) en urnen (Holwerda BW 75) herkend. De metaalglanswaar heeft een baksel volgens techniek d. Bovendien zijn fragmenten (32 stuks) van twee bekers met een terra nigra-achtig baksel aangetroffen. Dit type aardewerk komt vanaf de 3^e eeuw (of net iets eerder) voor. Het ruwwandige aardewerk bestaat voornamelijk uit potten van type Niederbieber 87 maar er zijn ook bekers van type Vanvinckenroye 104b herkend. De hoeveelheid terra sigillata is beperkt maar betreft bakjes (Dragendorff 40), bekers, borden (Dragendorff 32) en wrijfschaal. Binnen de aardewerkgroep wrijfschaal zijn tenslotte type Stuart 149 en Vanvinckenroye 94 aanwezig. Met name gezien de aanwezigheid van het metaalglanswaar wordt voor de laatste fase van de potstal van gebouw 23 een datering vanaf de 3^e eeuw aangehouden.

Behalve aardewerk zijn ook fragmenten gecalcineerd bot, dakpan, glas, metaalslak (bijna 0,5 kilo) en natuursteen in de potstal aangetroffen. Onder de stukken dakpan bevindt zich een tegula met daarop een vingerafdruk. Het glas bestaat uit de mond van een voorraadfles (Isings 50/51 of 90), fragmenten versierd met wratten en vier niet nader te dateren fragmenten. Het natuursteen betreft voornamelijk fragmenten kwarts en kwartsiet maar er zijn ook enkele stukken maalsteen van tefriet en een mogelijke wetsteen van kwartsitische

zandsteen aangetroffen. Uit de vulling van de potstal is een grondmonster verzameld die is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek. Het monster bleek echter te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

De overige vondsten die zijn aangetroffen, zijn afkomstig uit twee middenstijlen. Het aardewerk betreft een vijftal met handgevormde scherven die gemagerd zijn met potgruis en één fragment gladwandig aardewerk. Bovendien zijn een klein fragment metaalslak en een stuk dakpan aangetroffen. Een datering van het gebouw op grond van deze vondsten is niet mogelijk.

Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche akkers, huis 503 (middenstijlen en potstal; datering vanaf (tweede kwart) 2e eeuw tot en met 3^e eeuw na Chr.

Deurne-Groot Bottelsche akkers, huis 524 (gelijke afstand middenstijlen en potstal; datering late 2^e eeuw tot en met 3^e eeuw na Chr.

Type

Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

Datering

Romeinse tijd, vanaf circa 200 na Chr.

Bijzondere elementen

Ter hoogte van de ingang in de noordelijke lange wand is een kuil (spoor 36069) aanwezig met een diepte van 125 cm onder het aangelegde vlak aanwezig. Wellicht betreft het een zogenaamde ingangs- of roosterkuil. Dergelijke kuilen lagen open tijdens het gebruik van het gebouw en zullen met een rooster of plank zijn afgedekt. Ze dienden om afval en ongedierte buiten te houden. Hierbij valt overigens wel op dat de doorgang breder is dan de aangetroffen kuil. Het is ook mogelijk dat de kuil bij structuur 155 hoort.

Verdwijnen van het gebouw

Bij drie middenstijlen (spoor 36098, 36160 en 52012) is een paalkern zichtbaar. Dit betekent dat de palen niet zijn verwijderd of dat de palen na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 155 en lijkt deze structuur ook te oversnijden.

Sporen

36068, 36074, 36078, 36098, 36110, 36116, 36123, 36127, 36146, 36147, 36149, 36154, 36159, 36160, 36170, 36171, 36270, 36278, 36279, 36295, 52003, 52004, 52005, 52010, 52012, 52014, 52019, 52020, 52021, 52178, 52302, 52303 (en mogelijk 36069, 36075, 36079, 36080, 36107, 36113, 36117, 36118, 36121, 36122, 36150, 36292, 36293, 36297, 36359)

Vondsten

449, 450, 453, 454, 460, 470, 471, 608

Het vondstmateriaal bestaat uit aardewerk, een fragment verbrande leem en een klein fragment metaalslak (7,7 gram). Onder het aardewerk bevinden zich zeven handgevormde scherven die met potgruis gemagerd zijn. Dit type aardewerk is doorgaans tot 100 na Chr. in gebruik geweest.

Moeilijk te verklaren is de aanwezigheid van middeleeuws aardewerk in één van de middenstijlen. Het gaat om een fragment Elmpt en Paffrath, vier scherven kogelpotaardewerk en vijf stukken Maaslands voorzien van spatjes loodglazuur. Gezien de hoeveelheid aardewerk (11 scherven) kan moeilijk van intrusie uit gegaan worden. Hoewel in de directe omgeving verder geen sporen uit de middeleeuwen zijn aangetroffen, lijkt spoor 36110 toch een kuil uit de middeleeuwen te bevatten.

Parallellen

Lieshout-Beekseweg huis 42 (plaatsing middenstijlen buiten wanden kopse kant, dubbele wandpalen op hoeken; datering tot 125 na Chr.)

Type

Oss-Ussen 5/Alphen-Ekeren (late ijzertijd/Romeinse tijd)

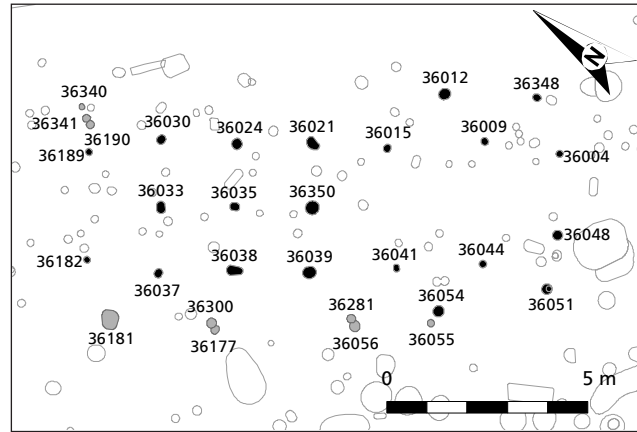
Datering

Romeinse tijd, circa 25-100 na Chr.

Structuur 25

Deze structuur is komen te vervallen

Structuur 26

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 36. De palen van deze structuur liggen niet vrij in het vlak.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Aan de noordzijde heeft de plattegrond een tweebeukige indeling en aan de zuidzijde een éénbeukige indeling. Het dak wordt grotendeels gedragen door de palen binnen het gebouw. Zware dakdragende palen ontbreken, de palen zijn 7 tot 32 cm ingegraven onder het aangelegde vlak. Circa 1,3 m buiten deze dakdragende constructie hebben zich buitenpalen bevonden die vermoedelijk ook een deel van de daklast hebben gedragen. Het gebouw heeft een lengte van circa 12 m.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van circa 5,5 m. De wand heeft zich vermoedelijk tussen de dakdragende palen bevonden, waarbij waarschijnlijk dubbele wandpalen aanwezig zijn geweest.

Ingangen

De locatie van de ingang is onbekend.

Dak

Het gebouw lijkt aan beide kanten een zadeldak te hebben gehad.

Binnenindeling

Aan de noordwestelijke zijde heeft het gebouw een tweebeukige indeling terwijl aan de zuidoostelijke zijde sprake is van een éénbeukige indeling.

Verdwijnen van het gebouw

-

Sporen

36004, 36009, 36012, 36015, 36021, 36024, 36030, 36033, 36035, 36037, 36038, 36039, 36041, 36044, 36048, 36051, 36054, 36182, 36189, 36348, 36350 (en mogelijk 36055, 36056, 36177, 36181, 36190, 36281, 36300, 36340, 36341

Vondsten

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Type

St. Oedenrode/Oss-Ussen 2

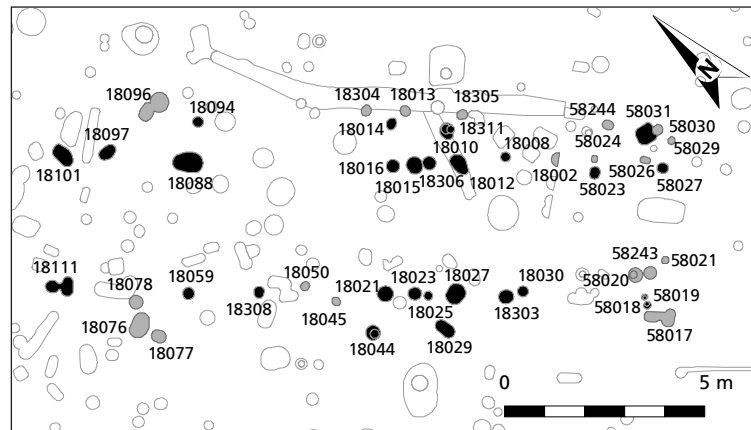
Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche Akker gebouw 312; Lieshout-Beekseweg gebouw 62; Wijk bij Duurstede-De Horden, huis B.

Datering

Late bronstijd/vroege ijzertijd

Structuur 27

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 18 en 58. De palen van deze structuur liggen niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuren 14 en 21 en oversnijdt structuur 300.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door gekoppelde wandpalen. De meeste wandpalen hebben een diepte van 20-30 cm al zijn ook enkele ondieper ingegraven palen aanwezig. Ongeveer 65 cm buiten de wand zijn een aantal buitenpalen aangetroffen die ook een deel van de daklast zullen hebben gedragen. Het gebouw heeft een maximale lengte van 14,7 m. Het gebouw heeft een breedte van circa 5.5 meter.

Wanden

De wandpalen staan binnen de wand 2-2,3 m uit elkaar. De wand heeft zich vermoedelijk tussen deze gekoppelde wandpalen bevonden.

Ingangen

De locatie van ingangen is onbekend.

Dak

Het dak wordt gedragen door gekoppelde wandpalen en buitenpalen. Aan weerszijden van het gebouw lijkt sprake te zijn van een zadeldak.

Verdwijnen van het gebouw

Datering

IJzertijd

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuren 14 en 21.

Sporen

18008, 18010, 18012, 18014, 18015, 18016, 18021, 18023, 18025, 18027, 18029, 18030, 18044, 18049, 18059, 18088, 18090, 18094, 18097, 18101, 18111, 18303, 18306, 18308, 18311, 58014, 58018, 58019, 58023, 58027, 58031 (en mogelijk 18002, 18013, 18045, 18050, 18076, 18077, 18078, 18096, 18304, 18305, 58017, 58020, 58021, 58024, 58026, 58029, 58030, 58243, 58244)

Vondsten

577, 869, 871, 899

Het aardewerk bestaat uit twee handgevormde scherven met een datering in de late bronstijd of ijzertijd. Verder is een fragment verbrande leem en een stuk vuursteen aangetroffen.

Type

Afgeleide van het type Nijnsel/Oss-Ussen 1 (type Breda-Goirle)

Parallellen

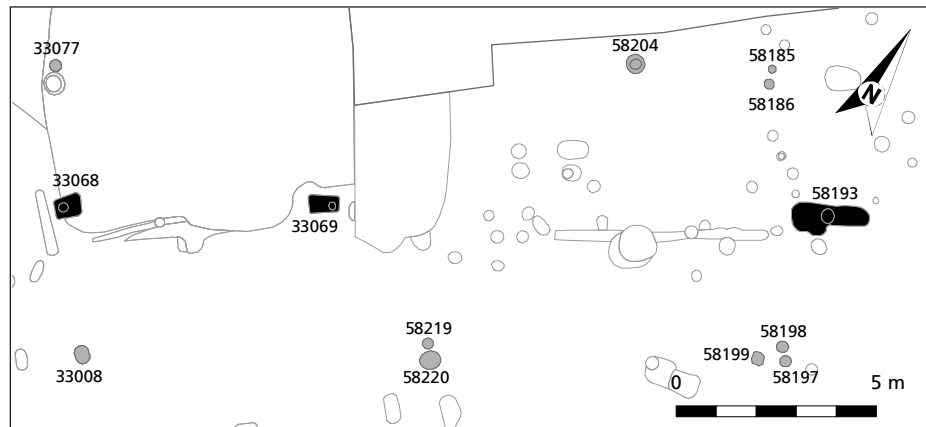
Breda-Steenakker, huis 16 (indeling dakdragende palen en plaatsing buitenpalen; datering op grond van aardewerk vroege ijzertijd).

Breda-Moskes, huis 11 (indeling dakdragende palen, plaatsing buitenpalen, maar hier wel wandgreppel; datering aardewerk late bronstijd).

Datering

Late bronstijd/vroege ijzertijd

Structuur 28

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 33 en 58. De palen van deze structuur bevinden zich niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 150 en 157 en wordt oversneden door gebouw 22.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt door drie middenstijlen gedragen met een onderlinge tussenafstand van 6,5 en 12,2 m. De diepte van de middenstijlen varieert van 38-72 cm onder het aangelegde vlak. Op grond van enkele mogelijke wandpalen lijkt het gebouw een breedte van 7,1-7,3 m te hebben.

Verdwijnen van het gebouw

Eén middenstijl (spoor 58193) is uitgegraven. Bij de overige twee middenstijlen lijkt een paalkern zichtbaar te zijn. Dit betekent dat deze palen niet zijn verwijderd of dat de palen na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd.

Sporen

33068, 33069, 58193 (en mogelijk 33008, 33077, 58185, 58186, 58197, 58198, 58199, 58204, 58219, 58220)

Vondstnummers

402, 915-919.

Uit de vulling van twee middenstijlen zijn fragmenten verbrande leem en aardewerk verzameld. Het aardewerk bestaat uit vier fragmenten handgevormd aardewerk, een scherp grijs aardewerk en een fragment Low Lands waar. Gezien de aanwezigheid van Low Lands waar wordt gedacht aan een datering vanaf de 2^e eeuw na Chr.

Parallellen

Vanwege het ontbreken van karakteristieke elementen is een vergelijking niet mogelijk.

Datering

Romeinse tijd, circa 75-125 na Chr.

9.3 Bijgebouwen

Hieronder worden alle bijgebouwen beschreven. Het betreft spiekers, horrea en schuren. Achtereenvolgens wordt aandacht besteed aan het onderzoek, de constructie, het verdwijnen van het gebouw, de datering en de relatie met andere structuren. Tevens worden per structuur de spoor- en vondstnummers vermeld. Indien niets gezegd kan worden over het verdwijnen van het gebouw of geen sprake is van een relatie met een andere structuur wordt het betreffende kopje weggelaten. De 4 en 6-palige spiekers worden niet afzonderlijk afgebeeld.

Structuur 101

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 14 en 17. De palen van deze structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is vierkant van vorm, de afstand tussen de palen bedraagt circa 1,6 m. De diepte van de palen varieert van 28 tot 38 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

In drie sporen van de spieker was de kern zichtbaar. In spoor 14004 is geen kern herkend, mogelijk is deze paal uitgetrokken. De paal van spoor 17002 heeft iets schuin in de kuil gestaan.

Relatie met andere structuren

In het vlak leek deze spieker structuur 131 te oversnijden. In de coupe van spoor 14004 en 14005 kon dit echter niet vastgesteld worden.

Sporen

14002, 14004, 17002 en 17003

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 102

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 13. De palen van deze structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt circa 1,9 en 2,4 m. De diepte van de sporen ligt tussen de 8 en 12 cm.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

13002, 13003, 13004, 13005

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 103

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 13. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is vrijwel vierkant van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt circa 2,8-2,9 m. Binnen het gebouw bevindt zich een vijfde paal. Deze hoort waarschijnlijk bij de spieker omdat het gebouw vrij in het vlak ligt. Indien het gebouw een vloer heeft gehad, kan deze extra paal hebben gediend als extra ondersteuning van deze vloer. De diepte van de sporen bedraagt 9, 14, 18, 19 en 20 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

In twee sporen (13010 en 13011) zijn kernen waargenomen. Dit betekent dat de palen niet zijn verwijderd of dat de palen na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of zijn uitgetrokken. Ook voor de overige palen is onbekend wat er mee gebeurd is.

Sporen

13008, 13009, 13010, 13011, 13012

Vondstnummer

210.

Uit de vulling van spoor 13009 is een botanisch monster (v210) verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 104

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 13. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt circa 1,7 en 2,2 m. De diepte van de sporen bedraagt 22 tot 36 cm. Spoor 13015 is met een diepte van 4 cm opvallend ondiep.

Verdwijnen van het gebouw

In één spoor (13019) is een kern zichtbaar. De paal is iets schuin in de kuil geplaatst en is mogelijk uitgegraven. Een andere paal (13018) lijkt gezien de vorm van de kuil uitgegraven te zijn.

Relatie met andere structuren

De spieker bevindt zich direct naast structuur 105. Het is niet uit te sluiten dat beide structuren samen één bijgebouw hebben gevormd.

Sporen

13015, 13017, 13018, 13019

Vondstnummer

211.

Uit de vulling van spoor 13019 is een botanisch monster (v211) verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 105

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 13. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen is onregelmatig en varieert van 2 tot 2,4 m. De diepte van de palen varieert van 18 en 22 cm aan de westzijde tot 35 en 38 cm aan de oostzijde van het gebouw.

Verdwijnen van het gebouw

In twee sporen (13020, 13021) is een duidelijke kern zichtbaar. Spoor 13023 lijkt ook een kern te hebben, maar deze is minder duidelijk aanwezig. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

De spieker bevindt zich direct naast structuur 104. Het is niet uit te sluiten dat beide structuren samen één bijgebouw hebben gevormd.

Sporen

13020, 13021, 13022, 13023

Vondstnummer

209.

Uit de vulling van spoor 13022 is een botanisch monster (v209) verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 106

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 16 en 17. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak. Spoor 17010 is tijdens het proefsleuvenonderzoek al gecoupeerd.

Constructie

Deze vierpalige spieker is vrijwel rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,9 tot 2 m. De sporen hebben een diepte van 18 of 24 cm.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

13013, 13014, 17010, 17012

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 107

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 11. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak. In het veld is deze structuur geïnterpreteerd als twee (vierpalige) spiekers.

Constructie

Deze spieker bestaat uit zes palen en is grofweg noordoost-zuidwest georiënteerd. De structuur is grofweg rechthoekig van vorm maar loopt

enigszins taps toe. Terwijl de lengte van de korte zijde aan de westkant circa 1,6 m bedraagt, staan de palen aan de oostzijde circa 1,8 m uit elkaar. In de lange wand zijn de palen circa 2,1 m uit elkaar geplaatst. De diepte van de sporen ligt grofweg tussen de 26 en 36 cm. Spoor 11011 is met een diepte van 16 cm ten opzichte van de overige sporen opvallend ondiep. De middelste paal van de noordelijke lange zijde (11013) lijkt hersteld (of extra ondersteund) te zijn door spoor 11012. Dit spoor heeft een diepte van slechts 4 cm.

Verdwijnen van het gebouw

In één spoor (11013) is een paalkern herkend. Het is onbekend of deze paal niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of dat deze is uitgetrokken. De overige palen lijken uitgetrokken te zijn al is dit niet met zekerheid vast te stellen.

Sporen

11010, 11011, 11012, 11013, 11014, 11015, 11016

Vondstnummers

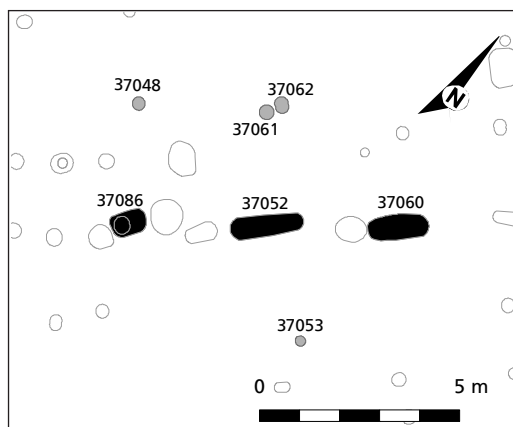
61, 213, 214, 230-232.

Uit de vulling van spoor 11010, 11012 en 11016 is een botanisch monster (v230, v231 en v232) verzameld. Deze monsters zijn gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleken te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse. Daarnaast zijn fragmenten handgevormd aardewerk en metaalslak (6,9 gram) aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 108

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 37. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak al overlapt het gebouw wel met structuur 140.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het gebouw is 6,5 m lang en 5,8 m breed. De grootste daklast wordt gedragen door een drietal middenstijlen (spoor 37052, 37060, 37086) met een onderlinge tussenafstand van circa 3,2 m. De diepte van deze dakdragende palen varieert van 32 tot 64 cm onder het aangelegde vlak. De rest van de daklast is gedragen door de wanden. Mogelijk zijn vier wandpalen (37048, 37053, 37061, 37062) bewaard gebleven. Deze palen hebben een diepte van 2 tot 12 cm.

Verdwijnen van het gebouw

De middenstijlen van het gebouw zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw oversnijdt structuur 140 (spoor 37060 oversnijdt 37083).

Sporen

37052, 37060, 37086 (en mogelijk 37048, 37053, 37061, 37062)

Vondstnummers

304, 307, 311-313.

In de vulling van twee middenstijlen (37052, 37060) zijn fragmenten aardewerk en verbrande leem aangetroffen. Het aardewerk bestaat voornamelijk uit handgevormde scherven (8 stuks) maar daarnaast zijn ook enkele fragmenten dolium (handgevormd) en bekerscherven van Belgisch waar aanwezig. Het handgevormde aardewerk is met potgruis gemagerd, in één geval aangevuld met plantaardig materiaal.

Datering

Romeinse tijd, circa 75-125 na Chr.

Structuur 109

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 11 en 12. De palen van de structuur lagen vrijwel vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is grofweg vierkant van vorm en is een keer hersteld. De oorspronkelijke spieker bestond uit spoor 11019, 11021, 12006 en 12005. De afstand tussen deze palen bedraagt circa 1,6 m. De diepte van de sporen ligt tussen de 14 en 28 cm. Spoor 11019, 11021 en 12006 zijn op een gegeven moment uitgegraven en vervangen door een nieuwe paal (11020, 11024 en 12030). Hierdoor ontstond een rechthoekige spieker. De afstand tussen de palen is onregelmatig en bedraagt 1,4 en 1,6 aan de korte zijden en 1,8 tot 1,9 aan de lange zijden. De nieuwe palen zijn minder diep ingegraven. De onderzijde van deze palen bevindt zich tussen 14 en 22 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Alle palen lijken uitgegraven of –getrokken te zijn.

Sporen

11019, 11020, 11021, 11024, 12005, 12006, 12030

Vondstnummer

233.

Uit de vulling van spoor 12005 is een botanisch monster (v233) verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 110

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 12. De palen van de structuur lagen vrijwel vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen is onregelmatig en bedraagt 1,5 en 1,7 m aan de korte zijde en 2 m aan de lange zijde. De diepte van de palen varieert van 20 tot 25 cm onder het aangelegde vlak. Spoor 12008 wijkt met een diepte van 36 cm af.

Verdwijnen van het gebouw

In één spoor (12008) is de paalkern zichtbaar. Het is onbekend of de paal niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of is uitgetrokken.

Sporen

12008, 12009, 12010, 12011

Vondstnummers

234, 235.

Tijdens het afwerken van spoor 12009 zijn enkele scherven (v234) en een botanisch monster (v235) verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse. Het aardewerk is handgevormd en heeft een magering van potgruis en plantaardig materiaal.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 111

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 12. Het gebouw overlapt met structuur 112.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,8 en 2 m. De diepte van de palen varieert van 10 tot 13 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 112 en kan niet gelijktijdig in gebruik zijn geweest.

Sporen

12014, 12016, 12018, 12020

Vondstnummer

236.

Uit de vulling van spoor 12020 is een botanisch monster (v236) verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 112

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 12. Het gebouw overlapt met structuur 111.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 2,2 en 2,4 m. De diepte van de palen varieert van 30 tot 32 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Voor alle sporen geldt dat een paalkern zichtbaar is. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 111 en kan niet gelijktijdig in gebruik zijn geweest.

Sporen

12015, 12017, 12019, 12021

Vondstnummer

269.

Uit de vulling van spoor 12015 is een botanisch monster (v269) verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 113

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 12. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 2,2 en 2,4 m. De diepte van de palen varieert van 30 tot 32 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Bij twee sporen (12024 en 12025) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Sporen

12022, 12023, 12024, 12025

Vondstnummers

237, 266.

Tijdens het couperen zijn in vulling 2 van spoor 12023 fragmenten metaalslak (290 gram) en dakpan aangetroffen. Tevens is uit de vulling van spoor 12024 een botanisch monster (237) verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te hebben voor verdere analyse.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 114

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 12 en 18. De palen van de structuur lagen vrijwel vrij in het vlak.

Constructie

Deze spieker bestaat uit zes palen en is grofweg noordoost-zuidwest georiënteerd. De structuur is grofweg rechthoekig van vorm maar loopt enigszins taps toe. Terwijl de lengte van de korte zijde aan de westkant circa 2,3 m bedraagt, staan de palen aan de oostzijde circa 2,5 m uit elkaar. In de lange wand zijn de palen circa 2,1 m uit elkaar geplaatst. Hierbij valt op dat spoor 12027 iets naar binnen en spoor 12031 iets naar buiten is geplaatst. De diepte van de sporen ligt grofweg tussen de 21 en 34 cm.

Verdwijnen van het gebouw

In twee sporen (12027 en 12028) is de paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Sporen

12027, 12028, 12029, 12031, 18295, 18296

Vondstnummer

268.

Uit de vulling van spoor 12033 is een botanisch monster verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 115

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31. De palen van de structuur lagen vrijwel vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 2,1 en 2,6 m. De diepte van de palen varieert van 2 tot 5 cm onder het aangelegde vlak. Aan de oostzijde van het gebouw zijn twee palen (spoor 31002 en 31004) aanwezig die mogelijk ook onderdeel uitmaken van de structuur.

Sporen

31003, 31005, 31007, 31008 (en mogelijk 31002, 31004)

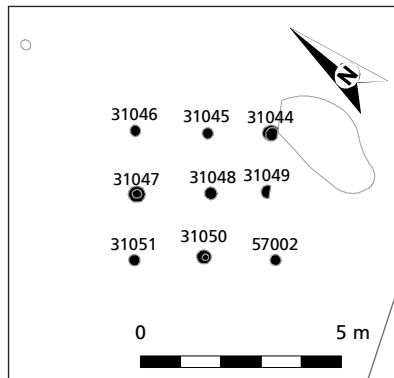
Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

IJzertijd/Romeinse tijd

Structuur 116

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31 en 57. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze spieker bestaat uit negen palen en is grofweg noordwest-zuidoost georiënteerd. De structuur is met een afmeting van circa 3,3 bij 3,5 m grofweg rechthoekig van vorm. De diepte van de palen varieert van 4 tot 16 cm onder het aangelegde vlak. Het is onbekend of het gebouw een verhoogde vloer heeft gehad waardoor niet met zekerheid gesproken kan worden van een *horreum*.

Verwijnen van het gebouw

In drie sporen (31047, 31050 en 57002) was de paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Sporen

31044, 31045, 31046, 31047, 31048, 31049, 31050, 31051, 57002

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Parallellen

Lieshout-Beekseweg, bijgebouw 106.

Datering

IJzertijd/Romeinse tijd

Structuur 117

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 14. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is grofweg rechthoekig van vorm, maar loopt enigszins taps toe. Terwijl de lengte van de noordzijde circa 2,7 m bedraagt, staan de palen aan de zuidzijde circa 3,5 m uit elkaar. De overige twee wanden hebben een lengte van 3,1 m. De diepte van de palen varieert van 4 tot 19 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

14026, 14027, 14029, 14030

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 118

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 33. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is grofweg rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,7-1,9 en 2,1-2,3 m. De diepte van de palen varieert van 2 tot 10 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

33024, 33025, 33027, 33028

Vondstnummer

349.

Uit de vulling van spoor 33025 zijn vondsten en een botanisch monster verzameld. Dit monster is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig macroresten te bevatten voor verdere analyse.

Datering

IJzertijd/Romeinse tijd

Structuur 119

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 15. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is grofweg rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,6 en 1,8 m. De diepte van de palen varieert van 18 tot 23 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

In twee sporen (15002 en 15003) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Sporen

15002, 15003, 15004, 15035

Vondstnummer

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 120

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 15. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is grofweg rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,4 en 2 m. De diepte van de palen varieert van 11 tot 20 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

15005, 15006, 15007, 15008

Vondstnummer

464.

Uit de vulling van spoor 15006 is tijdens de aanleg van het vlak een fragment handgevormd aardewerk verzameld. De scherf is gemagerd met potgruis.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 121

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 15. Het gebouw overlapt met structuur 122.

Constructie

Deze vierpalige spieker is vrijwel vierkant van vorm met een afstand van 1,6 en 1,7 m tussen de palen. De diepte van de sporen varieert van 13 tot 25 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

In drie sporen (15012, 15013, 15016) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 122 en kan niet gelijktijdig in gebruik zijn geweest.

Sporen

15010, 15012, 15013, 15016

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 122

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 15. Het gebouw overlapt met structuur 121.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,8 tot 2 m. De diepte van de sporen varieert van 16 tot 22 cm onder het aangelegde vlak. In de noordoosthoek van het gebouw is aan de binnenzijde een extra paal (spoor 15036) aanwezig. Wellicht betreft het een herstelling.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

15014, 15017, 15018, 15019 (en mogelijk 15036).

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 123

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 15. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,7 tot 1,9 m. De diepte van de sporen varieert van 16 tot 30 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

In drie sporen (15021, 15022, 15023) was een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Sporen

15020, 15021, 15022, 15023

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 124

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 16. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is vrijwel rechthoekig van vorm maar loopt taps toe. De palen staan bij één zijde circa 1,8 m uit elkaar en zijn bij de overige drie zijden 2,3 m van elkaar verwijderd. De diepte van de palen varieert van 18 tot 24 cm onder het aangelegde vlak. Spoor 16028 wijkt af en is met een diepte van 4 cm opvallend ondiep. Mogelijk behoort dit spoor niet tot structuur 124. In dat geval hebben de palen van het gebouw (spoor 16025, 16026 en 16028) een gelijkbenige driehoek gevormd (twee hoeken van circa 48 graden en twee zijden van 2,3 m).

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

16025, 16026, 16027, 16028

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 125

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 16 en 17. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is vermoedelijk rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,7 en 2,4 m. De zuidwestelijke paal van het gebouw is niet aangetroffen. De diepte van de overige palen varieert van 3 tot 18 cm onder het aangelegde vlak. De zuidwestelijke paal van het gebouw is niet aangetroffen.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

16002, 16003, 17004

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 126

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 17. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,8 en 2 m. De diepte van de palen varieert van 11 tot 17 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

17005, 17006, 17007, 17008

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 127

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 18. De palen van de structuur lagen grotendeels vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,4 en 1,7 m. De diepte van de palen is 14 cm onder het aangelegde vlak. De noordwestelijke paal van het gebouw ontbreekt. Deze is vergraven tijdens de aanleg van een waterput (structuur 517).

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Relatie met andere structuren

De spieker wordt oversneden door structuur 517.

Sporen

18238, 18239, 18240

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 128

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 18. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze spieker bestaat uit zes palen en is grofweg noord-zuid georiënteerd. De structuur is vrijwel vierkant van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,8-1,9 m. De diepte van de sporen varieert van 18 tot 30 cm.

Verdwijnen van het gebouw

Drie palen (spoor 18232, 18233, 18234) lijken te zijn uitgegraven. Deze palen bevinden zich aan de oostzijde van het gebouw. Voor de overige drie palen is niet vast te stellen of ze zijn uitgegraven.

Sporen

18232, 18233, 18234, 18235, 18236, 18237

Vondstnummer

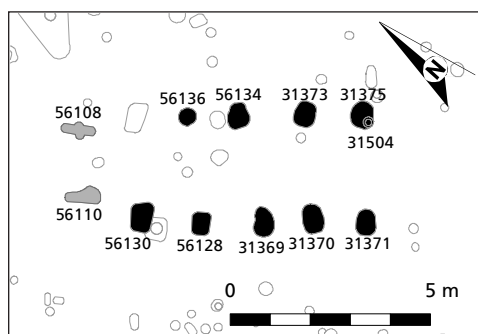
573.

In de vulling van spoor 18233 is een handgevormde scherf (v573) aangetroffen die met potgruis is gemagerd.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 129

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31 en 56. De palen van de structuur bevinden zich in een cluster van sporen.

Constructie

Dit bijgebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het gebouw heeft een breedte van 2,6 m en een lengte van 5,6 m. De structuur is opgebouwd uit twee rijen van elk vijf enigszins onregelmatig geplaatste palen. De tussenafstand van de palen varieert van 1,2 tot 1,6 m. De diepte van de palen varieert van 26 tot 45 cm onder het aangelegde vlak. De meeste palen hebben een diepte van 36 cm.

Ingang

Circa 1 m ten noordwesten van het gebouw zijn twee iets naar binnen geplaatste sporen (56108 en 56110) aanwezig. Mogelijk behoren beide sporen tot het gebouw en moeten ze bijvoorbeeld met een ingangspartij in verband gebracht worden. Met een diepte van 10 en 20 cm zijn deze sporen opvallend ondieper ingegraven.

Verdwijnen van het gebouw

In ieder geval zeven palen (spoor 31370, 31373, 31375, 56128, 56130, 56134, 56136) zijn uitgegraven.

Sporen

31369, 31370, 31371, 31373, 31375, 31504, 56128, 56130, 56134, 56136 (en mogelijk 56108, 56110)

Vondstnummers

821, 823, 827, 932-937.

In de vulling van verschillende sporen zijn aardewerk en een (metaal)slak en aardewerk aangetroffen. Onder de fragmenten aardewerk bevindt zich een scherf met een mogelijke datering in de midden- of late bronstijd. De scherf is gemagerd met kwarts en potgruis en voorzien van een versiering van een horizontale rij vingerindrukken op de schouder. De overige fragmenten zijn alleen met potgruis gemagerd en hebben een datering in de vroege ijzertijd (o.a. vormtype 55a en een klassieke Harpstedt pot). Op grond van deze vondsten wordt het gebouw in (het begin van) de vroege ijzertijd gedateerd.

Parallellen

Vergelijkbare structuren zijn in Brabant te Breda-Steenakker/Huifakker (structuren 5, 17, 35, 95, 148, 149 en 166), Loon op Zand (bijgebouw A) en Den Dungen (cluster 3, gebouw 3) aangetroffen en worden in het algemeen in de late bronstijd of vroege ijzertijd gedateerd.

Datering

Late bronstijd/vroege ijzertijd

Structuur 130

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 58. De palen van de structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is bijna vierkant van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 3,3-3,4 m. De diepte van de palen varieert van 19 tot 26 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

In alle sporen is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij deze sporen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Sporen

58050, 58053, 58054, 58055

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

IJzertijd/Romeinse tijd

Structuur 131

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 14. De palen van deze structuur lagen vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is bijna vierkant van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,7-1,8 m. De diepte van de palen varieert van 19 tot 27 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Relatie met andere structuren

In het vlak leek het gebouw oversneden te worden door structuur 101. In de coupe van spoor 14004 en 14005 kon dit echter niet vastgesteld worden.

Sporen

14003, 14005, 14006, 14007

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 132

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 18. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 1,7 en 2,3 m. De diepte van de palen varieert van 46 tot 69 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

In drie sporen (18140, 18141 en 18142) is een paalkern zichtbaar. Eén paal (spoor 18145) is uitgegraven. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Sporen

18140, 18141, 18142, 18145

Vondstnummer

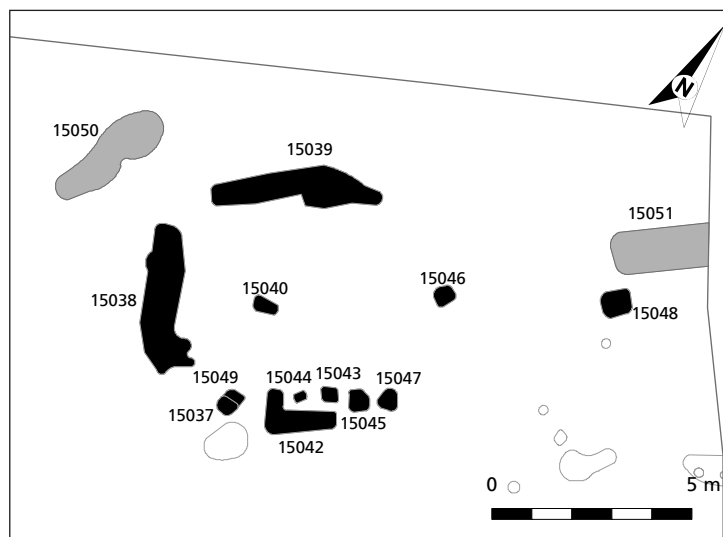
571.

In de vulling van spoor 18140 zijn twee fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen. Eén scherf is met potgruis gemagerd en de andere met kwarts of grind. Beide scherven zijn erg verweerd, secundair verbrand en verder niet te dateren.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 133

Onderzoek

De sporen bevinden zich in de noordoosthoek van werkput 15. Het is niet zeker of het gebouw buiten de werkput verder doorloopt. De palen van de structuur lagen grotendeels vrij in het vlak. De sporen zijn het veld als recent geïnterpreteerd en daarom niet gecoupeerd. Tijdens de uitwerking zijn spoornummers aan deze sporen toegewezen.

Constructie

Dit bijgebouw is rechthoekig van vorm en noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door minimaal drie middenstijlen die circa 4,6 m uit elkaar zijn geplaatst. Deze middenstijlen bevinden zich in het midden van het gebouw en hebben vermoedelijk een nokbalk gedragen. De lange wanden van het gebouw bevinden zich circa 2,8 m vanaf deze nokbalk. Aan de westzijde bevindt de kopse kant van het gebouw zich circa 2,6 m ten westen van de buitenste middenstijl (spoor 15040). De locatie van de oostelijke kopse kant is onbekend. Het is mogelijk dat de oostzijde van het gebouw zich net buiten de werkput

bevindt. In dat geval heeft de structuur een lengte van circa 14 m gehad. Het is onduidelijk of het gehele gebouw voorzien was van wanden of dat alleen de westzijde afgesloten was. In het laatste geval heeft het gebouw een lengte van circa 12 m gehad en bevond de oostzijde zich ter hoogte van spoor 15048. Een heel andere optie is dat we hier te maken hebben met de standplaats van een legertent uit de Tweede Wereldoorlog. De breedte van de grotere Amerikaanse legertenten bedraagt circa 4.9 m (16 feet), de lengte 9.95 tot 15.25 m (32 tot 50 feet). De sporen 15040, 15046 en 15048 zijn in dat geval de sporen die de nokpalen hebben achtergelaten. Uitgaande van nog een missende nokpaal ten oosten van werkput 15 past een tent van 50 feet vrij aardig. De sporen 15038, 15039 en 15042 zullen te maken kunnen hebben met tijdelijke wateroverlast, vooral ook omdat ze aan de zuidwestzijde van de tent gegraven zijn.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Sporen

15037, 15038, 15039, 15040, 15041, 15042, 15043, 15044, 15045, 15046, 15047, 15048, 15049 (en mogelijk 15050, 15051)

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Nieuwe tijd, Tweede Wereldoorlog

Structuur 134

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 18. De palen van deze structuur bevonden zich in een sporencluster.

Constructie

Deze vierpalige spieker is vierkant van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt circa 2 m. De diepte van de sporen varieert van 8 tot 20 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 162 en kan niet gelijktijdig met deze structuur in gebruik zijn geweest.

Sporen

18281, 18284, 18285, 18315

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 135

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 18. De palen van deze structuur bevonden zich in een sporencluster.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt circa 1,7 en 2 m. De sporen hebben vrijwel allemaal een diepte van 12 cm onder het aangelegde vlak. Alleen spoor 18271 is met een diepte van 28 cm opvallend dieper ingegraven.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 162 en 163 en kan niet gelijktijdig met deze structuren in gebruik zijn geweest.

Sporen

18267, 18271, 18274, 18280

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

Structuur 136

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 51. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak. In eerste instantie zijn twee sporen herkend. Na opschaven van het vlak zijn de overige twee palen (51192, 51200) aangetroffen.

Constructie

Deze vierpalige spieker is vierkant van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt 2,2 m. De palen die direct herkend zijn, hebben een diepte van 36 en 48 cm onder het aangelegde vlak. De andere twee palen zijn minder goed bewaard gebleven en hebben nog een diepte van 23 en 33 cm.

Verdwijnen van het gebouw

In twee sporen (51152, 51158) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Sporen

51152, 51158, 51192, 51200

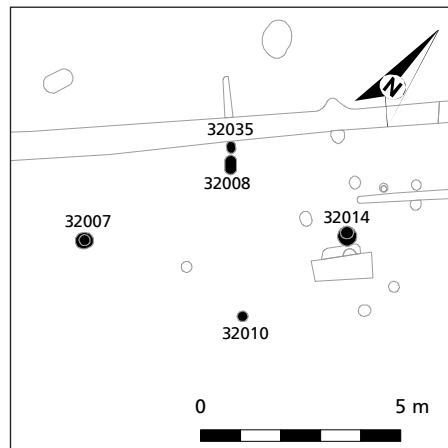
Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

IJzertijd/Romeinse tijd

Structuur 137

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 32. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak.

Constructie

Dit bijgebouw is rechthoekig van vorm en noordoost-zuidwest georiënteerd. De structuur meet circa 4 bij 6,5 m. De middenstijlen (32007, 32014) hebben een diepte van 34 cm onder het aangelegde vlak. Deze palen hebben de grootste daklast gedragen. De rest van de daklast zal door de wandpalen gedragen zijn. De diepte van deze wandpalen varieert van 8 tot 18 cm.

Verdwijnen van het gebouw

In twee sporen (32007 en 32014) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw oversnijdt structuur 139.

Sporen

32007, 32008, 32010, 32014, 32035

Vondstnummer

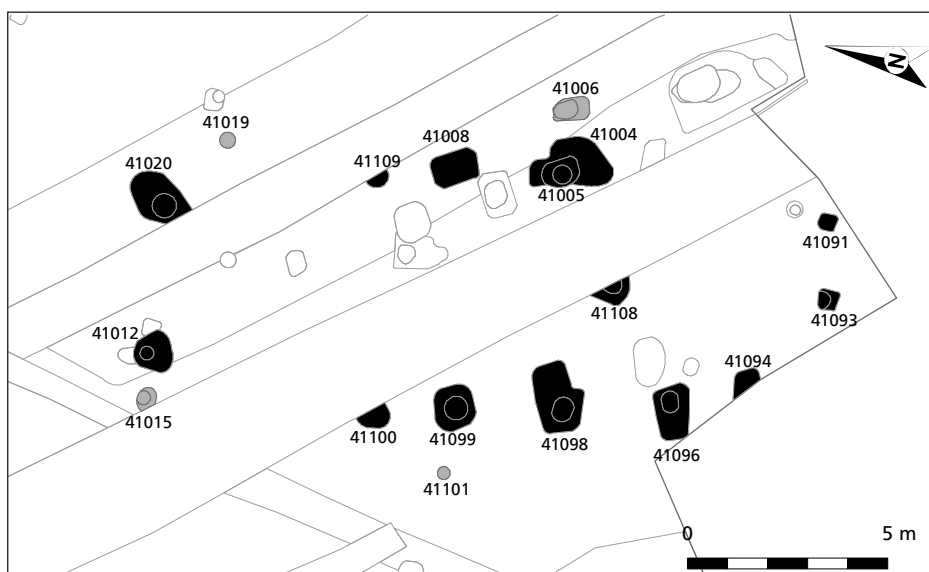
289.

In de vulling van spoor 32007 is een fragment handgevormd aardewerk aangetroffen. De scherf is met potgruis en zand gemagerd.

Datering

Romeinse tijd, circa 150-175 na Chr.

Structuur 138

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 41. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw wordt wel oversneden door structuur 309, door een recente greppel en door een zone met grondverbetering.

Constructie

De kern van de plattegrond bestaat vermoedelijk uit zes staanderparen waarvan het noordelijkste paar en de twee zuidoostelijke staanders vergraven zijn door greppels. Beide staanderrijen zijn licht gebogen. De afstand tussen de gebinten is vrij regelmatig en bedraagt tussen 2,1 en 2,7 m. De kern heeft een lengte van circa 12 m en een breedte van circa 6 m. De staanders hebben een diepte van 23 tot 56 cm. De constructie van de kopse kanten van het gebouw is onduidelijk doordat meerdere palen zijn vergraven door jongere greppels en het gebouw niet volledig is onderzocht. Aan de noordzijde van het gebouw zijn in de kopse kant twee hoekpalen aanwezig met een diepte van 31 en 39 cm. Vermoedelijk heeft zich tussen deze palen een enkele sluitpaal bevonden die door structuur 309 is vergraven. Aan de zuidzijde lijkt ook sprake te zijn van een sluitpaal met aan weerszijden een hoekpaal. De zuidwestelijke hoekpaal bevindt zich in dat geval net buiten het onderzoeksgebied. Aan weerszijden van het gebouw zijn

mogelijk enkele wandpalen bewaard gebleven. Het gebouw heeft een minimale lengte van 17 m en vermoedelijk een breedte van 9 m.

Verdwijnen van het gebouw

In vrijwel alle paalkuilen zijn paalkernen waargenomen. Dit betekent dat de

palen niet zijn verwijderd of dat de palen na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd.

Relatie met andere structuren

Het gebouw wordt oversneden door structuur 309

Sporen

41004, 41005, 41008, 41011, 41012, 41020, 41091, 41093, 41094, 41096, 41098, 41099, 41100, 41101, 41108, 41109 (en mogelijk 41006, 41015, 41019, 41101)

Vondstnummers

1, 13, 16, 17, 100-103, 167, 168, 171-176, 180.

Het vondstmateriaal bestaat voornamelijk uit aardewerk, al zijn daarnaast ook enkele fragmenten verbrande leem en maalsteen (tefriet) aangetroffen. Onder het aardewerk bevinden zich fragmenten kogelpot (2 stuks) vier scherven Zuid-Limburgs, Paffrath (3 stuks), Elmpt (3 stuks) en één scherf Maaslands aardewerk. Aangezien in de insteek van één van de hoekpalen fragmenten Elmpt en Zuid-Limburgs aardewerk zijn aangetroffen, lijkt het gebouw in de tweede helft van de 12e eeuw gedateerd te moeten worden.

Voor eventueel macrobotanisch onderzoek zijn twee grondmonsters gewaardeerd. De monsters bleken echter over te weinig macroresten te beschikken om in aanmerking te komen voor verdere analyse.

Parallellen

Someren-Waterdael III, gebouw 1473 (grovweg zelfde lengte, enkele sluitpaal), op grond van aardewerk in 12^e eeuw gedateerd.

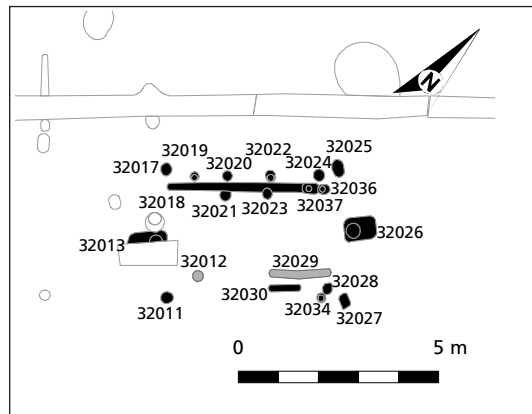
Type

Bijgebouwtype Huijbers B5; datering in de 12^e eeuw.

Datering

Middeleeuwen; 1150-1200

Structuur 139

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 32. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak.

Constructie

Dit bijgebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het gebouw is circa 3,3 m breed en 5 m lang. Het dak wordt voornamelijk gedragen door twee middenstijlen (32013 en 32026). Deze palen hebben een diepte van 42 en 50 cm onder het aangelegde vlak. De rest van de daklast werd vermoedelijk gedragen door de vier hoekpalen (32011, 32017, 32025, 32027). De diepte van deze palen varieert van 10 tot 14 cm onder het vlak.

Wanden

Aan de noordzijde van het gebouw is een greppel (spoor 32018) met een diepte van 8 cm aangetroffen. Vermoedelijk heeft zich hier een wand van het gebouw bevonden. In de greppel zijn tevens twee palen aangetroffen die als wandstijl of extra versterking van de wand hebben gediend. Deze wand was iets naar binnen geplaatst en werd aan weerszijden door palen gesteund. Aan de buitenzijde zijn vier palen (32019, 32020, 32022, 32024) aanwezig en aan de binnenzijde zijn twee palen (32021 en 32023). Aan de zuidzijde van het gebouw is mogelijk nog een restant van een wandgreppel aanwezig al is dit spoor (32030) in het veld als natuurlijk geïnterpreteerd. Tevens zijn twee wandpalen (spoor 32028 en 32034) aanwezig. Ook deze wand is iets naar binnen gelegen. Beide wanden bevinden zich circa 2,5 m uit elkaar. Binnen het gebouw is in de zuidelijke helft nog een (wand)greppel (spoor 32029) aanwezig. Deze greppel bevindt zich circa 35 cm ten noorden van de hierboven beschreven wand. Wellicht behoort deze greppel tot een andere gebruiksfase van het gebouw.

Verdwijnen van het gebouw

Beide middenstijlen (spoor 32013 en 32026) lijken te zijn uitgegraven. In één spoor (32034) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of deze paal niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of is uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw oversnijdt structuur 137.

Sporen

32011, 32013, 32017, 32018, 32019, 32020, 32021, 32022, 32023, 32024, 32025, 32026, 32027, 32028, 32030, 32034, 32036, 32037 (en mogelijk 32012 en 32029)

Vondstnummer

291.

In één van de middenstijlen (spoor 32026) is een scherp gladwandig aardewerk aangetroffen die niet nauwkeuriger dan Romeins kan worden gedateerd.

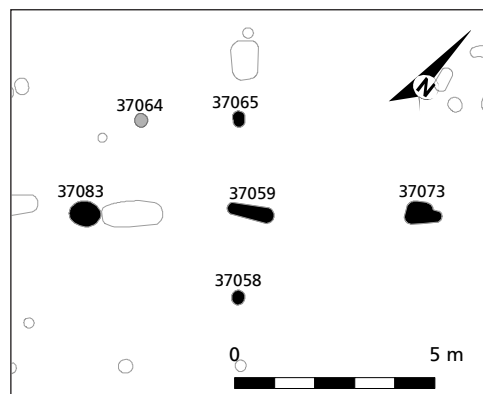
Parallellen

De structuur is vergelijkbaar met Lieshout-Beekseweg structuur 56 en Someren-Ter Hofstadlaan 303, 311 en 316.

Datering

Romeinse tijd, circa 125-150 na Chr.

Structuur 140

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 37. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak al overlapt het gebouw wel met structuur 108.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het gebouw is 8,4 m lang en 4,4 m breed. De grootste daklast wordt gedragen door een drietal middenstijlen (spoor 37059, 37073, 37083) met een onderlinge tussenafstand van circa 4,2 m. De diepte van deze dakdragende palen varieert van 55 tot 74 cm onder het aangelegde vlak. De rest van de daklast wordt gedragen door de wanden. Twee of drie palen kunnen in verband worden gebracht met de wand van het gebouw. Deze palen hebben een diepte van 4 tot 12 cm.

Verdwijnen van het gebouw

De middenstijlen van het gebouw zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw wordt oversneden door structuur 108 (spoor 37083 wordt oversneden door 37060).

Sporen

37058, 37059, 37065, 37073, 37083 (en mogelijk 37064)

Vondstnummers

302, 309, 310, 314, 319.

In de vulling van twee middenstijlen (37059, 37073) zijn fragmenten aardewerk, metaalslak (535 gram) en vuursteen aangetroffen. Het aardewerk bestaat uit vijf scherven handgevormd aardewerk die voorzien zijn van een magering van potgruis. Op grond van deze vondsten kan het gebouw tot in de 1^e eeuw na Chr. gedateerd worden. Houtskool afkomstig uit twee middenstijlen is door middel van C14-onderzoek gedateerd. Vondstnummer 309 heeft een datering tussen 170 voor Chr. en 50 na Chr. en vondstnummer 310 tussen 50 voor Chr. en 90 na Chr. Het gebouw moet dus tussen 50 voor Chr. en 50 na Chr. gedateerd worden.

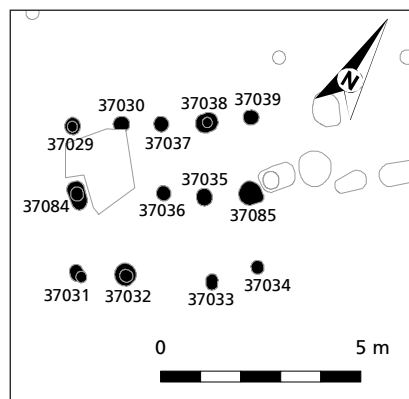
Parallellen

Nederweert-Rosveld structuur 327

Datering

Romeinse tijd, circa 25-75 na Chr.

Structuur 141

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 37. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak al bevindt het gebouw zich wel zeer dicht bij structuur 108.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie. Het gebouw is 3,8 m breed en 4,4 m lang. De daklast wordt

voornamelijk gedragen door twee middenstijlen (37084, 37085). Deze palen hebben een diepte van 44 en 20 cm onder het aangelegde vlak. De wanden zullen ook een deel van de daklast hebben gedragen. Aan de noordzijde zijn vijf palen aanwezig met een diepte van 7 tot 20 cm. Aan de zuidzijde ontbreekt de middelste paal en zijn vier palen bewaard gebleven. De diepte van deze palen varieert van 1 tot 35 cm. In de oostelijke helft van het gebouw zijn op de middenlijn twee ondiepe palen (37035, 37036) aanwezig. De functie van beide palen is onduidelijk.

Verdwijnen van het gebouw

In twee sporen (37031 en 37084) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw bevindt zich dichtbij structuur 108 en lijkt niet gelijktijdig in gebruik te zijn geweest.

Sporen

37029, 37030, 37031, 37032, 37033, 37034, 37035, 37036, 37037, 37038, 37039, 37084, 37085

Vondstnummer

306.

In de vulling van spoor 37035 is een scherp handgevormd, met potgruis gemagerd aardewerk aangetroffen.

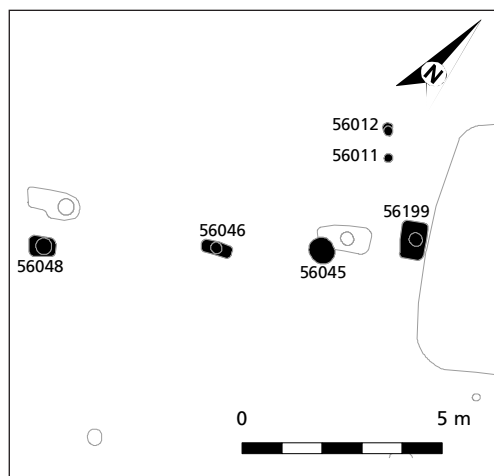
Parallellen

Vergelijkbare structuren zijn aangetroffen te Nederweert-Rosveld (311) en Budel-Noord (31).

Datering

Romeinse tijd, circa 25-75 na Chr.

Structuur 142

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 56. De palen van deze structuur lagen grotendeels vrij in het vlak maar het gebouw oversnijdt wel structuur 10.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door vier middenstijlen met een onderlinge afstand van 4,3-2,6-2,4 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 34-36 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 9,3 m. De breedte van het gebouw is onbekend. Aan de noordzijde bevindt de wand zich circa 2,8 m buiten de middenlijn van het gebouw. Vermoedelijk heeft de structuur een breedte van 5,6 m gehad.

Verdwijnen van het gebouw

In spoor 56048 is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of deze paal niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of is uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw oversnijdt structuur 10.

Sporen

56011, 56012, 56045, 56046, 56048, 56199

Vondstnummers

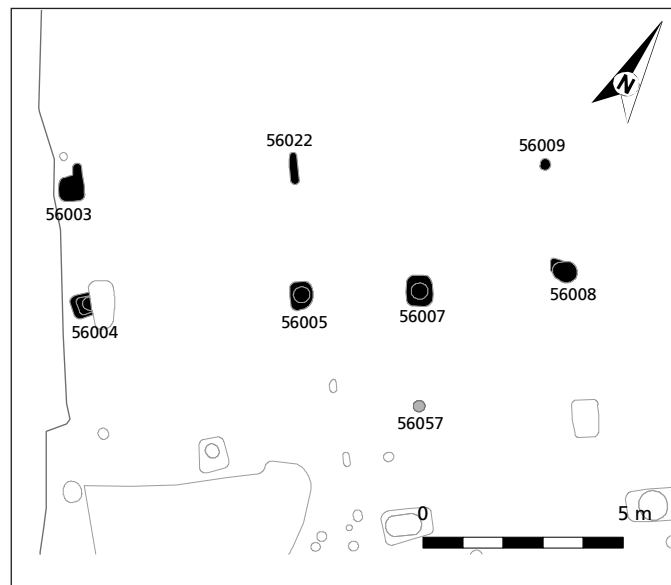
944, 959, 961.

In de vulling van de sporen zijn enkele fragmenten metaalslak (circa 57 gram) aangetroffen.

Datering

Romeinse tijd, circa 25-50 na Chr.

Structuur 143

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 56. Het gebouw bevindt zich direct naast structuur 10 en 144.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door vier middenstijlen met een onderlinge afstand van 5,4-2,9-3,7 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 50-60 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 12,1 m. Mogelijk heeft het gebouw een breedte van 6 m gehad. Aan de noordzijde zijn op één lijn met de middenstijlen kleine wandpalen aanwezig. Aan de zuidzijde zijn mogelijk ook twee van dergelijke palen aanwezig. Hiervan behoort spoor 56057 eventueel bij structuur 144. De diepte van de wandpalen varieert van 3 tot 10 cm.

Verdwijnen van het gebouw

In twee middenstijlen (56004, 56005) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken. Wat met de andere palen is gebeurd, is onbekend.

Relatie met andere structuren

Het gebouw bevindt zich direct naast de structuren 10 en 144 en is vermoedelijk niet gelijktijdig in gebruik geweest.

Sporen

56003, 56004, 56005, 56007, 56008, 56009, 56022 (en mogelijk 56057, 56077)

Vondstnummers

800-802, 805.

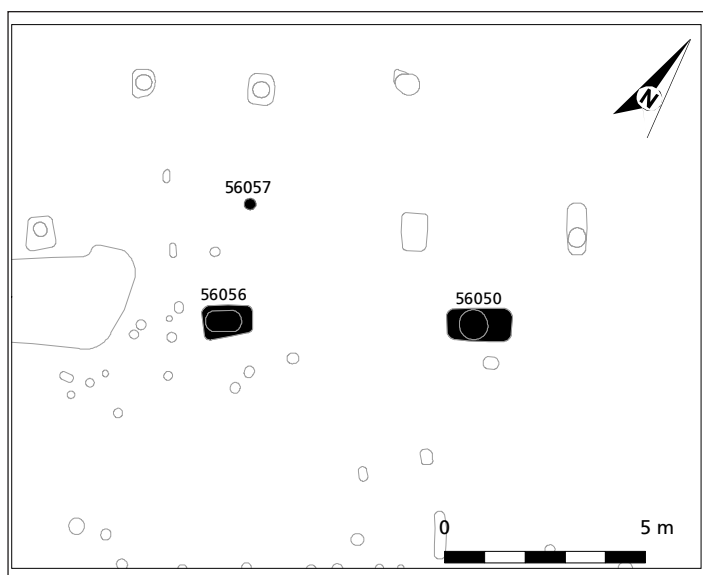
In de vulling van drie middenstijlen (56004, 56007, 56008) zijn fragmenten

aardewerk en metaalslak (377 gram) aangetroffen. Het aardewerk betreft handgevormd aardewerk voorzien van een magering van potgruis en plantaardig materiaal.

Datering

Romeinse tijd, circa 75-125 na Chr.

Structuur 144

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 56. Het gebouw bevindt zich direct naast structuur 16, 17 en 144 en overlapt met structuur 10.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door twee middenstijlen met een onderlinge afstand van 6,3 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 36-70 cm onder het aangelegde vlak. De breedte van het gebouw is onbekend. Mogelijk behoort spoor 56057 bij de wand al kan deze paal ook bij structuur 143.

Verdwijnen van het gebouw

In spoor 56050 lijkt een paalkern aanwezig te zijn. Het is onbekend of deze paal niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of is uitgetrokken.

De andere middenstijl is uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw bevindt zich direct naast structuur 16, 17 en 144 en is vermoedelijk niet gelijktijdig in gebruik geweest. Tevens overlapt het gebouw met structuur 10.

Sporen

56050, 56056, (en mogelijk 56057)

Vondstnummer

963.

In de vulling van spoor 56056 zijn fragmenten aardewerk en metaalslak (circa 8 gram) aangetroffen. Het aardewerk is met potgruis, met plantaardig materiaal of met een combinatie van beide gemagerd. Onder de scherven is ook een fragment briquetage aardewerk aanwezig. Aangezien alleen handgevormd aardewerk is aangetroffen, is een datering in de 1^e eeuw na Chr. mogelijk al kan een jongere datering niet uitgesloten worden.

Datering

Romeinse tijd, circa 50-75 na Chr.

Structuur 145

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 38 en 56. De palen van deze structuur liggen ondanks een overlap met structuur 19 en een oversnijding door structuur 18 grotendeels vrij in het vlak. Spoor 38177 en 38179 bleken bij de aanleg groter te zijn. Beide sporen zijn nogmaals gecoupeerd en hebben hierbij een nieuw spoornummer gekregen (38224 en 38225).

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door vier middenstijlen met een onderlinge afstand van 4,4-3,9-5,7 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 36-70 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van circa 14 m. De breedte van het gebouw is onbekend. Circa 3 m ten noorden van de middenstijlen bevinden zich drie palen die mogelijk tot de wand hebben behoord. In dat geval zal het

gebouw een breedte van circa 6 m hebben gehad. Spoor 56016 is opvallend diep ingegraven (34 cm).

Verdwijnen van het gebouw

Bij drie middenstijlen is nog een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken. Spoor 56020 lijkt te zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 19 en wordt oversneden door structuur 18.

Sporen

38177, 38179, 38224, 38225, 56019, 56020 (en mogelijk 56015, 56016, 56017)

Vondstnummer

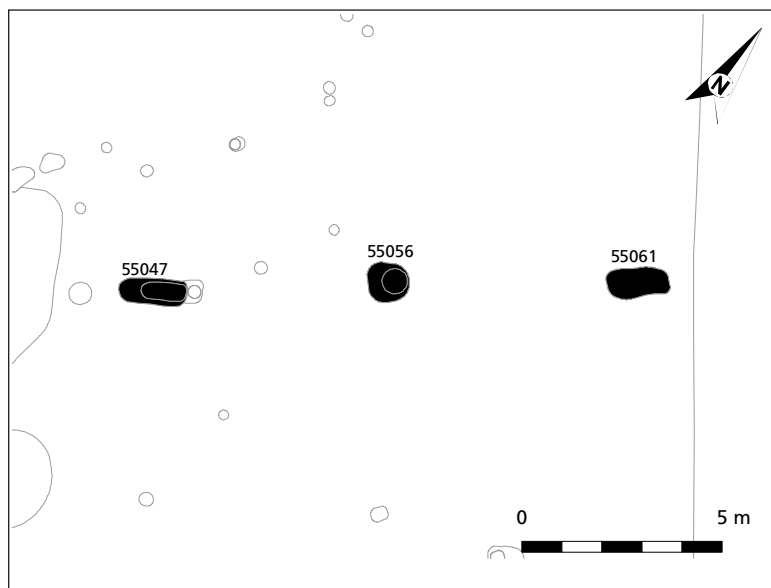
803.

In de vulling van spoor 56019 zijn twee fragmenten verbrande leem aangetroffen.

Datering

Romeinse tijd, circa 125-150 na Chr.

Structuur 146

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 55. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw oversnijdt wel structuur 158.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd.

Het dak wordt gedragen door drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 6,4 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 36-70 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een lengte van 12,8 m. De breedte van het gebouw is onbekend.

Verdwijnen van het gebouw

De middenstijlen zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw oversnijdt structuur 158.

Sporen

55047, 55056, 55061

Vondstnummer

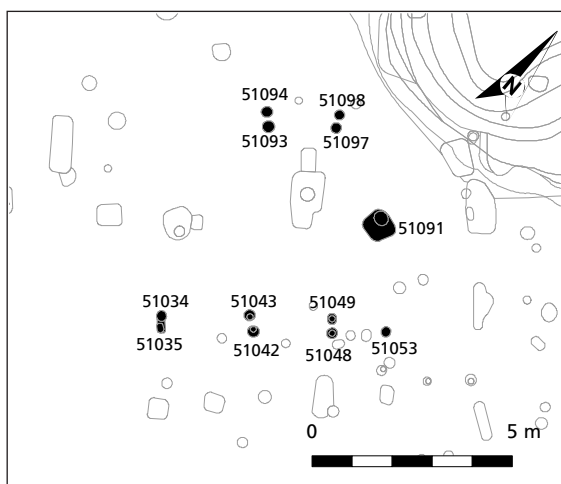
788, 789, 793, 795.

In de vulling van de middenstijlen zijn fragmenten aardewerk, verbrande leem, fragmenten maalsteen (tefriet) en een mogelijke slijpsteen van zandsteen aangetroffen. Het aardewerk bestaat voornamelijk uit handgevormd materiaal (14 stuks) waarbij met name gebruik is gemaakt van een potgruismagering. Het overige aardewerk bestaat uit vier fragmenten van handgevormde dolium en een scherf grijs aardewerk. Gezien de hoeveelheid handgevormd aardewerk wordt gedacht aan een datering in de 1^e eeuw na Chr.

Datering

Romeinse tijd, circa 50-75 na Chr.

Structuur 147

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 51. Het gebouw overlapt vrijwel volledig met structuur 148 en voor een klein deel met structuur 152.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het

dak wordt gedragen door twee middenstijlen met een onderlinge afstand van 5,1 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 48-62 cm onder het aangelegde vlak. Het gebouw heeft een breedte van circa 5,1 m gehad. Zowel aan de noord- als aan de zuidzijde zijn dubbele wandpalen bewaard gebleven. De diepte van de palen varieert van 6 tot 34 cm.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat met de palen is gebeurd, nadat het gebouw buiten gebruik is geraakt.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 148 en (vermoedelijk met) structuur 152.

Sporen

51033, 51034, 51035, 51042, 51043, 51048, 51049, 51053, 51091, 51093, 51094, 51097, 51098

Vondstnummers

532, 536-538, 548, 549, 551.

In de vulling van de twee middenstijlen en twee wandpalen zijn vondsten aangetroffen. Het betreft fragmenten aardewerk en gecalcineerd dierlijk bot. Het aardewerk bestaat voornamelijk uit met potgruis gemagerde scherven (4 stuks). Er is echter ook een fragment handgevormde dolium aangetroffen. Op grond van het handgevormde aardewerk wordt aan een datering in de 1^e eeuw na Chr. gedacht.

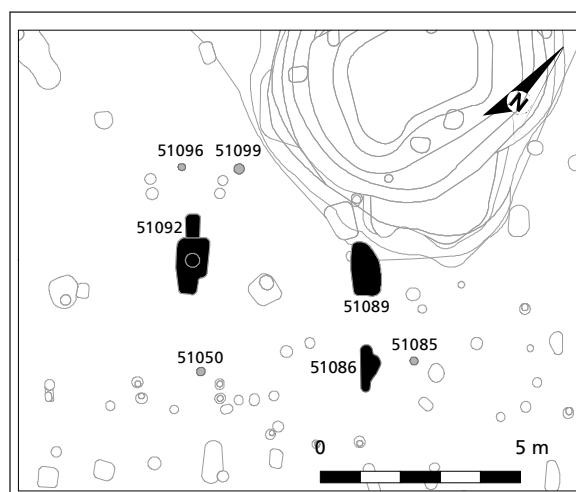
Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche Akker bijgebouw 528.

Datering

Romeinse tijd, circa 75-125 na Chr.

Structuur 148

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 51. Het gebouw overlapt vrijwel volledig met structuur 147 en voor een klein deel met structuur 518.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door twee middenstijlen met een onderlinge afstand van 4,3 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 59-79 cm onder het aangelegde vlak. Vijf palen zijn als mogelijke wandpalen van het gebouw geïnterpreteerd. De diepte varieert van 3 tot 9 cm. Op grond daarvan lijkt het gebouw een breedte van circa 5 m te hebben. Vier van deze palen bevinden zich op de hoekpunten van het gebouw.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat met de palen is gebeurd, nadat het gebouw buiten gebruik is geraakt.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt vrijwel volledig met structuur 147 en voor een klein deel met structuur 518.

Sporen

51089, 51092 (en mogelijk 51050, 51085, 51086, 51096, 51099)

Vondstnummers

521, 522, 524-530, 543.

Het vondstmateriaal is voornamelijk uit twee middenstijlen afkomstig en betreft fragmenten verbrande leem, metaalslak, kwartsiet en aardewerk. Onder het aardewerk bevinden zich vier met potgruis gemagerde, handgevormde scherven, een fragment van een amfoor (Dressel 20), gladwandig aardewerk (7 stuks) en ruwwandig aardewerk (9 stuks). Amforen van type Dressel 20 komen tussen 25 en 120 na Chr. voor. Onder het gladwandige aardewerk bevinden zich enkele stukken van amfoorkruiken (Stuart 131). Bij het ruwwandige aardewerk zijn nauwelijks vormen vastgesteld al is wel een deksel (Niederbieber 120a) en een pot herkend. Gezien de aanwezigheid van een amfoor van type Dressel 20 (25-120) in combinatie met handgevormd aardewerk wordt gedacht aan een datering in de 1^e eeuw (vanaf het tweede kwart).

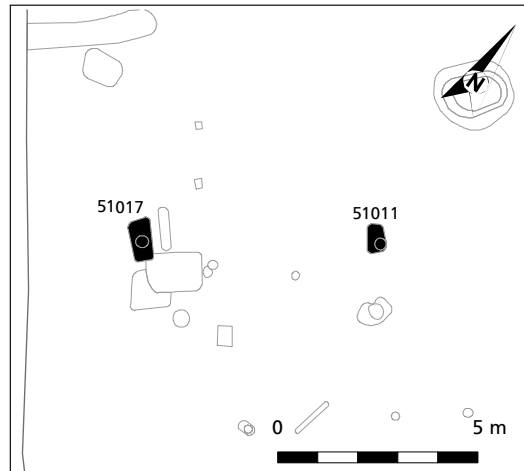
Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche Akker bijgebouw 509 en Lieshout-Beekseweg bijgebouw 80.

Datering

Romeinse tijd, circa 125-150 na Chr.

Structuur 149

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 51. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 152.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door twee middenstijlen met een onderlinge afstand van 5,9 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 55-62 cm onder het aangelegde vlak. De breedte van het gebouw is onbekend.

Verdwijnen van het gebouw

Eén van de middenstijlen is uitgegraven.

Sporen

51011, 51017

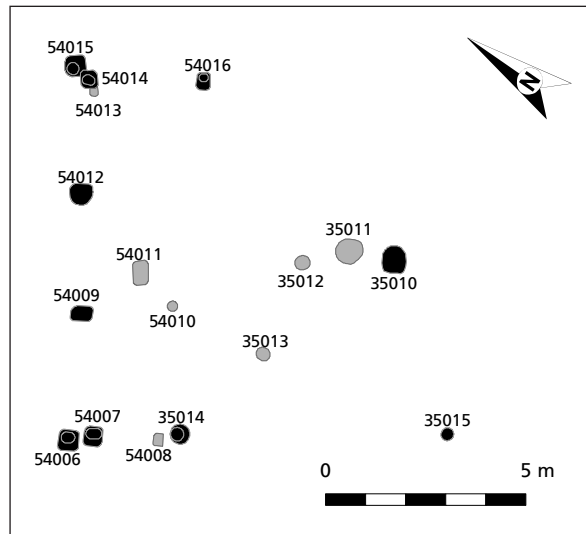
Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Romeinse tijd; 0-270 na Chr.

Structuur 150

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 35 en 54. De palen van deze structuur bevinden zich vrij in het vlak. In werkput 35 zijn niet alle sporen bewaard gebleven omdat de ondergrond zwaar verploegd is.

Constructie

De structuur lijkt rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door middenstijlen waarvan alleen de noordelijke bewaard is gebleven. Deze paal heeft een diepte van 22 cm onder het aangelegde vlak maar is deels verploegd. De lengte van het gebouw is onbekend maar bedraagt minimaal 9,3 m.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat met de palen is gebeurd, nadat het gebouw buiten gebruik is geraakt.

Wanden

Het gebouw heeft een breedte van 8,8 m. Alleen aan de noordzijde van het gebouw zijn wandpalen bewaard gebleven. De kopse kant van het gebouw bevindt zich circa 7,7 m vanaf de noordelijke middenstijl. De wandpalen hebben een diepte van 4-18 cm.

Ingangen

De locatie van de ingangen is onbekend.

Dak

Aan de noordzijde heeft het gebouw een schilddak gehad.

Binnenindeling

In de noordelijke helft van het gebouw zijn enkele palen aanwezig die mogelijk met de binnenindeling in verband gebracht moeten worden.

Sporen

35010, 35014, 35015, 54006, 54007, 54009, 54012, 54014, 54015, 54016 (en mogelijk 35011, 35012, 35013, 54008, 54010, 54011, 54013)

Vondstnummers

281, 749, 759.

Aangezien het gebouw slechts gedeeltelijk onderzocht is, is het niet vreemd dat slechts enkele scherven zijn aangetroffen. Het aardewerk is afkomstig uit een tweetal sporen van de wandpalen. Het betreft een fragment dolium en een scherp ruwwandig aardewerk met een doliumachtig baksel. Daarnaast is ook een fragment Oost-Gallische terra sigillata aangetroffen, een aardewerktype waarvan wordt aangenomen dat het vanaf de 2e eeuw in gebruik is geweest. In één van de sporen is een bronzen munt (mogelijk een as) aangetroffen maar deze was te slecht bewaard gebleven om een datering op te leveren.

Het aantal scherven is te laag om het gebouw met zekerheid te kunnen dateren. Gezien het ontbreken van handgevormd aardewerk, in combinatie met de aanwezigheid van een fragment Oost-Gallische terra sigillata, kan gedacht worden aan een datering vanaf de 2^e eeuw na Chr.

Parallellen

De naaste parallellen voor een dergelijke structuur (horreum) zijn aangetroffen te Oss-Ussen (S464) en Deurne-Groot Bottelsche Akker bijgebouw 552

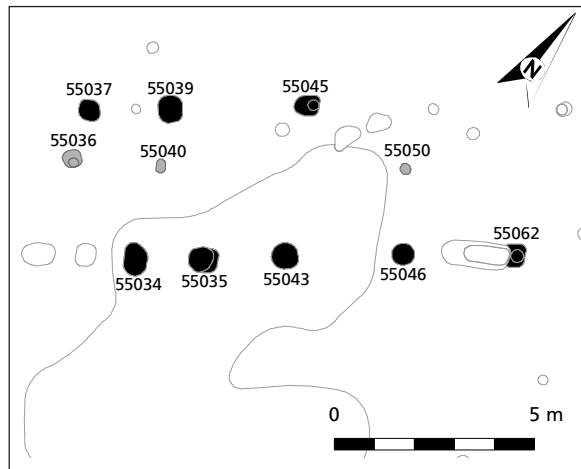
Type

Horreum

Datering

Romeinse tijd, circa 125-200 na Chr.

Structuur 151

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 55. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw wordt oversneden door structuur 146.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het gebouw heeft een breedte van 3,6 m en een lengte van 10,8 m. De structuur is opgebouwd uit twee rijen onregelmatig geplaatste palen. Van de zuidelijke rij zijn zes palen teruggevonden terwijl van de noordelijke rij slechts 3 palen bewaard zijn gebleven. De diepte van de palen varieert van 12 tot 50 cm onder het aangelegde vlak. Binnen het gebouw zijn drie palen aanwezig die vermoedelijk ook onderdeel uit maken van het gebouw. Deze palen liggen grofweg op één lijn, circa 1,5 m ten zuiden van de noordelijke palenrij.

Verdwijnen van het gebouw

In spoor 55034 is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of deze paal niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of is uitgetrokken. Twee palen (55043 en 55062) zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw wordt oversneden door structuur 146.

Sporen

55034, 55035, 55037, 55038, 55039, 55043, 55045, 55046, 55062 (en mogelijk 55036, 55040, 55050)

Vondstnummers

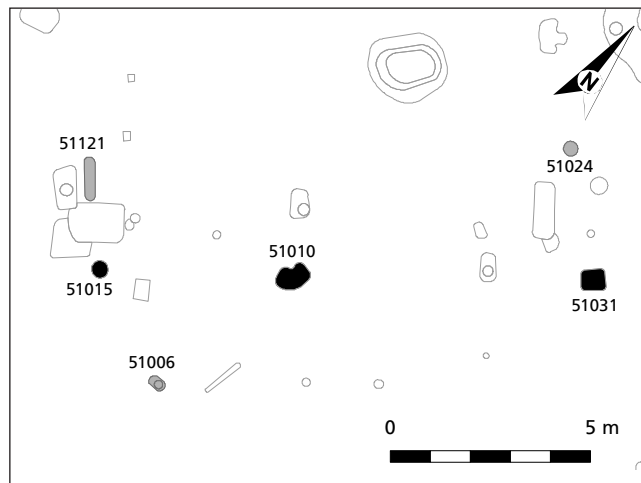
754, 756, 791, 797, 799.

In vijf middenstijlen zijn metaalslak (circa 400 gram), vuursteen en aardewerk aangetroffen. Het aardewerk bestaat uit enkele fragmenten handgevormd aardewerk. Aangezien enkel handgevormd aardewerk is aangetroffen, wordt gedacht aan een datering in de ijzertijd of in de 1^e eeuw na Chr.

Datering

Romeinse tijd, circa 25-50 na Chr.

Structuur 152

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 51. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 149 en oversnijdt structuur 166.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 4,9 en 7,5 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 32-40 cm onder het aangelegde vlak. Drie sporen zijn als wandpalen geïnterpreteerd. Op grond daarvan lijkt het gebouw een breedte van circa 5 m te hebben.

Verdwijnen van het gebouw

Spoor 51010 lijkt te zijn uitgegraven. Voor de overige sporen kon niet worden vastgesteld wat na het buiten gebruik raken van het gebouw met de palen is gebeurd.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 149 en oversnijdt structuur 166. Vermoedelijk is ook sprake van een kleine overlapping met structuur 147.

Sporen

51010, 51015, 51031 (en mogelijk 51006, 51024, 51121)

Vondstnummers

540, 552, 553.

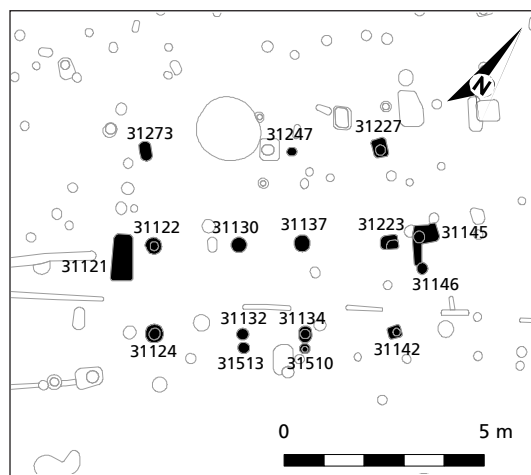
In de vulling van twee middenstijlen zijn fragmenten aardewerk aangetroffen. Het betreft handgevormd aardewerk, aan fragment gladwandig- en een stuk

ruwwandig aardewerk en een fragment van een wrijfschaal (Stuart 149). Het handgevormde aardewerk is voornamelijk met potgruis gemagerd en bevat één fragment briquetage aardewerk. Op grond van het aardewerk kan verder geen nauwkeurige datering worden vastgesteld.

Datering

Romeinse tijd, circa 75-125 na Chr.

Structuur 153

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31. De palen van deze structuur bevinden zich niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 154, 160, 167 en een omgepeld terrein (structuur 402).

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door twee middenstijlen (spoor 31121, 31145) met een onderlinge afstand van 7,5 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 80-94 cm onder het aangelegde vlak. Tussen de middenstijlen bevinden zich vier ondiepere palen (9-24 cm) waardoor het gebouw een tweebeukige indeling heeft. Parallel aan deze palen zijn in beide lange wanden wandpalen geplaatst. Het gebouw heeft een breedte van circa 4,6 m.

Ingang

In de zuidelijke lange wand lijkt in het midden een ingangspartij aanwezig te zijn van twee paar dubbele wandpalen (26-32 cm). Deze palen staan circa 1,6 m uit elkaar.

Verdwijnen van het gebouw

Bij beide middenstijlen (spoor 31121 en 31145) en vijf andere palen is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 154, 160 en 167. Verder bevinden structuur 4 en 161 zich direct naast het gebouw waardoor het niet waarschijnlijk dat de structuren gelijktijdig in gebruik zijn geweest.

Sporen

31121, 31122, 31124, 31130, 31132, 31134, 31137, 31142, 31145, 31146, 31223, 31227, 31247, 31273, 31510, 31513

Vondstnummers

724, 817-819.

In de twee middenstijlkuilen zijn geen vondsten aangetroffen. De vondsten zijn afkomstig uit de ondiepere wand- en middenpalen. Het betreft metaalslak (bijna 115 gram) en twee niet te determineren fragmenten aardewerk.

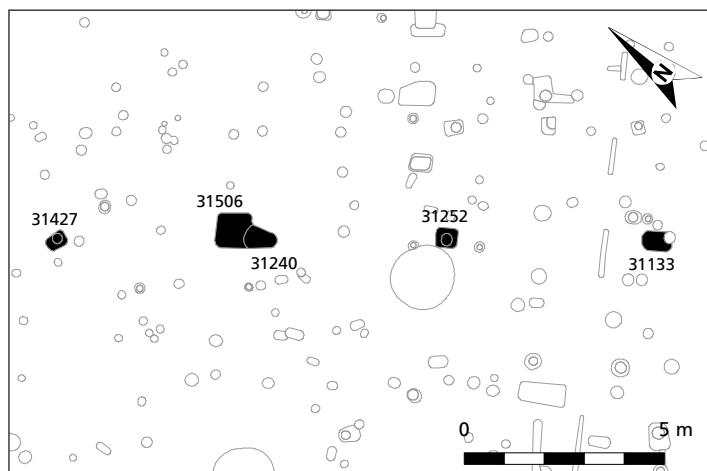
Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche Akker bijgebouw 528 en Nederweert-Rosveld bijgebouwen 330 en 322

Datering

Romeinse tijd, circa 150-200 na Chr.

Structuur 154

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31. De palen van deze structuur bevinden zich niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 4, 153, 160, 167 en 402.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het dak wordt gedragen door drie of vier middenstijlen. De drie zuidelijke middenstijlen hebben een onderlinge afstand van circa 5,2 m en een diepte van 40-60 cm. De vierde middenstijl bevindt zich 4,5 m ten noorden van deze rij

palen. De paal is iets minder diep ingegraven (34 cm) en de vulling is homogener dan de overige palen. De breedte van het gebouw is onbekend.

Verdwijnen van het gebouw

Bij drie middenstijlen is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 4, 153, 160, 167 en 402.

Sporen

31133, 31240, 31252, 31427, 31506

Vondstnummers

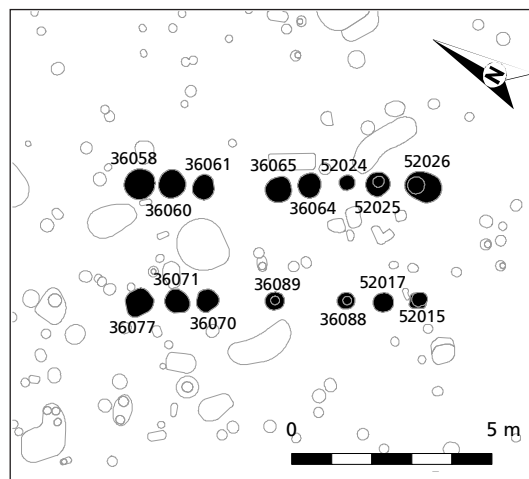
727, 740-743.

Verder zijn in drie sporen vondsten aangetroffen, namelijk metaalslak (circa 10 gram), maalsteen (tefriet) en aardewerk. Het aardewerk bestaat uit een fragment van een beker/pot van Belgisch waar en een niet te determineren fragment. Gezien de aanwezigheid van de beker wordt gedacht aan een datering in het laatste kwart van de 1^e eeuw of in de 2^e eeuw.

Datering

Romeinse tijd, circa 75-150 na Chr.

Structuur 155

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 33 en 52. De palen van deze structuur bevinden zich niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 24.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het gebouw is opgebouwd uit twee rijen staanders van elk vijf palen. De

rijen zijn 2,8 m uit elkaar geplaatst en hebben een lengte van circa 7 m. De onderlinge afstand van de palen bedraagt circa 1,8 m en de diepte varieert van 42-52 cm. Vermoedelijk hebben tussen deze dakdragende palen ondieper ingegraven palen gestaan. Op vijf plaatsen zijn deze teruggevonden met een diepte van 6-24 cm.

Verdwijnen van het gebouw

Bij acht palen is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken. Eén spoor (36070) is uitgegraven.

Bijzondere elementen

In de noordelijke helft van het gebouw is tussen twee dakdragende palen een kuil of paalkuil (spoor 36069) aanwezig. Mogelijk behoort dit spoor bij dit bijgebouw en niet bij structuur 24.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 24.

Sporen

36058, 36060, 36061, 36064, 36065, 36069, 36070, 36071, 36077, 36088, 36089, 52015, 52017, 52024, 52025, 52026

Vondstnummers

460, 451, 452, 458, 703.

In de vulling van drie paalsporen is aardewerk aangetroffen. Het betreft handgevormd aardewerk van o.a. een open schaal met een lange rechte tot gelijkmatig convexe wand (type 3b). Gezien de gladde afwerking, het ontbreken van versiering en het dunwandige baksel te plaatsen in de eerste helft van de vroege ijzertijd, globaal 800-625 voor Chr.

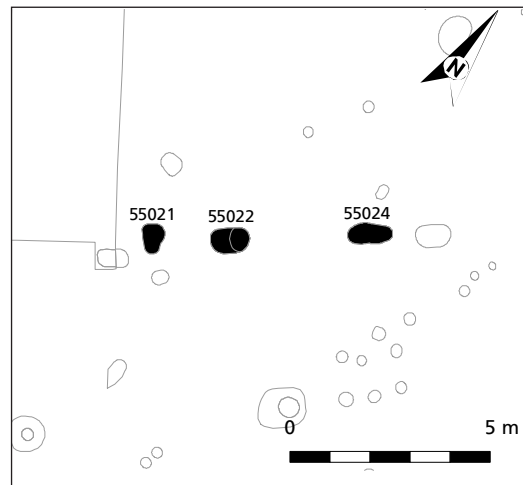
Parallellen

Vergelijkbare structuren zijn in Brabant te Breda-Steenakker/Huifakker (structuren 5, 17, 35, 95, 148, 149 en 166), Loon op Zand (bijgebouw A) en Den Dungen (cluster 3, gebouw 3) aangetroffen en worden in het algemeen in de late bronstijd of vroege ijzertijd gedateerd.

Datering

Late bronstijd/vroege ijzertijd.

Structuur 156

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 55. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 8 en wordt oversneden door structuur 165.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 2,2 en 3,2 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 24-60 cm onder het aangelegde vlak. Hierbij valt op dat de oostelijke twee palen (54-60 cm) dieper ingegraven zijn dan de westelijke paal (24 cm). De breedte van het gebouw is onbekend.

Verwijnen van het gebouw

In de coupe van spoor 55021 is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of deze paal niet verwijderd is of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau is afgezaagd of is uitgetrokken. Spoor 55022 en 55024 lijken te zijn uitgegraven voor de plaatsing van structuur 165.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 8. Tevens wordt het gebouw oversneden door structuur 165 (spoor 55022 wordt oversneden door spoor 55066 en spoor 55024 wordt oversneden door spoor 55067).

Sporen

55021, 55022, 55024

Vondstnummers

761, 762.

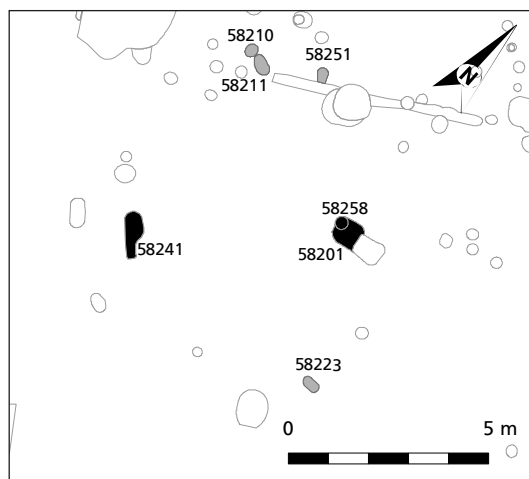
In twee middenstijlen zijn enkele fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen. Onder het aardewerk bevindt zich een fragment briquetage aardewerk. Omdat alleen handgevormd aardewerk is aangetroffen, zou gedacht kunnen

worden aan een datering in de 1^e eeuw na Chr. Een jongere datering is echter niet uitgesloten.

Datering

Romeinse tijd, circa 25-75 na Chr.

Structuur 157

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 58. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 150.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door twee middenstijlen met een onderlinge afstand van 5,4 m. De diepte van de twee middenstijlen bedraagt 58-78 cm onder het aangelegde vlak. De breedte van het gebouw is onbekend. Een viertal palen behoort mogelijk tot het gebouw waardoor aan een breedte van circa 7,6 m gedacht moet worden.

Sporen

58201, 58241, 58249, 58258 (en mogelijk 58210, 58211, 58223, 58251)

Vondstnummers

276, 403, 843, 891, 892, 895, 909, 910, 920.

Uit de vulling van de drie middenstijlen zijn verschillende vondsten verzameld. Tevens is een scherf afkomstig uit een mogelijke wandpaal. Het aardewerk bestaat uit handgevormd aardewerk (7 stuks), een fragment van een amfoor, een scherf Belgisch waar, tien fragmenten gladwandig aardewerk, vijf scherven Low Lands waar, drie stukken ruwwandig aardewerk (waaronder een fragment van een vat) en een stuk van een wrijfschaal. Onder het handgevormde aardewerk bevinden zich meerdere stukken briquetage aardewerk. Onder het briquetage aardewerk bevindt zich een fragment dat vermoedelijk afkomstig is uit het woongebied van de Morini en daardoor in het laatste kwart van de

1^e eeuw of eerste helft van de 2^e eeuw gedateerd moet worden. Op grond hiervan en gezien de aanwezigheid van Low Lands waar, wordt gedacht aan een datering in de eerste helft van de 2^e eeuw.

Behalve aardewerk zijn ook fragmenten dakpan, enkele spijkers, metaalslak (circa 40 gram), maalsteen (tefriet) en mogelijk een kooksteen van kwartsiet aangetroffen.

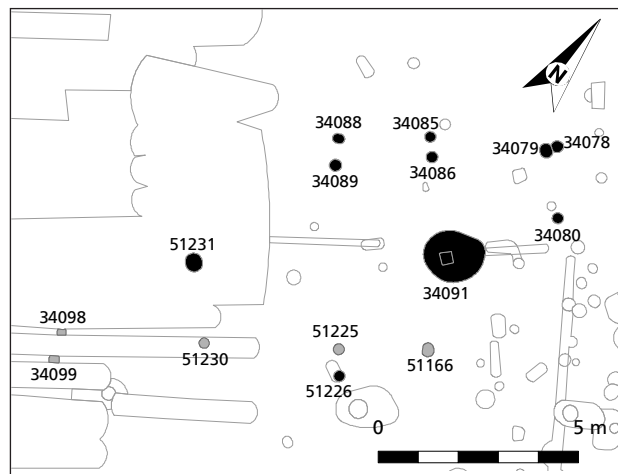
Datering

Romeinse tijd; mogelijk eerste helft 2^e eeuw na Chr.

Structuur 158

Deze structuur is komen te vervallen

Structuur 159

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 34. De palen van deze structuur bevinden zich in een cluster van sporen. De structuur is aan de westzijde deels verdwenen door grondverbetering. Het gebouw wordt mogelijk oversneden door structuur 6 al kon dit niet met zekerheid worden vastgesteld.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door twee middenstijlen (spoor 34091 en 51231 met een onderlinge afstand van circa 6,5 m. Spoor 51231 werd op een dieper niveau onder de sporen van grondverbetering teruggevonden. De diepte van de middenstijlen bedraagt hierdoor 34-64 cm onder het aangelegde vlak. Aan de oostzijde van het gebouw bevindt de buitenwand zich circa 3 m vanaf spoor 34091. Aan de westzijde bevindt de kopse kant zich mogelijk op een zelfde afstand vanaf spoor 51231. In dat geval heeft het gebouw een lengte van circa 12,5 m gehad. De lange wand lijkt zich tussen dubbele palen te

hebben bevonden. Voor de kopse kanten van het gebouw kon dit niet worden vastgesteld.

Verdwijnen van het gebouw

Bij enkele wandpalen (spoor 34080, 34089) en een middenstijl (spoor 51231) is een paalkern zichtbaar. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken. Spoor 34091 lijkt te zijn uitgegraven.

Relatie met andere structuren

Het gebouw wordt mogelijk oversneden door structuur 6 al kon dit in de coupes niet met zekerheid worden vastgesteld.

Sporen

34078, 34079, 34080, 34085, 34086, 34088, 34089, 34091, 51217, 51226, 51231(en mogelijk 34098, 34099, 51165, 51166, 51225, 51230)

Vondstnummers

316-318, 332, 645.

Tijdens het afwerken van de sporen zijn vondsten aangetroffen in de verschillende vullingen van beide middenstijlen. Tevens zijn enkele scherven aangetroffen in een wandpaal. Het aardewerk bestaat voornamelijk uit handgevormde scherven. Verder is een fragment van een geverfd bord (techniek b) en een fragment van een handgevormde dolium verzameld. Het geverfde bord is van het type Stuart 10 en komt vanaf de 2^e eeuw na Chr. voor.

Behalve aardewerk is ook een fragment metaalslak (8,5 gram), maalsteen (tefriet) en vuursteen aangetroffen.

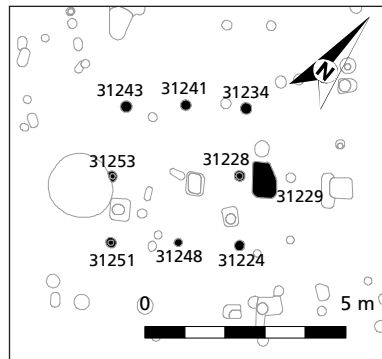
Parallellen

Budel-Noord structuur 37, Deurne-Groot Bottelsche Akker bijgebouw 552 en Nederweert-Rosveld bijgebouw 326.

Datering

Romeinse tijd, circa 150-200 na Chr.

Structuur 160

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31. De palen van deze structuur bevinden zich niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 153, 154 en 167.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door twee middenstijlen (spoor 31229) waarvan er één is verdwenen door een later spoor (31254). De middenstijlen hebben circa 4,4 m uit elkaar gestaan en zullen de grootste daklast gedragen hebben. Op een afstand van circa 60 cm van beide middenstijlen bevinden zich ondieper ingegraven palen (sporen 31228 en 31253). Vermoedelijk heeft zich ter hoogte van deze palen de achterwand bevonden. De lange zijden van het gebouw bevinden zich op een afstand van circa 1,7-1,8 m vanaf deze palen waardoor het gebouw een breedte van 3,5 m heeft. Zowel aan de noord- als aan de zuidzijde zijn drie palen in de lange zijde aanwezig met een onderlinge afstand van 1,5 m. Deze palen zullen hebben bijgedragen aan de ondersteuning van het dak.

Verdwijnen van het gebouw

Twee sporen (31229 en 31253) zijn uitgegraven. Wat met de andere palen is gebeurd, is onbekend.

Relatie met andere structuren

Het gebouw is niet gelijktijdig met structuur 153, 154 en 167 in gebruik geweest.

Sporen

31224, 31228, 31229, 31234, 31241, 31243, 31248, 31251, 31253

Vondstnummer

744.

Uit de vulling van de middenstijl zijn twee scherven handgevormd aardewerk verzameld.

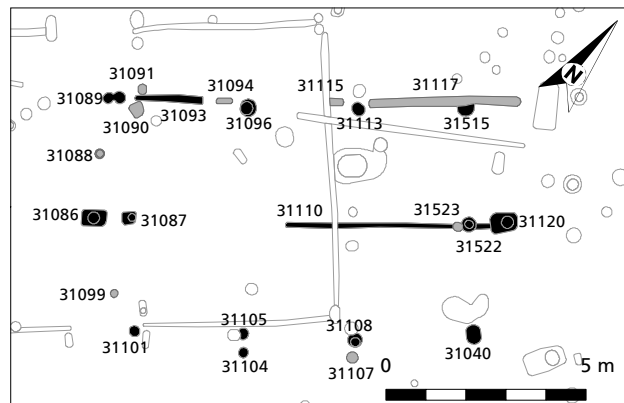
Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche Akker bijgebouw 528, Lieshout-Beekseweg bijgebouw 55 en 80 en Nederweert-Rosveld bijgebouw 322.

Datering

Romeinse tijd, circa 25-75 na Chr.

Structuur 161

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31. De palen van deze structuur bevinden zich niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 402 en wordt oversneden door structuur 9.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt grotendeels gedragen door twee middenstijlen (spoor 31086 en 31120). De middenstijlen hebben 10,3 m uit elkaar gestaan en zullen de grootste daklast gedragen hebben. Op een afstand van circa 90 cm van beide middenstijlen bevindt zich ondieper ingegraven palen (spoor 31087, 31522 en 31522). Vermoedelijk heeft zich ter hoogte van deze palen de achterwand bevonden. De lange zijden van het gebouw bevinden zich op een afstand van circa 3,1 m vanaf deze palen waardoor het gebouw een breedte van 6,2 m heeft. Zowel aan de noord- als aan de zuidzijde zijn vier palen in de lange zijde aanwezig met een onderlinge afstand van 2,6-2,9 m. Deze palen zullen hebben bijgedragen bij de ondersteuning van het dak. Aan de noordzijde van het gebouw lijkt een wandgreppel bewaard te zijn gebleven. In het midden van gebouw is ook een greppeltje aanwezig. Het is echter onduidelijk of deze daadwerkelijk bij het gebouw heeft behoord.

Ingang

In de zuidelijke lange wand is mogelijk in het midden een ingangspartij aanwezig met twee paar dubbele wandpalen (4-28 cm). Deze palen staan circa 2,7 m uit elkaar. Mogelijk geldt dit ook voor de noordelijke lange wand aangezien de wandgreppel daar een onderbreking kent.

Verdwijnen van het gebouw

Bij twee sporen (31096 en 31108) is een paalkern zichtbaar en één paal (spoor 31086) is uitgegraven. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 402 en wordt oversneden door structuur 9. Tevens zal het gebouw niet gelijktijdig met structuur 4 en 153 in gebruik zijn geweest.

Sporen

31040, 31086, 31087, 31089, 31096, 31101, 31104, 31105, 31108, 31113, 31120, 31515, 31522 (en mogelijk 31088, 31090, 31091, 31093, 31094, 31099, 31107, 31110, 31115, 31117, 31523)

Vondstnummer

829.

In één wandpaal is een scherp handgevormd aardewerk aangetroffen.

Parallellen

Someren-Ter Hofstadlaan bijgebouw 315 en 317, Deurne-Groot Bottelsche Akker bijgebouw 528 en Nederweert-Rosveld bijgebouw 327.

Datering

Romeinse tijd, circa 25-75 na Chr.

Structuur 162

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 18. De palen van deze structuur bevonden zich in een sporencluster.

Constructie

Deze vierpalige spieker is rechthoekig van vorm. De afstand tussen de palen bedraagt circa 1,5 en 2 m. De diepte van de sporen varieert van 11 tot 20 cm onder het aangelegde vlak.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat met de palen is gebeurd, nadat het gebouw buiten gebruik is geraakt.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 134, 135 en 163 en kan niet gelijktijdig met deze structuren in gebruik zijn geweest.

Sporen

18268, 18270, 18279, 18282

Vondstnummers

In de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden/late ijzertijd

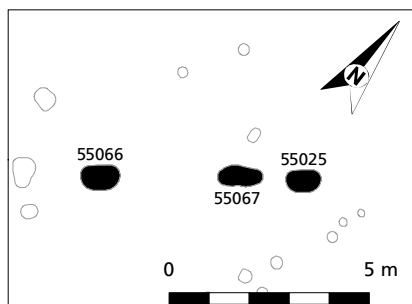
Structuur 163

Deze structuur is komen te vervallen

Structuur 164

Deze structuur is komen te vervallen

Structuur 165

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 55. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 8 en oversnijdt structuur 156. Tijdens de uitwerking werd duidelijk dat spoor 55066 en 55067 geen uitgraafkuilen van respectievelijk spoor 55022 en 55024 waren maar dat sprake was van een aparte structuur.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 3,7 en 1,6 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 34-50 cm onder het aangelegde vlak. De breedte van het gebouw is onbekend.

Verdwijnen van het gebouw

Het is onbekend wat met de palen is gebeurd, nadat het gebouw buiten gebruik is geraakt.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 108 en oversnijdt structuur 156.

Sporen

55025, 55066, 55067

Vondstnummer

763.

Bij het afwerken van spoor 55022 is in vulling 1 fragment metaal aangetroffen. Tijdens de uitwerking is aan deze vulling een apart spoornummer (55066) uitgedeeld.

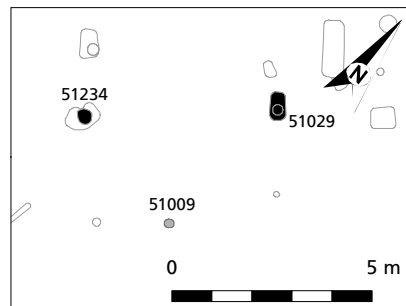
Parallellen

-

Datering

Romeinse tijd; 0-270 na Chr.

Structuur 166

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 51. De palen van deze structuur liggen grotendeels vrij in het vlak. Het gebouw wordt wel oversneden door structuur 152. Spoor 51234 is pas tijdens de uitwerking herkend.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door twee middenstijlen met een onderlinge afstand van 4,9 m. De diepte van de middenstijlen bedraagt 20-38 cm onder het aangelegde vlak. Mogelijk behoort spoor 51009 tot de wand van het gebouw. In dat geval heeft het gebouw een breedte van circa 5,4 m gehad.

Verdwijnen van het gebouw

In beide middenstijlen is een paalkern aanwezig. Het is onbekend of bij deze sporen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw wordt oversneden door structuur 152

Sporen

51029, 51234 (en mogelijk 51009)

Vondstnummer

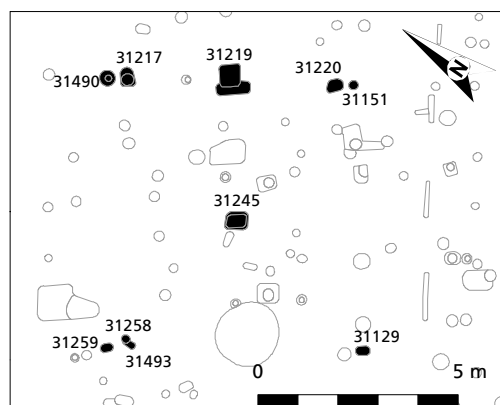
541.

In de vulling van spoor 51234 zijn tijdens het couperen fragmenten dakpan, maalsteen (tefriet) en handgevormde dolium aangetroffen. Gezien de aanwezigheid van dakpan zou gedacht kunnen worden aan een datering aan het eind van de 2^e eeuw.

Datering

Romeinse tijd; vanaf laatste kwart 2^e eeuw

Structuur 167

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 31. De palen van deze structuur bevinden zich niet vrij in het vlak. Het gebouw overlapt met structuur 153, 154 en 160.

Constructie

Het gebouw is rechthoekig van vorm en is noordoost-zuidwest georiënteerd. Het dak wordt gedragen door drie middenstijlen met een onderlinge afstand van 3,2 en 3,7 m. De westelijke middenstijl is vergraven door een waterkuil (structuur 520). De diepte van de middenstijlen bedraagt 35-58 cm onder het aangelegde vlak. Op de hoekpunten van het gebouw zijn dubbele palen (5-24 cm) aanwezig. Het gebouw heeft een breedte van circa 5,6 m.

Verdwijnen van het gebouw

Eén van de middenstijlen is verdwenen door een jonger, natuurlijk spoor (31254). De andere twee middenstijlen zijn uitgegraven terwijl bij drie hoekpalen een paalkern zichtbaar is. Het is onbekend of bij de sporen met paalkernen de palen niet verwijderd zijn of dat deze na het buiten gebruik raken van het gebouw op maaiveldniveau zijn afgezaagd of dat ze zijn uitgetrokken.

Relatie met andere structuren

Het gebouw overlapt met structuur 153 en 154.

Sporen

31128, 31129, 31151, 31217, 31219, 31220, 31245, 31258, 31259, 31490, 31493

Vondstnummers

729, 745, 746.

In de vulling van beide middenstijlen en van één hoekpaal zijn enkele scherven handgevormd aardewerk aangetroffen.

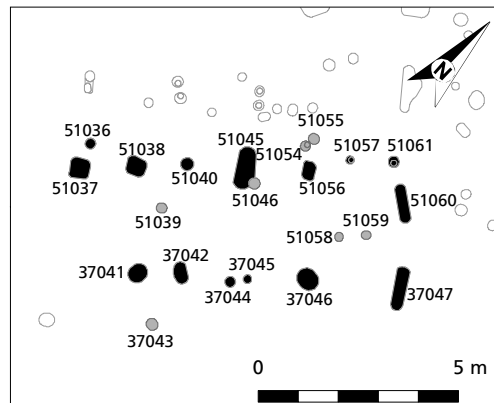
Parallellen

Structuur 147.

Datering

Romeinse tijd; 1e eeuw na Chr.

Structuur 168

Onderzoek

De sporen bevinden zich in werkput 37 en 51. De palen van deze structuur bevinden zich vrij in het vlak. Het gebouw overlapt niet met structuur 147.

Constructie

Het enigszins onregelmatige gebouw is rechthoekig van vorm en is zuidwest-noordoost georiënteerd. Het gebouw is opgebouwd uit twee rijen staanders van elk minimaal zes palen. De rijen zijn 2,5 tot 2,8 m uit elkaar geplaatst en hebben een lengte van circa 8 m. De onderlinge afstand tussen de stijlen bedraagt tussen 1,2 en 1,7 m, met als uitschieter de afstand naar het oostelijke staanderpaar, die 2,3 m bedraagt. De diepte van deze sporen varieert van 2-24 cm. De diepte geeft al aan dat er mogelijk sporen missen, bovendien zijn in het veld een aantal sporen als natuurlijk geïnterpreteerd. Aan de westzijde van de structuur is nog een rij lange wandpalen aanwezig. De lopen mogelijk gelijk op met de staanderrijen, de afstand tussen stijl en wandpaal bedraagt tekens circa 70 cm. De totale breedte van het gebouw bedraagt hierdoor ongeveer 4 m.

Verdwijnen van het gebouw

Er zijn geen aanwijzingen m.b.t. het verdwijnen van het gebouw.

Bijzondere elementen

Er zijn enkele kleinere sporen binnen dit gebouw aanwezig. In spoor 51059, nabij het oostelijke staanderpaar, zijn fragmenten tefriet aangetroffen met een totaalgewicht van 125 gram.

Relatie met andere structuren

Het gebouw schampt structuur 147.

Sporen

37041, 37042, 37044, 37045, 37046, 37047, 51036, 51037, 51038, 51040, 51045, 51056, 51057, 51060, 51061 (en mogelijk 37043, 51039, 51046, 51054, 51055, 51058, 51059).

Vondstnummers

305, 520.

In de vulling van twee paalsporen zijn vondsten aangetroffen. In spoor 37041 is een fragment handgevormd aardewerk aangetroffen, in spoor 51059 19 fragmenten tefriet.

Parallellen

Deurne-Groot Bottelsche Akkers, bijgebouw, structuur 314 (vroeg ijzertijd)

Breda-Westrik, STR17WES (vroeg ijzertijd), Sint-Gillis-Waas gebouw IV (vroeg ijzertijd)

Datering

Vroeg ijzertijd

9.4 Greppels

Structuur 301

Onderzoek

Tijdens eerder onderzoek van de nederzetting aan het einde van de vorige eeuw werd duidelijk dat de nederzetting een (gedeeltelijke?) omgreppeling had. Deze omgreppeling is ook tijdens het huidige onderzoek aangetroffen. De greppel bevindt zich aan de oostzijde van het onderzoeksgebied en is noordwest-zuidoost georiënteerd. De greppel is aangetroffen in werkput 22, 36, 52, 58 en mogelijk in werkput 18.

Beschrijving

De relatief ondiepe greppel loopt van het zuidoosten naar het noordwesten, met een totale lengte van circa 116 meter. In het noorden stopt hij net over de grens met werkput 58, in het zuiden stopt hij net nog in werkput 22. Of de positie van de weg met dit laatste te maken heeft is onduidelijk. Wel is duidelijk dat de omgreppeling slechts een fase van de nederzetting aangeeft, de jongste huizen liggen deels aan de "verkeerde" kant van de greppel.

Relatie met andere structuren

De greppel wordt oversneden door structuur 21 en overlapt met structuur 14. De greppel wordt oversneden door structuur 304, 305, 306 en 308.

Sporen

22029, 36028, 52192, 58066 (en mogelijk 18175 en 58025)

Vondstnummers

226, 461, 472, 485, 584-586, 596, 669, 864, 905.

In de vulling van de greppel zijn fragmenten aardewerk, verbrande leem, dakpan, metaalslak (4,2 gram) en maalsteen (tefriet) aangetroffen. Het aardewerk bestaat uit handgevormd aardewerk (20 stuks), twee scherven van terra nigra bekken (Vanvinckenroye 104), vier fragmenten van een geverfde beker (techniek b), gladwandig aardewerk (5 stuks), grijs aardewerk (7 stuks), twee scherven van een vat van Low Lands waar (Arentsburg 140-142), twee fragmenten ruwwandig aardewerk en drie scherven van een wrijfschaal (Stuart 149). Onder het gladwandige aardewerk bevindt zich een fragment van een kruik (Hofheim 50-51). Dergelijke kruiken hebben doorgaans een datering tussen 40 en 100 na Chr. Vatten van type Arentsburg 140-142 komen echter pas vanaf de 2^e eeuw voor. Op grond hiervan lijkt de greppel op zijn vroegst vanaf de 2^e eeuw dichtgeraakt te kunnen zijn. Omdat ook enkele fragmenten baksteen aanwezig zijn, kan het dichtraken van de greppel mogelijk vanaf het eind van de 2^e eeuw hebben plaatsgevonden.

Parallellen

Omgreppelingen te Oss-Westerveld, Oss-Schalkskamp, Hoogeloon-Kerkakkers en Oerle-Zuid.

Datering opvulling

Romeinse tijd, circa 100-200 na Chr.

Structuur 302

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 14 aan de noordoostzijde van het onderzoeksgebied. De greppel bevindt zich vrij in het vlak.

Beschrijving

De greppel heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie en is over een lengte van bijna 18 m teruggevonden. In het vlak is de greppel circa 40 cm breed met een vulling van bruin zand met daarin vlekken lichtgrijs/wit zand. De diepte van de greppel is onbekend.

Relatie met andere structuren

De greppel overlapt met structuur 117.

Sporen

14011

Vondstnummers

In de vulling van de greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering opvulling

Nieuwe tijd

Structuur 303

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 31 en 57 aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied. De greppel bevindt zich vrij in het vlak.

Beschrijving

De greppel heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie en is over een lengte van bijna 23 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 1,7 m en een vulling van gevlekt bruingrijs en witgrijs zand. De greppel heeft een diepte van 14 cm en aan de onderzijde van de greppel zijn spitsporen zichtbaar.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 4.

Sporen

31015, 57005

Vondstnummer

In de vulling van de greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering opvulling

Nieuwe tijd

Structuur 304

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 22, 32, 52 en 54, grofweg aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie en is over een lengte van circa 44 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van maximaal 3,2 m en een vulling van grijsdonkerbruin zand. In verschillende werkputten is de greppel gecoupeerd waarbij de diepte varieert van 24 tot 40 cm onder het aangelegde vlak.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 301.

Sporen

22096, 22105, 32002, 52125, 54037

Vondstnummers

73, 290, 570.

In de greppel zijn fragmenten aardewerk met een datering in de Romeinse tijd en de middeleeuwen aangetroffen. De fragmenten uit de Romeinse tijd zijn afkomstig van een amfoor, een handgevormde dolium en een pot van Low Lands waar. De jongste scherf stamt uit Langerwehe. De overige scherven stammen uit de volle middeleeuwen.

Datering opvulling

Late middeleeuwen/nieuwe tijd

Structuur 305

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 21, 22, 32 en 54, grofweg aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie en is over een lengte van circa 70 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 70 cm en een vulling van donkerbruin en bruingrijs zand. In verschillende werkputten is de greppel gecoupeerd waarbij de diepte varieert van 8 tot 20 cm onder het aangelegde vlak.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 301 en 519.

Sporen

21004, 22093, 32006, 54036

Vondstnummer

271.

In de greppel zijn fragmenten enkele fragmenten kogelpot aardewerk, Pingsdorf en maalsteen (tefriet) aangetroffen.

Datering opvulling

Vanaf volle middeleeuwen, vermoedelijk nieuwe tijd.

Structuur 306

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 21, 22, 32, 54 en mogelijk 42, grofweg aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie en is over een lengte van minimaal 80 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 130 cm en een vulling van grijsdonkerbruin en grijsbruin zand. Aan weerszijden van de greppel zijn restanten moesbedden aanwezig. In verschillende werkputten is de greppel gecoupeerd waarbij de diepte varieert van 34 tot 54 cm onder het aangelegde vlak.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 2, 301 en 401.

Sporen

21002, 22086, 22098, 22099, 32033, 54023, mogelijk 42008

Vondstnummers

65, 288, 293, 477, 479.

In de greppel is vondstmateriaal uit de volle middeleeuwen (1 fragment Elmpt, 1 fragment Paffrath) en de nieuwe tijd A (4 fragmenten roodbakkend, 1 fragment Rijnlands steengoed) gevonden, naast wat opspit uit oudere periodes. Het jongste materiaal is uit de periode 1400-1600. Verder zijn fragmenten metaalslak (circa 19 gram), een fragment Romeinse dakpan en een stuk baksteen verzameld.

Datering opvulling

Late middeleeuwen/nieuwe tijd

Structuur 307

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 22, grofweg aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie en is over een lengte van circa 14 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa

95 cm en een gevlechte vulling van grijs en geelbruin zand. De diepte van de greppel is onbekend.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 2.

Sporen

22064

Vondstnummers

In de vulling van de greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering opvulling

Late middeleeuwen/nieuwe tijd

Structuur 308

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 22, 35 en 53, grofweg aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie en is over een lengte van circa 75 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 2 m en een vulling van grijs en donkerbruin zand. In verschillende werkputten is de greppel gecoupeerd waarbij de diepte varieert van 34 tot 54 cm onder het aangelegde vlak. Aan de oostzijde van de greppel bevindt zich een rij boomplantgaten.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 11, 301 en 401.

Sporen

22011, 22028, 22106, 22112, 22116, 22117, 22118, 22121, 22122, 22123, 22124, 22125, 22126, 22127, 22128, 22129, 22130, 22131, 22132, 22133, 22134, 22135, 22136, 22137, 22138, 22139, 22140, 22141, 22142, 22143, 22144, 22145, 22152, 35006, 53004, 53005

Vondstnummers

90, 282, 484, 502, 515, 834.

In de vulling van de greppel zijn fragmenten aardewerk, baksteen en metaalslak (112 gram) aangetroffen. Uit deze greppel komen 5 fragmenten roodbakkend aardewerk, één scherf Elmpt en één pijpensteel. De jongste dateringen van het vondstmateriaal vallen tussen 1675 en 1900.

Datering opvulling

Nieuwe tijd B/C

Structuur 309

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 41 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie en is over een lengte van circa 34 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 90 cm en een vulling van grijsbruin en lichtbruin zand. Aan weerszijde van de greppel is een verspitte zone (spoor 41016) aangetroffen. Inclusief deze zone heeft de greppel in het vlak een breedte van circa 5,70 m. De greppel is gecoupeerd en heeft een diepte van 46 cm.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 138 en wordt oversneden door structuur 311.

Sporen

41016, 41017

Vondstnummers

In de vulling van de greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering opvulling

Nieuwe tijd B/C

Structuur 310

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 41 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie en is over een lengte van circa 31 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 95 cm en een vulling van grijs en geelbruin zand. Aan weerszijden van de greppel is een zone met restanten moesbedden aanwezig. Inclusief deze zone heeft de greppel in het vlak een breedte van circa 5,30 m. De greppel is gecoupeerd en heeft een diepte van 36 cm.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 1, 311 en 314.

Sporen

41028, 41029, 41030, 41083

Vondstnummer

75.

Op grond van slechts twee fragmenten kogelpot aardewerk kan de greppel

niet nauwkeuriger worden gedateerd dan tussen 900 en 1100. Hier is gezien de oversnijdingen waarschijnlijk sprake van opspit.

Datering

Nieuwe tijd B/C

Structuur 311

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 41 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft grofweg een noordoost-zuidwest oriëntatie en is over een lengte van circa 60 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 1,4 m en een vulling van grijsdonkerbruin zand. De greppel is gecoupeerd en heeft een diepte van 40 tot 45 cm.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuren 309 en 312 en wordt oversneden door structuren 310 en 313.

Sporen

41081, 43011

Vondstnummers

9, 10, 15.

De datering is lastig op basis van weinig materiaal. Het merendeel van het aardewerk kan worden geïnterpreteerd als opspit, zoals aardewerk uit Pingsdorf, Zuid-Limburg, Paffrath en Elmpt en kogelpot aardewerk, Kempisch aardewerk en Maaslands aardewerk. Twee fragmenten van majolica of faïence met afgebladderd glazuur en drie fragmenten roodbakkend aardewerk, waaronder een Nederrijns bord met een versiering van concentrische slihcirkels duiden op een datering aan het eind van de 17^e of de 18^e eeuw.

Datering

Nieuwe tijd B

Structuur 312

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 41 en 43 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft grofweg een noordoost-zuidwest oriëntatie en is over een lengte van circa 67 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 1,3 m en een vulling van donkerbruingrijs en bruin zand. De greppel is gecoupeerd en heeft een diepte van 20 tot 22 cm.

Datering

Middeleeuwen

Relatie met andere structuren

De greppel wordt oversneden door structuren 311, 316 en 317 en door structuur 507 (waterput).

Sporen

41080, 41082, 43004

Vondstnummers

In de vulling van de greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering opvulling

Middeleeuwen

Structuur 313

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 41 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft grofweg een noordwest-zuidoost oriëntatie en is over een lengte van circa 13 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 60 cm en een vulling van grijs zand. De greppel is gecoupeerd en heeft een diepte van 9 cm.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 1 en 311.

Sporen

41064

Vondstnummers

In de vulling van de greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering opvulling

Nieuwe tijd B/C

Structuur 314

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 41 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft grofweg een noord-zuid oriëntatie en is over een lengte van circa 21 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 2,7 m en een vulling van grijsdonkerbruin zand. De greppel is gecoupeerd en heeft een diepte van 64 cm en een gelaagde vulling.

Relatie met andere structuren

De greppel lijkt oversneden te worden door structuur 315 en wordt in ieder geval oversneden door structuur 310.

Sporen

41031, 41128

Vondstnummers

3, 76, 190, 191.

De greppel bevat veel aardewerk, waaronder in afnemende hoeveelheid Elmpt (204 fragmenten), Kempisch aardewerk (58 fragmenten), Maaslands aardewerk (56 fragmenten), Zuid-Limburgs aardewerk (38 fragmenten), Paffrath (30 fragmenten), kogelpot aardewerk (18 fragmenten), grijsbakkend aardewerk (2 fragmenten) en Pingsdorf (1 fragment). De meeste scherven zijn met zekerheid aan de bovenste vulling van de greppel gekoppeld. Voor de overige vondsten geldt dat de precieze context onbekend is.

Met name de grote hoeveelheid Elmpot en Kempisch aardewerk vallen op. Gezien het Elmpot aardewerk, Kempisch aardewerk en handgevormd Zuid-Limburgs aardewerk is de structuur in ieder geval in het laatste kwart van de 12^e eeuw nog in gebruik geweest. Gezien de grote hoeveelheid vondsten en een redelijk aantal scherven dat past lijkt de greppel te zijn gebruikt als stortplaats van afval.

Duidelijk jonger aardewerk ontbreekt. De twee scherven grijsbakkend aardewerk zijn geïnterpreteerd als intrusie. Gezien de grote hoeveelheid vondsten en een redelijk aantal scherven dat past lijkt de greppel te zijn gebruikt als stortplaats van afval. Het kogelpot aardewerk, Paffrath en Pingsdorf kan mogelijk worden geïnterpreteerd als ouder zwervend afval dat in de greppel is terecht gekomen.

In de vulling van de greppel zijn verder glas, maalsteen (tefriet), fragmenten vuursteen, bot, verbrande leem, dakpan en metaalslak (3,1 gram) aangetroffen. Het glas betreft een fragment van een donkerblauwe ring met een D-vormig profiel. Dergelijke ringen komen tijdens de late ijzertijd en in de 1^e eeuw na Chr. voor. Het botmateriaal bestaat uit fragmenten tand die in ieder geval voor een aantal fragmenten aan rund toegeschreven kunnen worden. Een grondmonster uit vulling 3 is in het kader van macrobotanisch onderzoek gewaardeerd en geanalyseerd. Het onderzoek heeft met name fragmenten van vlas opgeleverd.

Datering opvulling
Omstreeks 1175

Structuur 315

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 41 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft grofweg een noordwest-zuidoost oriëntatie en buigt aan de noordzijde in noordwestelijke richting. De greppel is over een lengte van circa 11 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 1 m en een vulling van bruingrijs zand. De greppel is gecoupeerd en heeft een diepte van 28 cm.

Relatie met andere structuren

De greppel lijkt structuur 314 te oversnijden.

Sporen

41032

Vondstnummer

4.

Drie wandscherven grijs steengoed met zoutglazuur zijn vermoedelijk afkomstig van een kan of een vroege mineraalwaterfles (P-kruik) uit Westerwald, die dateert uit de 17^e of 18^e eeuw.

Datering

Nieuwe tijd

Structuur 316

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 42 en 43 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie en is over een lengte van circa 34 m teruggevonden. In werkput 42 buigt de greppel in noordelijke richting af. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 75 cm en een vulling van donkergrijsbruin zand. De diepte van de greppel varieert van 12 tot 68 cm onder het aangelegde vlak.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 312 en wordt oversneden door structuur 317.

Sporen

42009, 43002, 43003

Vondstnummer

In de vulling van de greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering opvulling

Volle middeleeuwen?

Structuur 317

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 41, 42 en 43 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordwest-zuidoost oriëntatie en is over een lengte van circa 40 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 6 m en een vulling van donkergrijsbruin zand. De diepte van de greppel is onbekend.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 311, 312 en 316.

Sporen

41129, 42013, 43015

Vondstnummers

In de vulling van de greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering opvulling

Nieuwe tijd

Structuur 318

Onderzoek

De greppel bevindt zich in werkput 52, grofweg aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied.

Beschrijving

De greppel heeft een noordoost-zuidwest oriëntatie en is over een lengte van circa 8 m teruggevonden. In het vlak heeft de greppel een breedte van circa 50 cm en een vulling van bruin zand. De greppel heeft een diepte van circa 9 cm onder het aangelegde vlak.

Relatie met andere structuren

De greppel oversnijdt structuur 301.

Sporen

52191

Vondstnummers

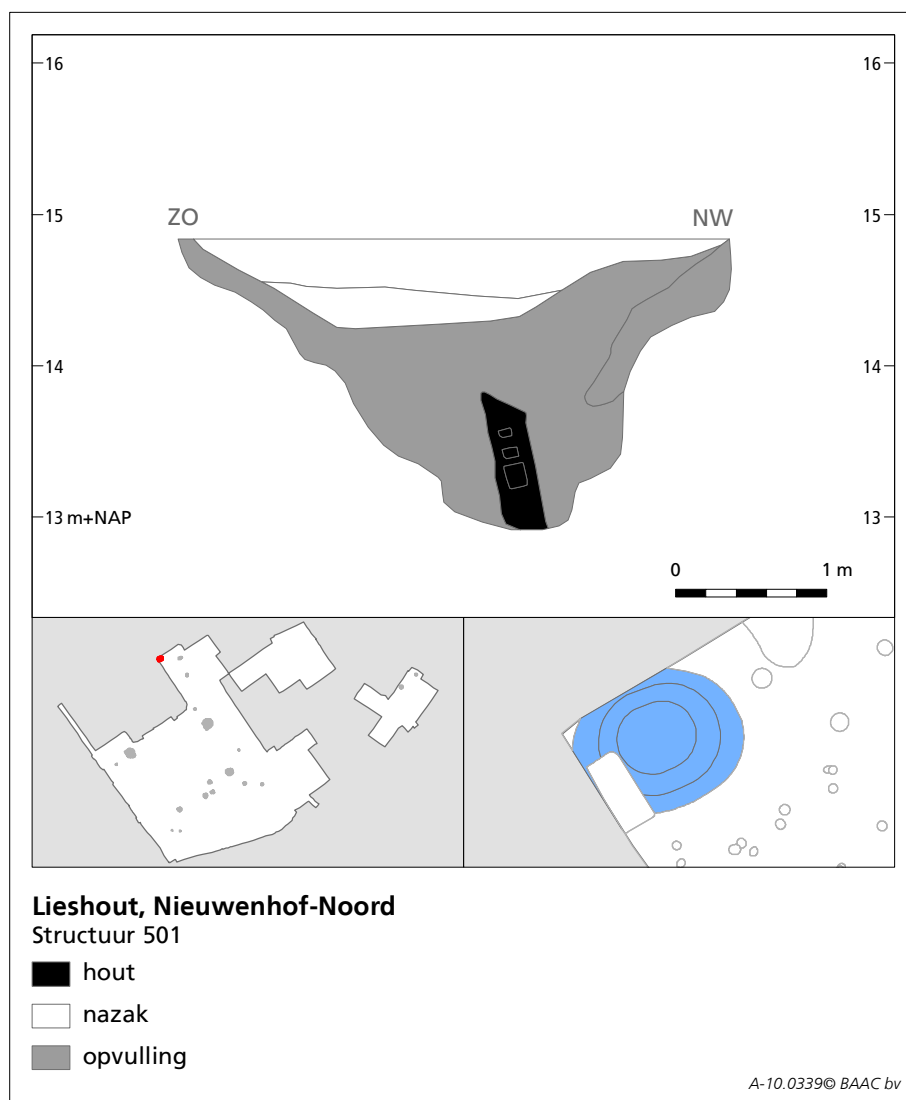
In de vulling van de greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering opvulling

Late middeleeuwen/nieuwe tijd

9.5 Waterputten en -kuilen

Structuur 501

Onderzoek

De waterkuil bevindt zich in de noordwesthoek van werkput 18 en wordt deels oversneden door een recente verstoring.

Constructie en gebruiksfasen

De waterkuil is in het vlak ovaal van vorm (3,4 bij 4,3 m) en bestaat uit gevlekt donker grijs en licht grijs zand. Het betreft vermoedelijk een nazak met een diepte van 52 cm. De kuil zelf heeft een diepte van 190 cm onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich circa op 12,88 m +NAP bevindt. De kuil is licht trapezgewijs uitgegraven. Op de bodem van de kuil is een schuin omhoog staande plank aanwezig die is gedetermineerd als eiken plank die

gebruikt is als een trap (100 bij 26 bij 6 cm). Het is onduidelijk of deze plank tijdens het gebruik van de kuil is geplaatst of dat deze tijdens het dichtmaken in de kuil terecht is gekomen. De plank bevindt zich in een laag (vulling 3) zeer humeus donkerbruin en donkergrijs zand waarin spoelbandjes van licht grijs zand en houtresten zichtbaar zijn. Het lijkt er op dat de kuil langzaam dichtgeraakt is.

Sporen

18277

Vondstnummers

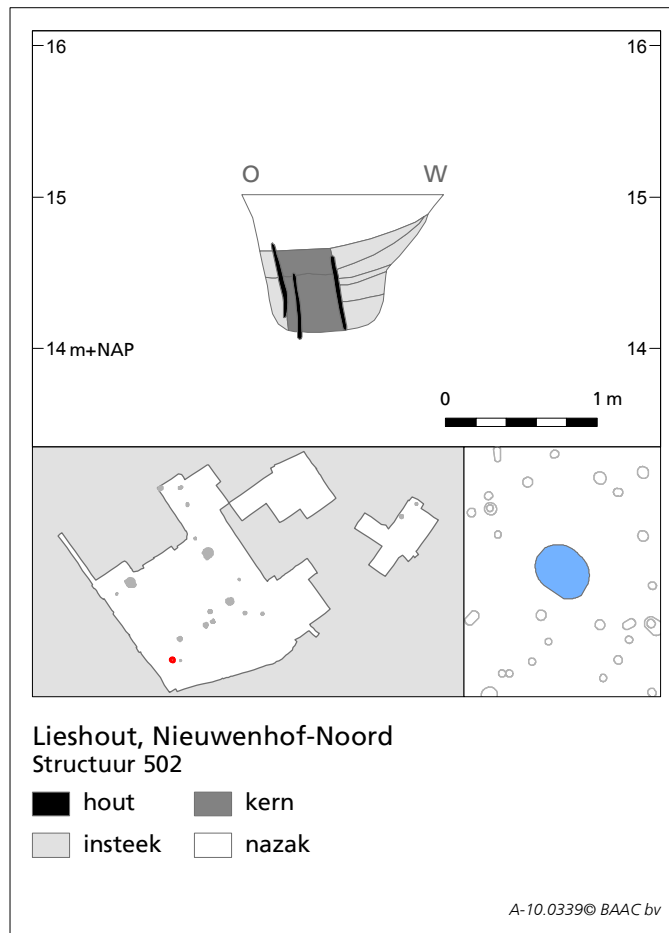
500, 625, 626.

Tijdens het onderzoek zijn slechts enkele vondsten verzameld die verder niet aan een specifieke vulling gekoppeld konden worden. Het betreft drie handgevormde scherven (potgruis magering) en een slijpsteen van kwartsitische zandsteen die later mogelijk als kooksteen is gebruikt. Bij het couperen werd onderin de kuil een eiken houten plank die gebruikt is als een trap aangetroffen in vulling 3 (v.625). Deze is door middel van dendrochronologisch onderzoek in 265 voor Chr. gedateerd. Uit dezelfde vulling is ook een botanisch monster gewaardeerd en geanalyseerd.

Datering

Midden ijzertijd

Structuur 502

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 31 aan de zuidwestzijde van het onderzoeksgebied. De structuur bevindt zich in een palencluster maar wordt niet oversneden. Het spoor is in één keer tot aan de onderzijde verdiept, een tussenvlak was niet noodzakelijk. Het is niet duidelijk of sprake is van een waterput of een waterkuil.

Constructie en gebruiksfasen

De waterkuil is in het vlak ovaal van vorm (1,2 bij 1,5 m) en bestaat uit gevlekt geel donker grijs zand. De kuil heeft een diepte van circa 90 cm onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich op circa 14,12 m +NAP bevindt. Aan de oostzijde heeft de kuil een iets schuine wand terwijl de zijkant van de kuil aan de westzijde één keer vertrappt. De insteek (vulling 4 t/m 8) van de structuur is aan weerszijden bewaard gebleven. In de insteek wisselen gelaagde en gevlekte lagen elkaar af waarbij de kleur varieert van bruingrijs, lichtbruingrijs en grijs zand. In het midden van de kuil is een kern (vulling 9) van gelaagd licht bruin, donker grijs en bruin zand aanwezig. In deze kern bevinden zich drie grofweg verticale dunne lagen van donker bruin humeus zand. Mogelijk betreft het restanten van een uitgeholde boomstam of van houten planken. Het hout

is door de druk van de grond iets vervormd. De buitenste twee bevinden zich 34 cm uit elkaar maar het is niet zeker of dit hout tot één fase heeft behoord. De kans bestaat dat de put een keer hersteld is waarbij het middelste hout geplaatst is. In dat geval zal sprake zijn geweest van een doorsnede van slechts 26 cm. Boven de restanten hout bevindt zich een laag (vulling 1) gevlekt geel en donker grijs zand. De laag heeft een dikte van 34 cm en betreft vermoedelijk een nazak.

Sporen

31289

Vondstnummers

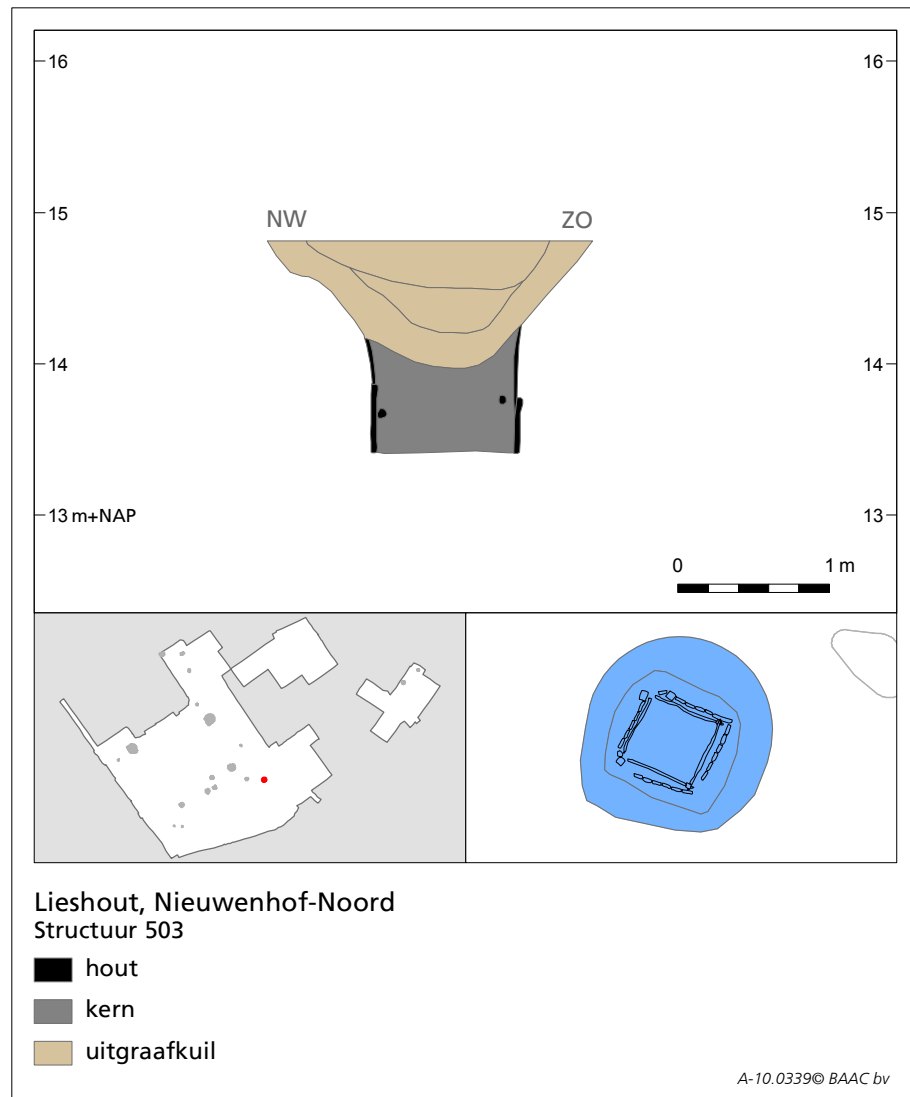
738, 758, 831.

Tijdens het onderzoek zijn verschillende scherven en fragmenten metaal verzameld die verder niet aan een specifieke vulling gekoppeld konden worden. Het betreft enkele fragmenten handgevormd aardewerk (potgruismagering), een stuk dolium, een stuk gladwandig aardewerk en een fragment van een schotel van Zuid-Gallische terra sigillata. Dergelijke schotels zijn tot en met het eerste kwart van de 2^e eeuw gebruikt. Bij het couperen zijn in de kern (vulling 9) twee fragmenten handgevormd aardewerk aangetroffen. Aangezien importaardewerk in de kern ontbreekt en in de insteek geen vondsten zijn aangetroffen, wordt gedacht aan een datering in de 1^e eeuw na Chr.

Datering

Romeinse tijd, circa 25-100 na Chr.

Structuur 503

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 32 aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied. De structuur bevindt zich vrij in het vlak en wordt niet oversneden. Het spoor is in eerste instantie verdiept tot op het bewaard gebleven hout van de bekisting waarna een tussenvlak is gedocumenteerd. Het onderzoek werd bemoeilijkt door de hoge grondwaterstand.

Constructie en gebruiksfasen

Het spoor is in het vlak enigszins rond van vorm (2,4 bij 2,6 m) en bestaat uit donker bruingrijs zand. De kuil heeft een diepte van circa 140 cm onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich op circa 13,37 m +NAP bevindt. In de doorsnede van het spoor is geen insteek herkend.

De basis van de waterput bestaat uit vier hoekpalen die in een vierkant van circa 90 bij 90 cm zijn geplaatst. Het betreft vierkante en rechthoekige paaltjes

met een doorsnede van 6 tot 14 cm. De bovenzijde van het hout bevindt zich op circa 13,82 m +NAP, maar zal oorspronkelijk tot boven het maaiveld hebben uitgestoken. In de hoekpalen zijn gaten gemaakt waarin aangepunte ronde takken zijn aangebracht. De uiteinden van de takken zullen buiten de hoekpalen hebben uitgestoken. Deze constructie zal zich circa om de meter herhaald hebben. Nadat deze constructie geplaatst was, zijn tegen de buitenzijde verticale planken van essenhout geplaatst. Deze constructie was aan de oostzijde van de waterput nog redelijk intact. Aan de westzijde zijn de hoekpalen mogelijk verschoven door binnenwaartse druk. In de zuidwesthoek zijn twee hoekpalen aanwezig en aan de noordzijde van de put is een hoekpaal tussen de verticale planken geplaatst. Verder valt op dat de verticale planken zich aan de noord-, oost- en zuidzijde relatief ver (circa 10 cm) vanaf de binnenconstructie bevinden. Bovendien zijn de plankjes niet tussen de hoekpalen geplaatst, hetgeen gebruikelijk is, maar bevinden ze zich rondom de constructie.

De kern (vulling 4) van de waterput bestaat uit humeus donkergrijs zand. Boven het hout is een verticaal humeus bandje aanwezig waaruit blijkt dat het hout in ieder geval nog tot circa 14,12 m +NAP aanwezig moet zijn geweest. Op een hoger niveau is een kuil (vulling 1 t/m 3) aanwezig. Het betreft een laag bruin-grijs zand, een humeuze laag van grijs en donkerbruin zand en een laag bruin, lichtgrijs zand. De interpretatie van deze kuil is onduidelijk en er zijn meerdere opties mogelijk. Doorgaans worden dergelijke kuilen geïnterpreteerd als een nazak die ontstaan is door het inklinken van de vulling van de waterput. Het is de vraag of dit een reële optie is aangezien de nazak meer dan de helft van de totale diepte van de waterput inneemt. Een tweede optie is dat het hout van de waterput gedeeltelijk is uitgegraven en er sprake is van een uitgraafkuil. Tenslotte is het ook mogelijk dat na het dichtmaken van de waterput op dezelfde locatie een (water)kuil gegraven is.

Sporen

32031

Vondstnummers

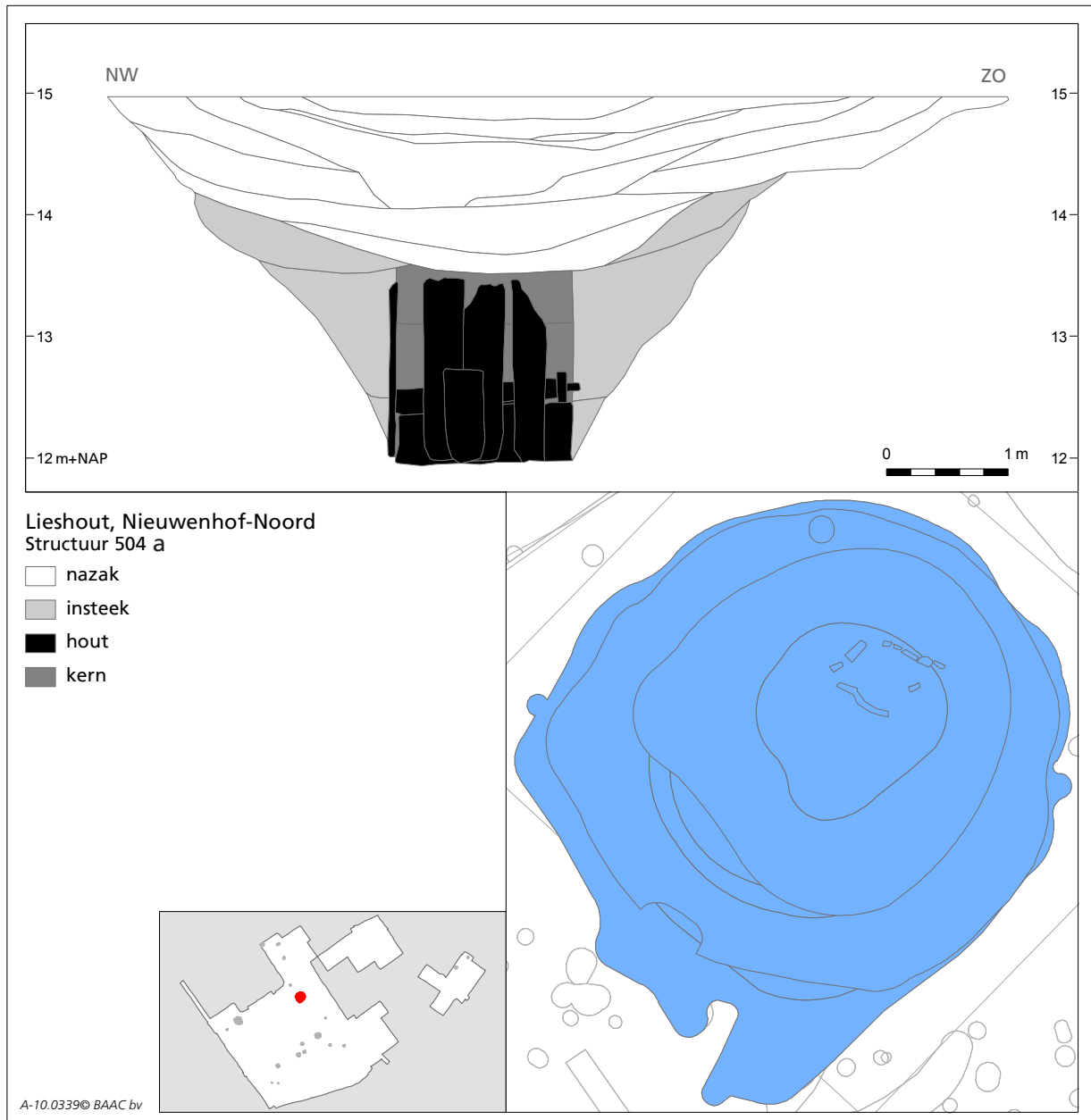
292, 630-634.

Tijdens het onderzoek zijn verschillende scherven verzameld die uit de nazak afkomstig zijn. Het betreft twee fragmenten ruwwandig aardewerk en twee niet nader te determineren fragmenten. Bij het couperen zijn onderdelen van de houten constructie verzameld. Hiervan is een verticale plank van essenhout dendrochronologisch onderzocht. Het onderzoek heeft echter geen datering opgeleverd.

Datering

Romeinse tijd, circa 125-175 na Chr.

Structuur 504 a en b

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 36 aan de noordoostzijde van het onderzoeksgebied. De waterput bevindt zich direct ten noorden van structuur 24, ten noordwesten van structuur 26 en ten zuidwesten van structuur 14. Voordat de structuur gecoupeerd is, is in de omgeving van het spoor een tweede vlak aangelegd waarbij meerdere sporen zijn aangetroffen. In eerste instantie werd gedacht dat het wellicht om een potstal ging en is begonnen het spoor door middel van kwadranten te onderzoeken. Twee kwadranten zijn gedeeltelijk schavend verdiept waarbij vondsten zijn verzameld. Al snel werd duidelijk dat sprake was van een waterput en is stapsgewijs een volledig

profiel gedocumenteerd. De coupelijn bevond zich op vlak 2 over het midden van het spoor. Tijdens het verdiepen werd echter duidelijk dat sprake was van twee waterputten waarvan de zuidwestelijke was uitgegraven. De coupelijn is vervolgens circa 1,3 m naar het noordoosten verplaatst om de tweede waterput in het profiel te kunnen documenteren. Het onderzoek van beide waterputten werd bemoeilijkt door de hoge grondwaterstand.

Constructie en gebruiksfasen

Op vlak 1 bestaat het spoor uit een enigszins ovale vlek van 8 bij 8,5 m. De bovenste 140 cm van de kuil bestaat uit een nazakking met acht verschillende vullingen (vulling 1, 2, 5 t/m 9 en 12). Het betreft een afwisseling van gevlekte en homogene, lichte en donkere lagen van bruingrijs zand met/zonder houtskool. Deze nazak bevindt zich boven twee verschillende waterputten.

De jongste van de twee waterputten (structuur 504b) is aan de zuidwestzijde van het spoor aangetroffen. Deze waterput is volledig uitgegraven waarbij vrijwel al het hout verwijderd is. Alleen een ingekerfde balk van de bekisting met een lengte van 1,5 m is bewaard gebleven, al bevindt deze zich niet meer *in-situ*. In de vulling van de kuil zijn veel fragmenten resthout aanwezig. De uitgraafkuil van de waterput snijdt door de insteek van de tweede waterput.

Deze tweede waterput (structuur 504a) bevindt zich ten noordoosten van de uitgegraven jongere waterput. Nog geen 10 cm onder de nazak is het hout van deze waterput aangetroffen op circa 13,50 m + NAP. Aan weerszijden van de kern en het hout is de insteek aanwezig die bestaat uit gevlekt bruingrijs, donkergrijs en lichtgrijs zand met daarin brokken C-horizont. De basis van de waterput bestaat uit horizontaal geplaatste balken zonder hoekpalen. Elke balk is aan het ene uiteinde voorzien van een gat en aan het andere uiteinde van dubbele inkepingen. Op de hoeken grijpen de balken door middel van een pen- en gatverbinding in elkaar. Deze constructie van balken is geplaatst op horizontale balken die in een vierkant zijn geplaatst. Deze planken lijken los van elkaar te staan en lijken op de hoekpunten niet in elkaar te grijpen. Aan de buitenzijde van de constructie zijn verticale planken geplaatst. De onderzijde van de waterput bevindt zich op circa 12,60 m + NAP. De kern van de waterput bestaat uit humeus grijs zand.

Sporen

36244

Vondstnummers

227, 228, 462, 646-648, 667, 676-683, 686-697.

Zes houtmonsters zijn door middel van dendrochronologisch onderzoek gedateerd. Op grond hiervan wordt de oudste waterput (structuur 504a) na 87 na Chr. gedateerd. Aangezien de kans bestaat dat het secundair gebruikte planken betreft, moet de datering als terminus post quem worden gebruikt. In de vulling van deze waterput zijn fragmenten van een geverfde beker, bord en kom Brunsting 25 (techniek b). Bovendien is een scherf van een schotel van Oost-Gallische terra sigillata gevonden (Dragendorff 18/31R). Terwijl het geverfde bord vanaf de 2e eeuw kan voorkomen geldt voor de schotel een begindatering

vanaf 120 na Chr. Het lijkt er dan ook op dat de waterput aan het eind van het eerste kwart van de 2e eeuw nog in gebruik was.

Eén van de gedateerde fragmenten hout is afkomstig uit de nazak (vulling 12) en is in 145 na Chr. gedateerd. De kans is groot dat dit hout afkomstig is van de tweede waterput (structuur 504b) waardoor de aanleg daarvan halverwege de 2e eeuw gedateerd kan worden. Ook hier geldt dat sprake is van een *terminus post quem*.

De meeste vondsten zijn afkomstig uit de nazak die zich boven beide waterputten bevindt. Het aardewerk bestaat uit amforen (113 stuks), Belgisch Waar (10 stuks), dolia (43 stuks), geveerd aardewerk (26 stuks), gladwandig aardewerk (195 stuks), grijs aardewerk (24 stuks), handgevormd aardewerk (27 stuks), Low Lands waar (80 stuks), metaalglans waar (20 stuks), ruwwandig aardewerk (131 stuks), terra sigillata (14 stuks) en wrijfschaal (19 stuks). Onder de amforfragmenten bevinden zich type Gauloise 4, Dressel 20 en Hatert 8052. Onder de stukken dolium is Stuart 147. Binnen het Belgisch waar bevinden zich fragmenten beker/pot maar zijn geen typen herkend. Het geveerde aardewerk bestaat enkel uit fragmenten bekens (techniek b) waarbij een deel kon worden toegeschreven aan type Niederbieber 30 of Stuart 4. Binnen het gladwandige aardewerk zijn de meeste vormen herkend. Het betreft bekens (Vanvinckenroye 87), borden (Vanvinckenroye 90), deksels, een kandelaar (Stuart 151) en kruiken (Vanvinckenroye 66 en 71-72 en Stuart 110B en 112). Een deel van de bekens en enkele kruiken komen pas vanaf de tweede helft van de 2^e eeuw voor. De scherven grijs aardewerk zijn voornamelijk afkomstig van potten. Het Low Lands waar betreft scherven van vaten van type Arentsburg 140-142. Dergelijke vaten komen vanaf de 2^e eeuw voor. Het metaalglanswaar wordt doorgaans pas vanaf het eind van de 2^e eeuw gebruikt en bestaat enkel uit scherven van bekens. Het handgevormde aardewerk is voornamelijk met potgruis gemagerd. Uitzondering hierop vormen de fragmenten briquetage aardewerk, die voorzien zijn van een plantaardige magering. Het ruwwandige aardewerk bestaat o.a. uit bekens (Vanvinckenroye 104b en Brunsting 4), borden (Niederbieber 111), deksels (Niederbieber 120a), kannen, kommen (Niederbieber 104) en potten (Niederbieber 89, Stuart 202). Enkele borden en kommen kunnen vanaf de 2^e eeuw voorkomen en voor enkele typen potten geldt een begindatering vanaf de tweede helft van de 2^e eeuw. Onder de terra sigillata bevinden zich enkele scherven van kommen (Dragendorff 37) en wrijfschaal (Dragendorff 45) met een datering in het laatste kwart van de 2^e eeuw en enkele bekens en borden (Dragendorff 18/31) met een datering vanaf 120 na Chr. Binnen de wrijfschalen zijn de typen Stuart 149, Vanvinckenroye 94 en Brunsting 37 herkend. Ook hier geldt dat een deel vanaf het begin van de 2^e eeuw kan voorkomen terwijl andere typen pas aan het eind van de 2^e eeuw in gebruik worden genomen. Op grond van deze vondsten is de nazak boven beide waterputten in het laatste decennium van de 2^e eeuw of in de eerste helft van de 3^e eeuw opgevuld, hetgeen een terminus ante quem oplevert voor beide waterputten.

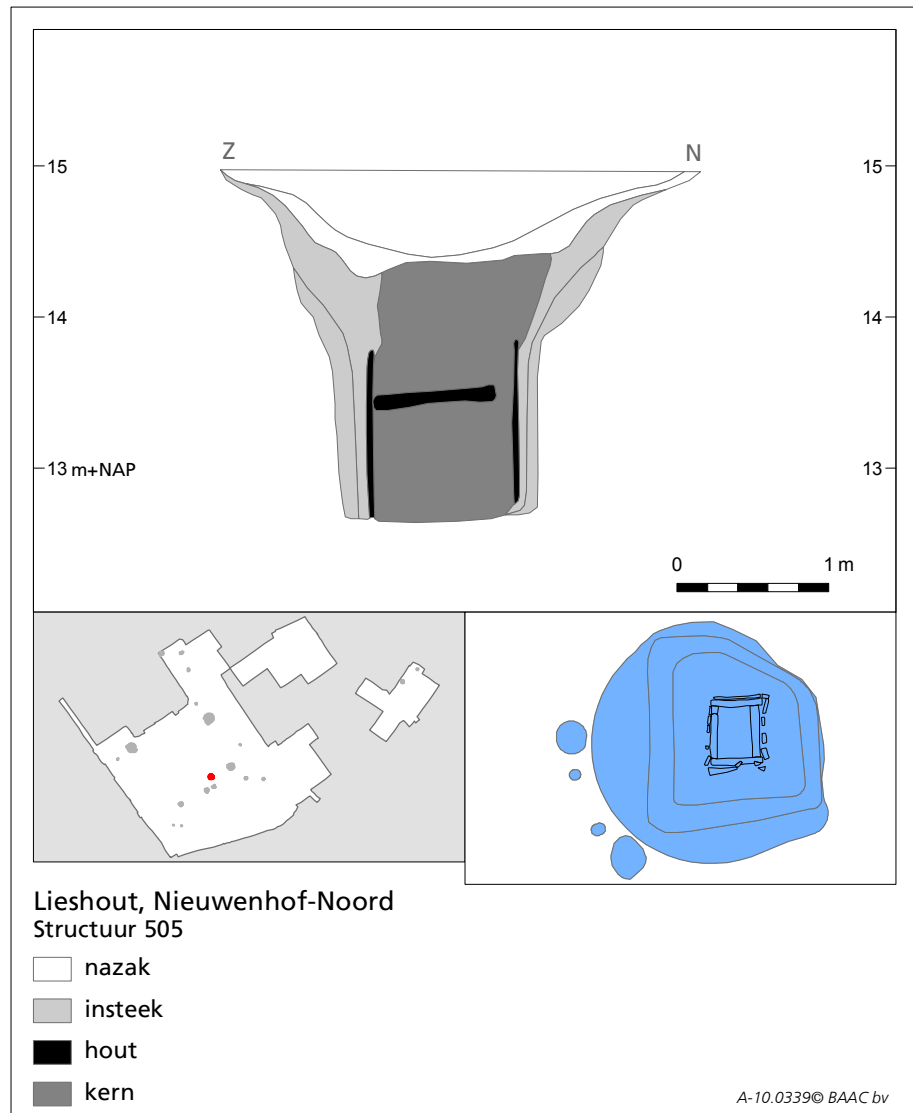
Behalve aardewerk zijn ook fragmenten glas, metaalslak, dakpan, maalsteen (tefriet) en bot aangetroffen. Het glas bestaat uit een fragment van een voorraadfles (type Isings 50/90) en twee fragmenten van een ribkom (Isings

2 en Isings 17). Type Isings 2 dateert in de 1^e eeuw na Chr. en type Isings 17 tussen 25 en 75 na Chr. Onder de metaalvondsten bevinden zich een ijzeren ring, een loden plaatje, drie ijzeren plaatjes en metaalslak. Het botmateriaal bestaat voornamelijk uit fragmenten tand, waaronder een tand van een rund. Bovendien zijn enkele botfragmenten aangetroffen die van rund of paard afkomstig zijn. Alle stukken bot zijn niet gecalcineerd.

Datering

- Structuur 504a: 87 na Chr. (terminus post quem), in eerste kwart 2^e eeuw nog in gebruik.
- Structuur 504b: 145 na Chr. (terminus post quem)
- Structuur 504a en b: circa 75 tot na 225 na Chr.

Structuur 505

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 38 in het midden van het onderzoeksgebied. De waterput bevindt zich direct ten zuiden van structuur 5 en ten noorden van twee andere waterputten (structuur 509 en 510). Het spoor is in eerste instantie handmatig gecoupeerd en verdiept tot circa 30 onder vlak 1. Het spoor is op dit niveau nogmaals getekend en vervolgens machinaal gecoupeerd. Het spoor is verdiept tot op het hout waarna een tussenvlak is gedocumenteerd. Het onderzoek werd bemoeilijkt door de hoge grondwaterstand.

Constructie en gebruiksfasen

Het spoor is in het vlak grofweg rond van vorm (3 bij 3,1 m) en bestaat uit (licht) bruingrijs zand. De kuil heeft een diepte van circa 120 cm onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich op circa 12,70 m +NAP bevindt. Aan weerszijden van de kuil is tot aan de onderzijde een insteek zichtbaar met een vulling van

grijs zand. Het bovenste gedeelte van het spoor bestaat uit een nazakking waarvan het diepste punt zich 50 cm onder het vlak bevindt.

De basis van de waterput bestaat uit verticale geplaatste planken. Circa 70 cm boven de onderzijde van deze planken is, aan de binnenzijde van de planken, een vierkante constructie van horizontale balken aangebracht. Twee balken zijn aan de uiteinden voorzien van een gat en twee andere balken zijn aan uiteinden voorzien van inkepingen. De balken zijn om en om geplaatst en grijpen op de hoeken door middel van een pen- en gatverbinding in elkaar. De constructie voorkomt dat de verticale planken naar binnen klappen. Hoekpalen zijn niet aanwezig maar zijn bij deze constructie ook niet nodig.

Bijzondere elementen

Direct ten zuidwesten van het spoor zijn vier ondiepe paalkuilen aangetroffen. Aangezien verder geen andere sporen in de directe omgeving aanwezig zijn, bestaat de kans dat deze palen met de waterput in verband gebracht moeten worden. De precieze betekenis is verder echter onduidelijk.

Sporen

38059 (en mogelijk 38060, 38061, 38062, 38063)

Vondstnummers

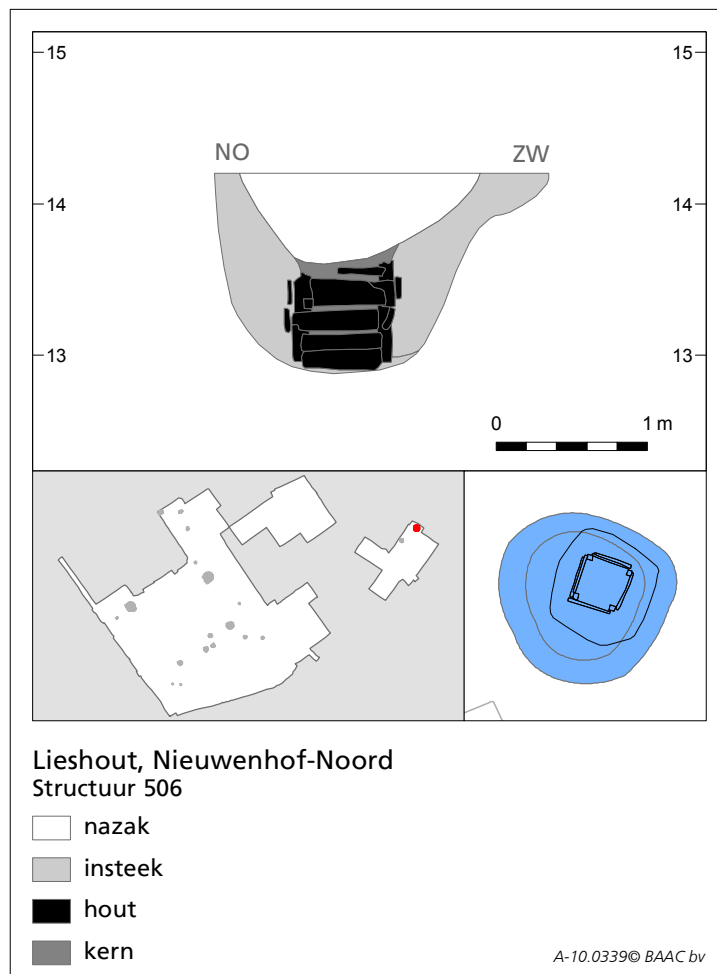
155, 425, 650-657.

Eén van de verticale planken (v.656) is door middel van dendrochronologisch onderzoek in 20 na Chr. gedateerd, hetgeen een terminus post quem is voor de waterput. In de kern van de waterput is een fragment van een gladwandige kruik aangetroffen. De overige vondsten zijn verzameld tijdens de aanleg van het vlak en zijn vermoedelijk afkomstig uit de nazak. Het betreft fragmenten amfoor (Dressel 20) en handgevormde dolium. Bovendien is een fragment van een ruwwandige pot (Niederbieber 89) en een terra sigillata kom (Dragendorff 37) aangetroffen. Onder het ruwwandig aardewerk bevindt zich een fragment briquetage vermoedelijk afkomstig is uit het woongebied van de Morini en daardoor een datering in het laatste kwart van de 1^e eeuw of in de eerste helft van de 2^e eeuw heeft. Gezien de aanwezigheid van een ruwwandige pot, lijkt de waterput halverwege de 2^e eeuw in ieder geval buiten gebruik te zijn geweest. Aangezien handgevormd aardewerk doorgaans alleen in de 1^e eeuw gebruikt wordt, zou zelfs aangenomen kunnen worden dat de waterput voor het eind van de 1^e eeuw buiten gebruik is geraakt. Behalve aardewerk zijn ook een tandfragment en twee stukken metaalslak (267 gram) verzameld.

Datering

Circa 0-125 na Chr.

Structuur 506

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 41 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied. De waterput bevindt zich direct ten noorden van structuur 1 en ten noordoosten van een andere waterput (structuur 507). Het spoor is machinaal verdiept tot op het hout waarna een tussenvlak is gedocumenteerd. Vervolgens is verder verdiept tot aan de onderzijde van het spoor. Het onderzoek werd bemoeilijkt door de hoge grondwaterstand.

Constructie en gebruiksfasen

Het spoor is in het vlak grofweg rond van vorm (2,3 m) en bestaat uit humeus grijs, donkerbruin zand. De kuil heeft een diepte van circa 130 cm onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich op circa 12,90 m +NAP bevindt. Aan weerszijden van de kuil is tot aan de onderzijde een insteek zichtbaar met een vulling van gelaagd grijs, donkerbruin, lichtgrijs en lichtbruin zand met humeuze brokken donkerbruin zand. Het bovenste gedeelte van het spoor bestaat uit een nazakking waarvan het diepste punt zich 60 cm onder het vlak bevindt. Vrijwel direct onder de nazak is het hout aangetroffen op een diepte van 13,70 m +NAP. De basis van de waterput bestaat uit vier hoekpalen die circa 50 cm uit elkaar

geplaatst zijn. Om te voorkomen dat de palen naar binnen gedrukt worden, zijn circa 40 cm boven de onderzijde gaten in de hoekpalen aangebracht. Hierin is door middel van een pen- en gatverbinding horizontaal liggend hout geplaatst. Tegen de hoekpalen zijn horizontale planken geplaatst waarvan sommige exemplaren door inkepingen in elkaar grijpen. De kern van de waterput bestaat uit zeer humeus donkergrijs en donkerbruin zand.

Sporen

41076

Vondstnummers

150, 192-200.

Twee hoekpalen en drie horizontale planken zijn door middel van dendrochronologisch onderzoek gedateerd. De datering van de wandplanken varieert van 1061 tot 1075 na Chr. De hoekpalen zijn met een datering in 1034 en 1101 respectievelijk ouder en jonger dan de horizontale planken. Door middel van een middelcurve zijn de stukken hout in de tijd geplaatst, hetgeen voor het jongste fragment een geschatte datering in 1113 na Chr. heeft opgeleverd. In de kern van de waterput zijn fragmenten Zuid-Limburs aardewerk (1075-1225) en Maaslands aardewerk (900-1250) aangetroffen.

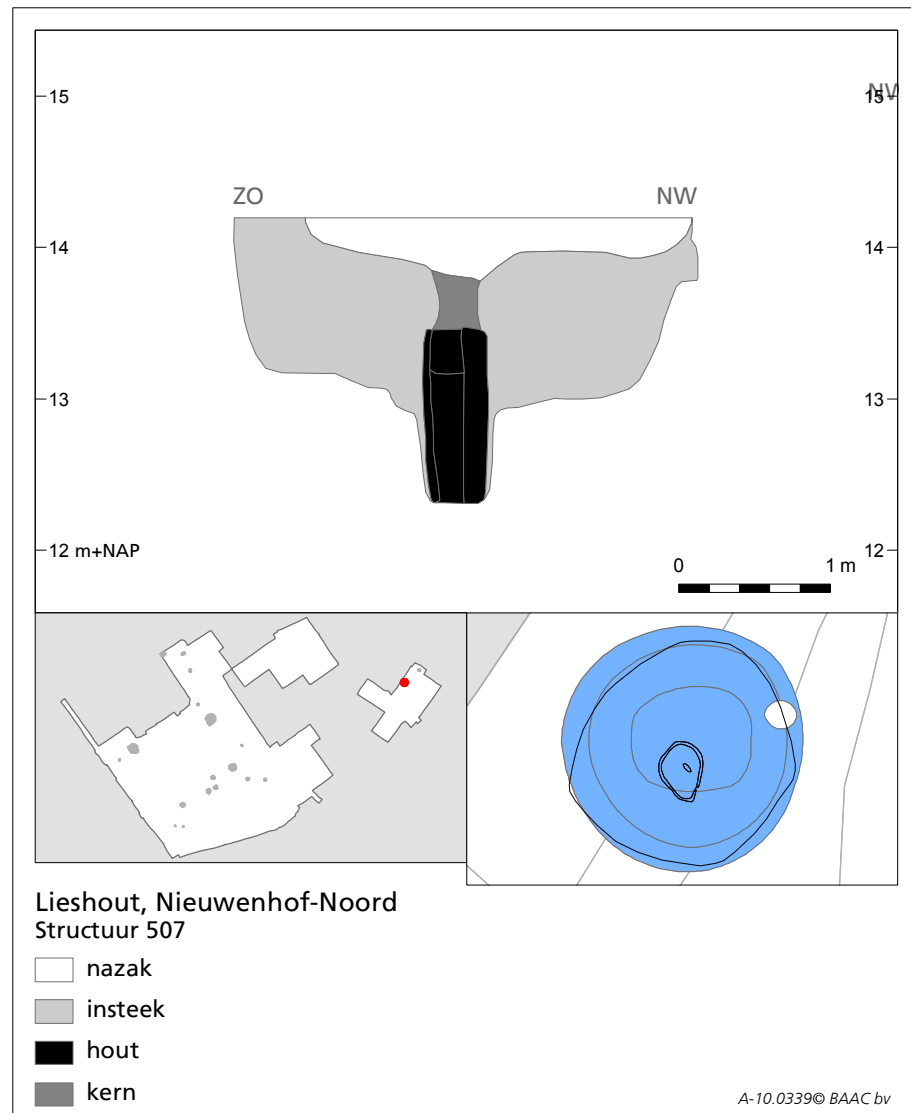
De overige fragmenten zijn afkomstig uit de nazak. Het gaat om Maaslands aardewerk (21 fragmenten), Zuid-Limburs aardewerk (9 fragmenten), Paffrath (4 fragmenten), kogelpot aardewerk (3 fragmenten), Kempisch aardewerk (1 fragment) en een onbepaald fragment. De jongste fragmenten, waaronder Kempisch aardewerk (1125-1250) en handgevoerd Zuid-Limburs aardewerk (1125-1200) lijken in combinatie met het oudere materiaal op een datering vanaf het tweede kwart van de 12^e eeuw tot de 13^e eeuw te wijzen.

Datering

Terminus post quem: 1113 (1103-1127) na Chr. (geschatte datering hout)

Terminus ante quem: tweede kwart 12^e eeuw tot 13^e eeuw (datering aardewerk uit nazak)

Structuur 507

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 41 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied. De waterput bevindt zich direct ten westen van structuur 1 en ten zuidwesten van een andere waterput (structuur 506). Het spoor is machinaal verdiept tot op het hout waarna een tussenvlak is gedocumenteerd. Vervolgens is verder verdiept tot aan de onderzijde van het spoor. Het onderzoek werd bemoeilijkt door de hoge grondwaterstand.

Constructie en gebruiksfasen

Het spoor is in het vlak grofweg rond van vorm (3,2 m) en bestaat uit gevlekt bruingrijs en wit lichtgrijs zand met in het midden een nazak van donkerbruin bruingrijs zand. De kuil heeft een diepte van circa 190 cm onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich op circa 12,30 m +NAP bevindt. Aan weerszijden van de kuil is tot aan de onderzijde een insteek zichtbaar met een vulling van

gelaagd grijsbruin, lichtgrijs en lichtbruin gebrokt zand. Het bovenste gedeelte van het spoor bestaat uit een nazakking waarvan het diepste punt zich 40 cm onder het vlak lijkt te bevinden. Ongeveer 30 cm onder deze nazak is het hout aangetroffen op een diepte van circa 13,46 m +NAP.

De bekisting van de waterput bestaat uit een uitgeholde boomstam waar nog ruim 110 cm van bewaard is gebleven. De stam is ovaal van vorm waardoor de diameter varieert van 54 tot 74 cm. Er zijn geen sporen waargenomen van een bevestiging van de boomstamsegmenten. De onderste 90 cm van de kern van de waterput is opgevuld met welzand. Daarboven bevindt zich een humeuze grijs donkerbruine vulling die tot 30 cm boven het hout duidelijk zichtbaar aanwezig is. Bovenin lijkt sprake te zijn van een nazakking al is de grens tussen deze nazak en de kern niet heel duidelijk.

Sporen

41085

Vondstnummers

11, 42, 201, 202, 985.

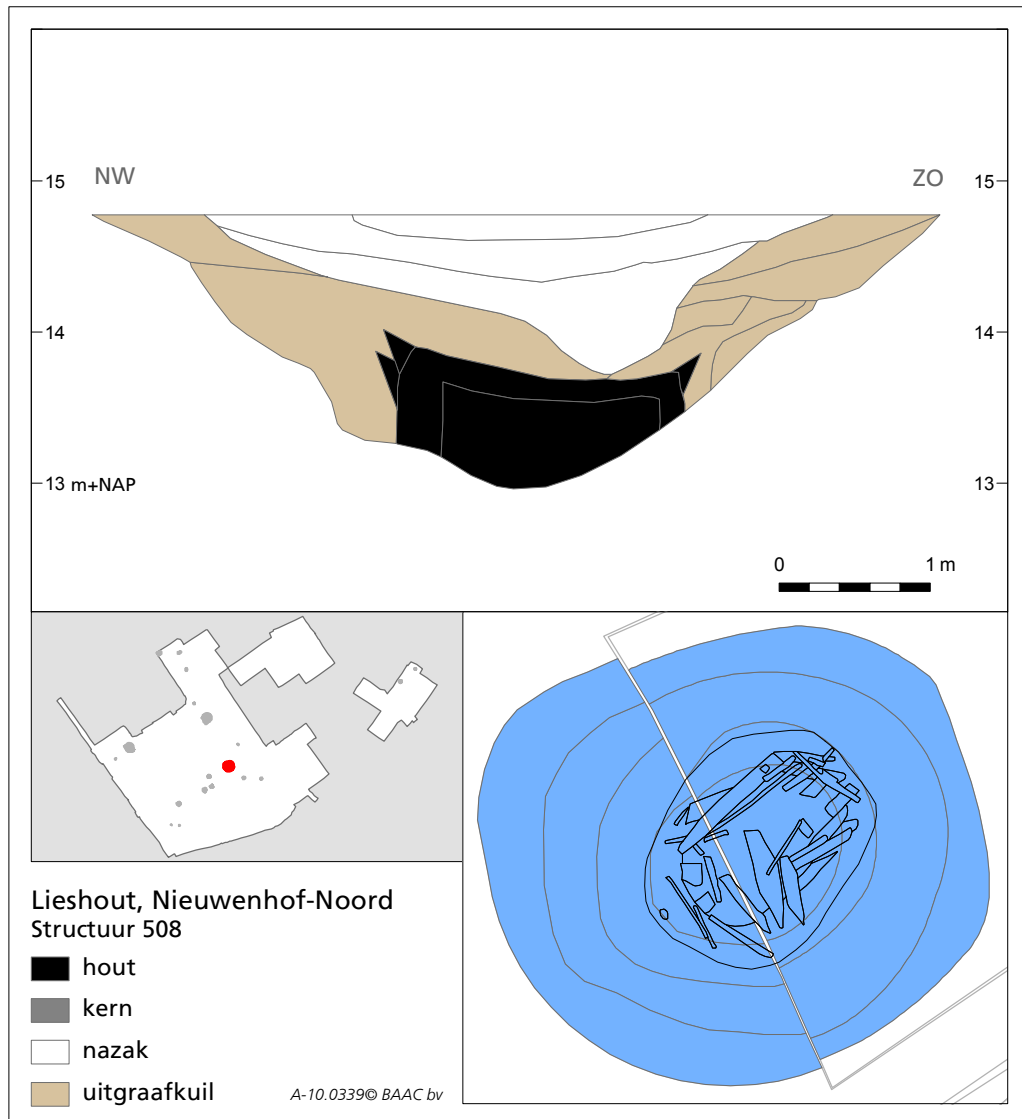
Het hout van de boomstam is door middel van dendrochronologisch onderzoek in het najaar of de winter van 1076/1077 gedateerd. De nazak bevat naast een fragment Romeinse opspit, Pingsdorf (3 fragmenten), Paffrath (1 fragment), kogelpot aardewerk (3 fragmenten) en Maaslands aardewerk (7 fragmenten). Op basis van deze fragmenten kan geen nauwkeuriger datering worden gegeven dan een einddatering in de tweede helft van de 11^e eeuw of de eerste helft van de 12^e eeuw, vanwege de naar verhouding grote hoeveelheid Maaslands aardewerk in combinatie met onder andere het kogelpot aardewerk, Pingsdorf en Paffrath. Onderin de kern van de waterput zijn in het welzand twee scherven Pingsdorf (900-1225) en een fragment kwarts aangetroffen.

Datering

Terminus post quem: najaar/winter 1076/1077 (geschatte datering hout)

Terminus ante quem: Tweede helft 11^e eeuw of eerste helft 12^e eeuw (datering aardewerk uit nazak)

Structuur 508

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 38 en 52, grofweg in het midden van het onderzoeksgebied. De waterput bevindt zich ten zuiden van structuur 12 en ten oosten van structuur 5. Het spoor is machinaal verdiept tot op het hout waarna een tussenvlak is gedocumenteerd. Het onderzoek werd bemoeilijkt door het hout dat dwars door elkaar heen lag en een hoge grondwaterstand. Tijdens het couperen van de waterput zijn de vondsten, tekeningen en foto's gekoppeld aan spoor 52122.

Constructie, gebruiksfasen en verdwijning

Het spoor tekende zich in het vlak af als een onregelmatige ovaal (5,7 bij 6,7 m) en bestaat uit lichtbruin grijs zand en licht humeus grijs donkerbruin zand. De kuil heeft een diepte van circa 180 cm onder het aangelegde vlak waarbij de

onderzijde zich op circa 13 m +NAP bevindt. Het hoogste punt waarop hout is aangetroffen, bevindt zich op circa 13,90 m +NAP.

De waterput lijkt bewust onbruikbaar gemaakt te zijn waarbij een grote kuil is gegraven om het hout te bereiken. Vervolgens lijkt de constructie naar buiten toe uit elkaar gerukt te zijn. Over de feitelijke constructie bestaat onduidelijkheid. Vrijwel alle fragmenten zijn aangepunt. Onder de planken bevinden zich exemplaren van 1,8 m en een breedte tot ruim 30 cm. De doorsnede was doorgaans driedig. Onder de stukken hout die in de kuil zijn aangetroffen, bevindt zich één plank die aan het ene uiteinde is voorzien van een gat en aan het andere uiteinde is aangepunt. Aangezien verder geen constructieve elementen zijn aangetroffen, lijkt geen sprake te zijn geweest van een vierkante waterput volgens Romeins model. Aangezien vrijwel alle planken aangepunt zijn, lijkt eerder sprake van een waterput met beschoeiing van verticaal in de grond geplaatste planken. Aan de binnenzijde van het hout is donker grijsbruin zand aanwezig. Vermoedelijk gaat het om een restant van de kern van de waterput.

Nadat de waterput was vernield, is de kuil langzaam opgevuld. Er is sprake van een gelaagde vulling met daarin spoelbandjes. Het bovenste gedeelte van het spoor bestaat uit een nazakking waarvan het diepste punt zich 1 m onder het vlak bevindt. De nazak bestaat uit humeus grijs donkerbruin en bruin lichtgrijs zand.

Sporen

38002, 38003, 52122

Vondstnummers

110, 136, 137, 446, 447, 658-664.

Door middel van een middelcurve zijn de stukken hout in de tijd geplaatst, hetgeen voor het jongste fragment een geschatte datering in 60 (69-45) voor Chr. heeft opgeleverd.

In de kern van de waterput zijn fragmenten handgevormd aardewerk (30 stuks) aangetroffen. Het is onduidelijk of het aardewerk tijdens het gebruik van de waterput in de kern terecht zijn gekomen of dat deze met de vernieling in verband gebracht moeten worden. De scherven zijn voornamelijk gemagerd met potgruis, aangevuld met een minerale magering. Meerdere scherven zijn afkomstig van dezelfde pot waarin een kapfibula is aangetroffen. Zowel deze kleine pot als de fibula zullen bewust in de vernielde waterput geplaatst zijn. Een botanisch monster uit de kern is gewaardeerd en geanalyseerd.

In de uitgraafkuil zijn drie handgevormde, met potgruis gemagerde scherven aangetroffen. De magering is bij twee fragmenten aangevuld met plantaardig materiaal. Bovendien is een fragment metaalslak (110 gram) en een stuk maalsteen (tefriet) verzameld. Het handgevormde aardewerk is doorgaans tot de 2^e eeuw na Chr. gebruikt.

De meeste vondsten zijn afkomstig uit de nazak van de waterput en zijn na de vernieling in het spoor terecht gekomen. Het betreft fragmenten voornamelijk

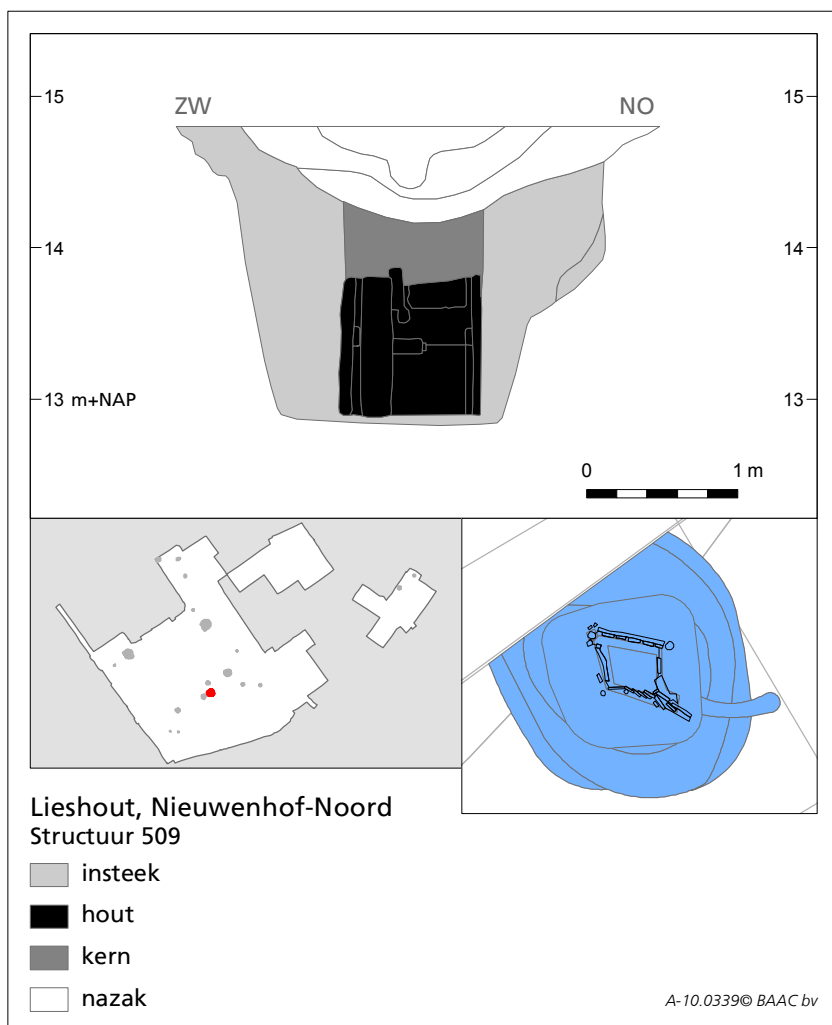
handgevormd aardewerk (31 stuks) dat is gemagerd met potgruis, met een minerale magering of met een combinatie van beide waaraan ook plantaardig materiaal is toegevoegd. Het overige aardewerk bestaat uit handgevormde dolium (2x), gladwandig aardewerk (17 stuks), grijs aardewerk (2 stuks), één scherf Low Lands waar, een fragment metaalglans waar (techniek d) en ruwwandig aardewerk (6 stuks). De aanwezigheid van handgevormd aardewerk lijkt er op te wijzen dat de opvulling van de nazak in de 1e eeuw na Chr. is begonnen. De aanwezigheid van een fragment Low lands waar geeft aan dat het proces in de 2^e eeuw nog niet was afgerond. Of het opvullen van de kuil (gezien de aanwezigheid van metaalglanswaar) tot aan het eind van de 2^e eeuw heeft geduurd, is onduidelijk.

Behalve aardewerk zijn in de nazak ook fragmenten natuursteen, metaal, metaalslak (530 gram), en dakpan. Met name een grote ijzeren speerpunt is een opvallende vondst, vermoedelijk een rituele depositie. Onder het natuursteen bevinden zich fragmenten maalsteen (tefriet) en puimsteen. Het botmateriaal bestaat uit een fragment van een tand en enkele stukken gecalcineerd bot.

Datering

Geschatte datering 50 voor Chr. tot circa 25 na Chr.

Structuur 509

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 38 en 54, grofweg in het midden van het onderzoeksgebied. De waterput bevindt zich direct ten oosten en ten zuiden van twee andere waterputten (structuur 510 en 505). De waterput ligt ten zuiden van structuur 5 en ten noorden van de Romeinse weg (structuur 401). Het spoor is machinaal verdiept tot op de restanten van de houten bekisting waarna een tussenvlak is gedocumenteerd.

Constructie en gebruiksfasen

Het spoor is in het vlak ovaal van vorm (3,4 bij 3,6 m) en bestaat uit grijsbruin en bruingrijs zand. De kuil heeft een diepte van circa 2 m onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich op circa 12,80 m +NAP bevindt. Het hoogste punt waarop hout is aangetroffen, bevindt zich op circa 13,90 m +NAP (circa 90 cm onder het vlak). Doordat de bekisting door de druk van de grond in elkaar is gedrukt, is niet helemaal duidelijk om wat voor constructie het gaat. Met name de zuid- en zuidoostzijde van de put zijn vervormd.

De bekisting van de waterput lijkt uit horizontaal geplaatste balken te bestaan die door middel van een pen- en gatverbinding in elkaar grijpen. Hierbij was elke balk aan het ene uiteinde voorzien van een gat en aan het andere uiteinde van dubbele inkepingen. Deze horizontale planken hebben een lengte van circa 90 cm gehad. Aan de noordzijde zijn aan de buitenzijde twee hoekpalen aangetroffen. Waar beide palen zich ten opzichte van de pen- en gatverbinding heeft bevonden, kon niet worden vastgesteld. Aan de zuidzijde van de waterput zijn geen duidelijke hoekpalen teruggevonden. Wellicht heeft dit te maken met de vervorming van de bekisting aan deze kant. Aan drie kanten van de waterput zijn aan de buitenzijde van de constructie verticale wandplanken geplaatst. Opvallend genoeg zijn deze planken aan de noordzijde aan de binnenkant geplaatst. Binnen het hout is een kern aanwezig van donkerbruingrijs zand met daaronder circa 45 cm welzand.

Sporen

54046

Vondstnummers

751, 764-772.

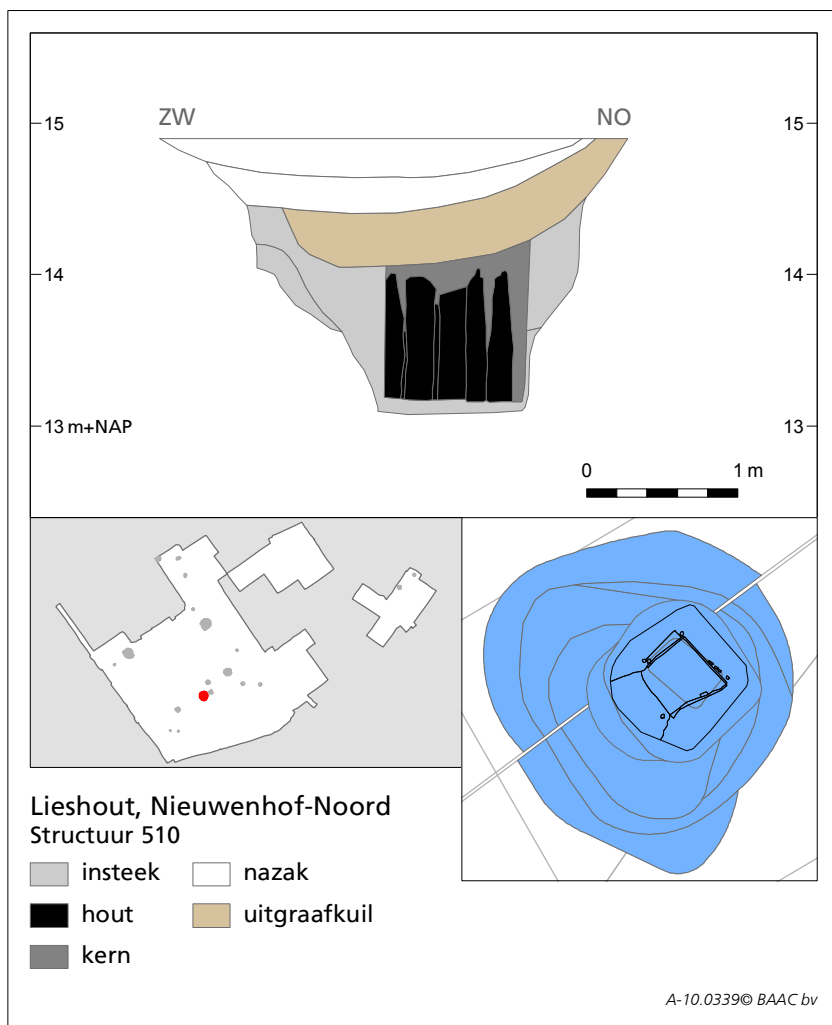
Door middel van dendrochronologisch onderzoek zijn vijf fragmenten hout gedateerd. Het onderzoek heeft verschillende dateringen opgeleverd. Terwijl een deel van het hout in het najaar of de winter van 50/51 na Chr. geplaatst kan worden, hebben enkele fragmenten een datering in het voorjaar van 53. De stukken hout zijn tussen 37 en voorjaar 53 gedateerd. Op grond hiervan lijkt de houten bekisting omstreeks voorjaar 53 gedateerd te moeten worden. Op grond hiervan wordt een terminus post quem van 53 na Chr. aangehouden.

In de insteek van de waterput zijn twee fragmenten handgevormde dolium aangetroffen. In de kern van de waterput zijn geen vondsten aangetroffen. Wel is een grondmonster uit de kern gewaardeerd en geanalyseerd voor macrobotanisch onderzoek. In de nazak van de waterput is een fragment handgevormde dolium gevonden. Bovendien is bij de aanleg van het vlak een stuk metaalslak (165 gram) dat vermoedelijk afkomstig is uit de nazak. Op grond van de vondsten kan enkel worden vastgesteld dat de waterput vanaf de tweede helft van de 1^e eeuw tot en met de 3^e eeuw buiten gebruik kan zijn geraakt.

Datering

Geschatte datering circa 50-125 na Chr.

Structuur 510

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 38 en 54, grofweg in het midden van het onderzoeksgebied. De waterput bevindt zich direct ten westen en ten zuiden van twee andere waterputten (structuur 509 en 505). De waterput ligt ten zuiden van structuur 5 en wordt mogelijk oversneden door de Romeinse weg (structuur 401). Het spoor is machinaal verdiept tot op het hout waarna een tussenvlak is gedocumenteerd.

Constructie en gebruiksfasen

Het spoor is in het vlak vrijwel rond van vorm (4 bij 4,5 m) en bestaat uit meerdere vullingen. De kuil heeft een diepte van circa 2 m onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich op circa 12,90 m +NAP bevindt. Het hoogste punt waarop hout is aangetroffen, bevindt zich op circa 14 m +NAP (circa 90 cm onder het vlak).

De kern van de bekisting van de waterput lijkt uit verticaal geplaatste planken te bestaan die samen een vierkant van circa 80 bij 80 cm hebben gevormd.

Zowel buiten als binnen de constructie zijn palen aanwezig die vermoedelijk ter ondersteuning zijn gebruikt. Duidelijke hoekpalen ontbreken. Hoewel een deel van de planken is voorzien van (pen)gaten lijken deze niet gebruikt zijn voor de constructie. Het lijkt eerder te gaan om hergebruikt hout. De planken aan de zuidwestzijde van de constructie ontbreken, deze lijken te zijn uitgegraven en/of –getrokken. Binnen de constructie is een vulling van lichtgrijsbruin en bruindonkerbruin gevlekt zand aanwezig.

Sporen

38121, 54048

Vondstnummers

159, 773-780

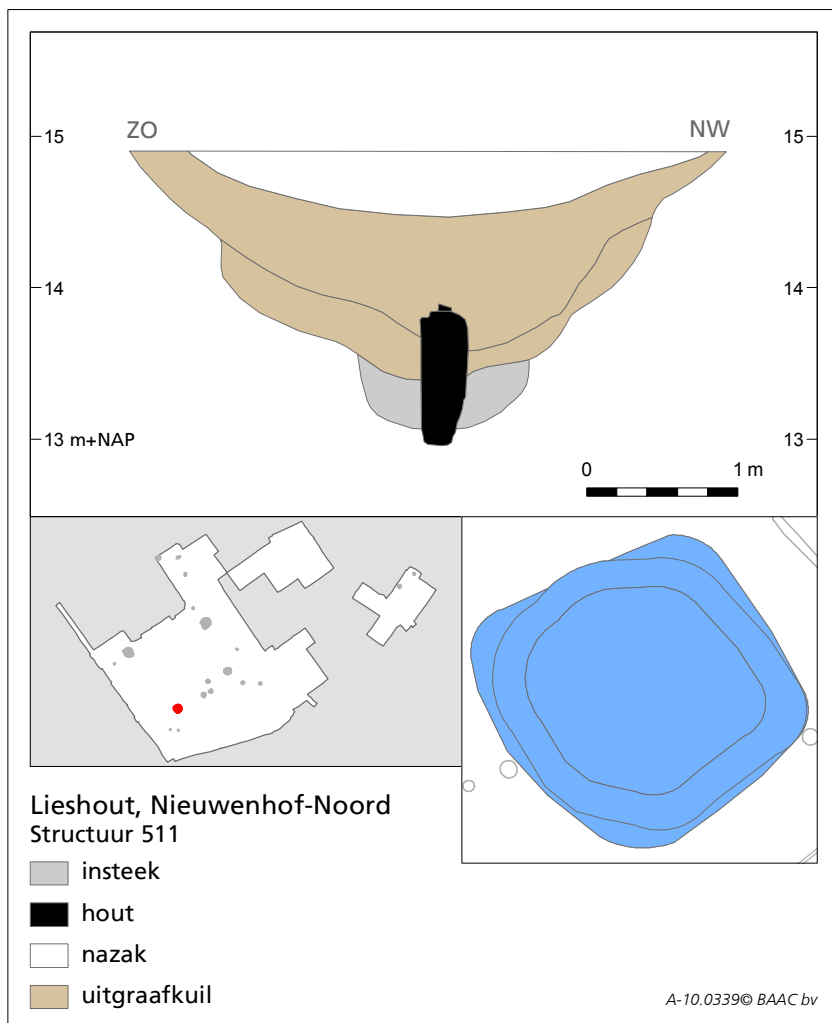
Een aantal planken van de waterput zijn door middel van dendrochronologisch onderzoek gedateerd. Dit heeft een geschatte datering van omstreeks 7 na Chr. opgeleverd. Aangezien de kans bestaat dat in ieder geval een deel van de planken hergebruikt zijn, kan de waterput zelf jonger zijn.

In de vullingen van de waterput zijn fragmenten aardewerk, metaalslak en onbewerkte vuursteen aangetroffen. De meeste scherven zijn afkomstig uit een uitgraafkuil aan de zuidwestzijde van de put (vulling 3). Het betreft drie handgevormde scherven en een fragment van een Zuid-Gallische terra sigillata kom (Dragendorff 29) met een datering tussen 55 en 85 na Chr. In de nazak van de waterput zijn drie handgevormde scherven aangetroffen.

Datering

Romeinse tijd, 0-100 na Chr.

Structuur 511

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 56, aan de zuidwestzijde van het onderzoeksgebied. De waterkuil bevindt zich circa 30 m ten zuidwesten van waterput 509 en 510. De waterkuil is onderzocht nadat in de zuidelijke helft van de werkput een tweede vlak was aangelegd. Een tweede vlak was nodig omdat op vlak 1 sprake was van een 'vieze' hoek met veel B-horizont. De waterkuil is machinaal verdiept tot op de bovenzijde van een plank waarna een tussenvlak is gedocumenteerd.

Constructie en gebruiksfases

Het spoor is in het vlak vrijwel rond van vorm (3,5 bij 3,8 m) en bestaat in het horizontale vlak uit twee vullingen. Het gaat vooral om een nazak, maar langs de randen van het spoor is een smalle strook van de uitgraafkuil zichtbaar. De kuil heeft een diepte van circa 1,90 m onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich op circa 13 m +NAP bevindt. Het hoogste punt waarop hout is aangetroffen, bevindt zich op circa 13,90 m +NAP (circa 100 cm onder het vlak).

In de waterkuil is één rechtopstaande eikenhouten plank aangetroffen. Hoewel in eerste instantie vermoed werd dat de overige planken waren uitgetrokken, lijkt dit niet het geval te zijn. De plank is mogelijk het restant van een laddertje of bedoeld om het opwellen van water te bevorderen. Onderin de kuil is mogelijk nog een restant van de insteek aanwezig, bestaand uit lichtgeelbruin gelaagd zand.

Sporen

56187 (op vlak 2 spoor 56225)

Vondstnummers

967, 978-981, 983.

Het vondstmateriaal bestaat uit aardewerk, een fragment metaalslak, enkele fragmenten kwartsiet en tefriet, en gecalcineerd bot. De meeste vondsten zijn afkomstig uit de nazak, slechts drie scherven zijn in de uitgraafkuil aangetroffen. Het betreft handgevormd aardewerk. Alle baksels zijn met potgruis gemagerd, daarnaast is in 8% van de baksels minerale magering toegevoegd in de vorm van fijn gebroken kwarts of grof zand. Ruim een derde deel is besmeten, de rest is vrijwel uitsluitend glad afgewerkt. Twee stukken zijn gepolijst, één is ruw gelaten. Op basis van magering en afwerking is het scherfmateriaal te dateren in de Oss-fase B-C, grofweg 725-550 voor Chr.¹⁴ Bij gebrek aan haakranden of zoutgootjes ligt de datering vermoedelijk vóór de 6e eeuw voor Chr. Dit geeft een sluitdatering voor de opvulling van de waterput. Opvallend is de vondst van een houten eergetouwpunt die met de punt naar beneden, tegen de verticale plank was geplaatst. De datering van deze punt is onduidelijk. Voor Drentse exemplaren wordt een datering in de late bronstijd of vroege ijzertijd aangehouden, terwijl een exemplaar uit Breda in de midden-bronstijd is gedateerd.¹⁵

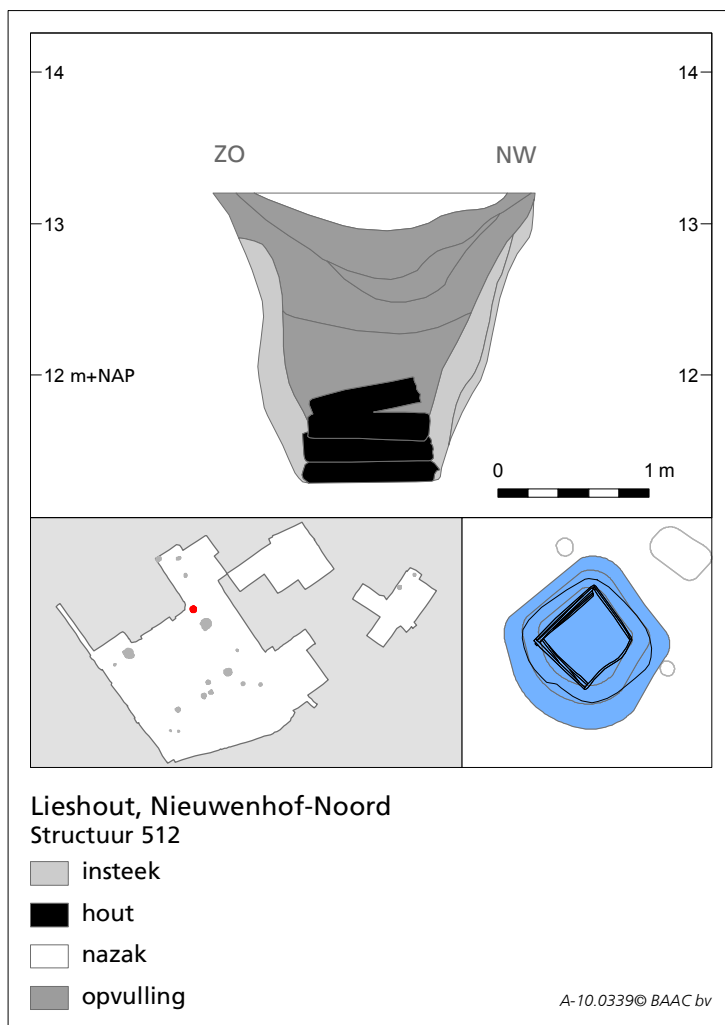
Datering

IJzertijd; tussen 725-600 voor Chr. in onbruik geraakt.

¹⁴ Van den Broeke 2012.

¹⁵ Kranendonk *et al.* (red.) 2006, 218-219.

Structuur 512

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 58, aan de noordzijde van het onderzoeksgebied. De waterput bevindt zich circa 15 m ten noorden van waterput 504. De waterput is machinaal verdiept tot op het hout waarna een tussenvlak is gedocumenteerd.

Constructie en gebruiksfasen

Het spoor is in het vlak rechthoekig vorm (1,8 bij 2 m) met afgeronde hoeken en bestaat uit meerdere vullingen. De kuil heeft een diepte van circa 1,90 m onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde zich op circa 13,30 m +NAP bevindt. Het hoogste punt waarop hout is aangetroffen, bevindt zich op circa 14 m +NAP (circa 120 cm onder het vlak).

De kern van de bekisting van de waterput lijkt uit horizontaal geplaatste balken en planken te bestaan die door middel van een pen- en gatverbinding in elkaar grijpen. Deze horizontale planken hebben een lengte van circa 80 cm gehad,

waardoor sprake was van een rechthoekige constructie van circa 80 bij 90 cm. Hoekpalen zijn niet aangetroffen. Binnen het hout is een kern aanwezig van bruingrijs gevlekt en gelaagd zand aanwezig.

Sporen

58142

Vondstnummers

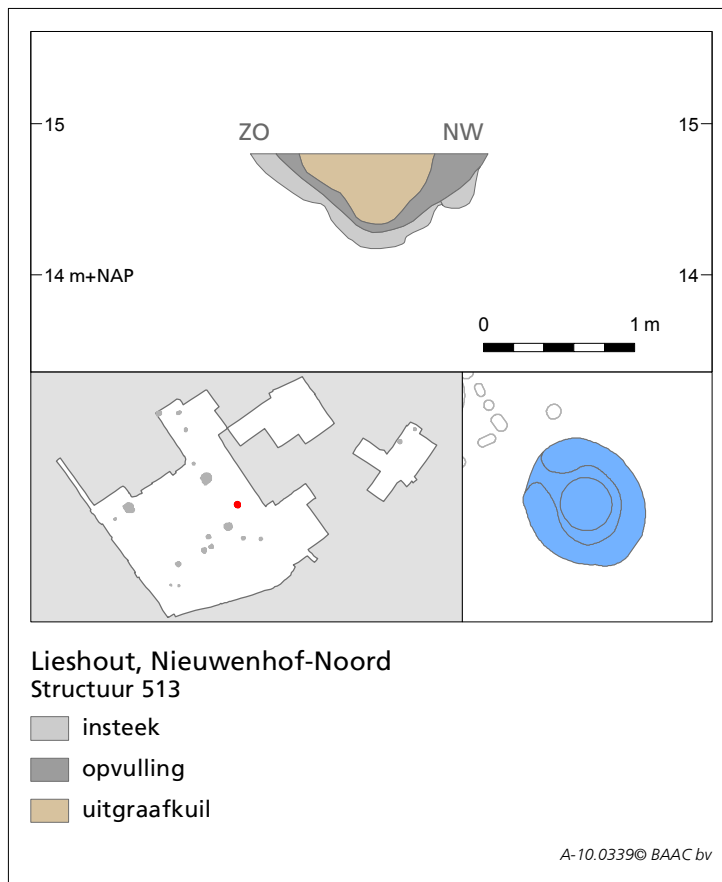
952-954, 957.

Eén van de onderste horizontale planken (vnr. 957) is door middel van dendrochronologisch onderzoek gedateerd. Dit heeft een geschatte datering tussen 18 en 20 na Chr. opgeleverd. Het vondstmateriaal bestaat voornamelijk uit handgevormd aardewerk, verzameld als algemene aanlegvondst. Onder deze vondsten bevindt zich ook een stuk grijs aardewerk en een fragment van een dolium. In de kern (of opvulling van de waterput is een stuk van een beker/pot van Belgisch Waar aangetroffen.

Datering

Romeinse tijd, 25-100 na Chr.

Structuur 513

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 52 aan de oostzijde van het onderzoeksgebied. De kuil ligt direct ten oosten van structuur 12. Het spoor is handmatig gecoupeerd.

Constructie en gebruiksfasen

In het vlak is de kuil ovaal van vorm (1,5 bij 1,7 m) met een vulling van donker bruingrijs zand. Het spoor heeft een diepte van 64 cm onder het aangelegde vlak waarbij de onderzijde van de kuil zich op 14,16 m +NAP bevindt. Het spoor bestaat uit drie vullingen. Onderin is lichtgrijs zand met enkele vlekjes bruin zand aanwezig. Daarboven bevindt zich een vulling van humeus donker bruingrijs zand. De bovenste vulling bestaat uit gelaagd donker bruingrijs en licht grijsbruin zand. De functie van de kuil is onduidelijk. Mogelijk betreft het een waterkuil die na het dichtmaken een keer is uitgegraven.

Sporen

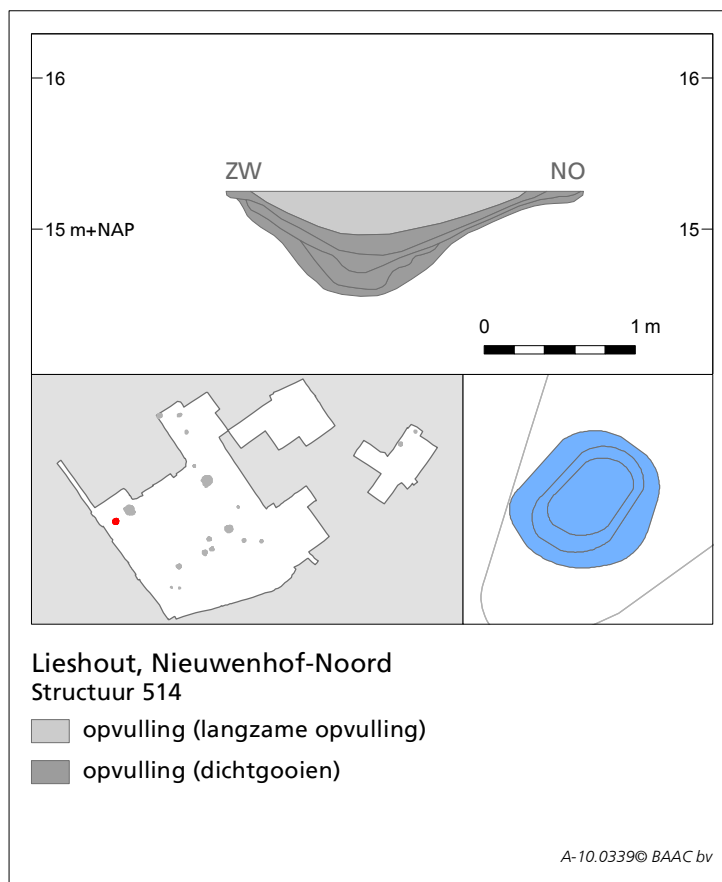
52110

Vondstnummers

In de vulling van de kuil zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering
IJzertijd?

Structuur 514

Onderzoek

Het spoor bevindt zich in werkput 51 aan de noordwestzijde van het onderzoeksgebied aan de rand van een depressie (spoor 51005). De kuil ligt direct ten zuiden van structuur 6 en ten noorden van de bijgebouwen 149, 152 en 166. Het spoor is handmatig gecoupeerd.

Constructie en gebruiksfasen

In het vlak is de kuil ovaal van vorm (1,7 bij 2 m). De kuil bevindt zich ter hoogte van een depressie (spoor 51005) die in fasen dichtgeraakt is. De depressie wordt gekenmerkt door dikke en dunne lagen lichtgrijs zand waarop een donkere A-horizont ontstaan is. Door deze opgevlude depressie is een kuil gegraven die evenals de depressie langzaam is opgevuld. De kuil heeft een diepte van circa 70 cm waarbij de onderzijde zich op circa 14,55 m +NAP bevindt. De kuil wordt evenals de depressie grotendeels gekenmerkt door een afwisseling van lichte en donkere zandlagen. Uiteindelijk lijkt de kuil dichtgegooid te zijn (bovenste 30 cm) en is sprake van een vulling van licht bruingrijs gevlekt zand.

Sporen

51021

Vondstnummer

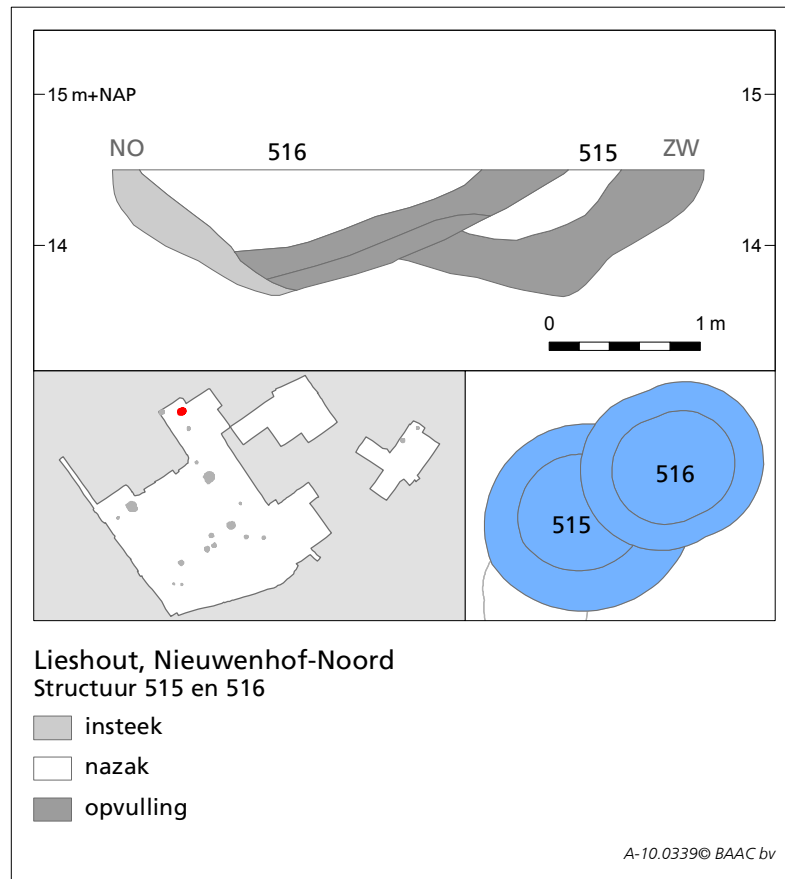
534.

Tijdens het veldwerk is in vulling 3, 4, 5 en 11 een pollenbak geslagen. Uit de palynologische waardering van laag 4, 5 en 11 is gebleken dat de lagen qua pollenmateriaal sterk overeenkomen. Omdat laag 4 en 11 niet alleen informatie kunnen opleveren over de aanwezigheid van bomen, struiken en kruiden in de directe omgeving maar ook informatie bevatten over het voorkomen van graan in de omgeving, zijn beide lagen geanalyseerd.

Datering

Bronstijd/ijzertijd?

Structuur 515

Onderzoek

De kuil bevindt zich in werkput 18 aan de noordzijde van het onderzoeksgebied. De kuil ligt grotendeels vrij in het vlak maar wordt oversneden door structuur 516.

Constructie en gebruiksfasen

De kuil is in het vlak ovaal van vorm (2,2 bij 2,5 m). De kuil heeft een diepte van 86 cm onder het aangelegde vlak. De onderzijde bevindt zich op circa 13,64 m +NAP. In de kuil zijn twee vullingslagen zichtbaar. De onderste vulling is gelaagd en bestaat afwisselend uit zwart humeus zand en lichtbrijsbruin zand. Gezien de gelaagdheid is de kuil langzaam opgevuld. Uiteindelijk is de kuil dichtgegooid waardoor een vulling bestaand uit gevlekt grijsbruin zand is ontstaan.

Relatie met andere structuren

De kuil wordt oversneden door structuur 516.

Sporen

18294

Vondstnummers

In de kuil zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Midden- of late ijzertijd?

Structuur 516

(Voor afbeelding zie structuur 515)

Onderzoek

De kuil bevindt zich in werkput 18 aan de noordzijde van het onderzoeksgebied. De kuil ligt grotendeels vrij in het vlak maar oversnijdt structuur 515.

Constructie en gebruiksfasen

De kuil is in het vlak ovaal van vorm (2,1 bij 2,4 m). De kuil heeft een diepte van 80 cm onder het aangelegde vlak. De onderzijde bevindt zich op circa 13,70 m +NAP. Aan de noordoostzijde van de kuil is een vulling met spoelbandjes aanwezig. Mogelijk moet deze laag als restant insteek geïnterpreteerd worden. De onderste vulling is gelaagd en bestaat afwisselend uit zwart humeus zand en lichtbrijsbruin zand. Gezien de gelaagdheid is de kuil langzaam opgevuld. De kuil is uiteindelijk dichtgegooid humeuze vulling van donkerbruin en donkergrijs zand.

Relatie met andere structuren

De kuil oversnijdt structuur 515.

Sporen

18293

Vondstnummers

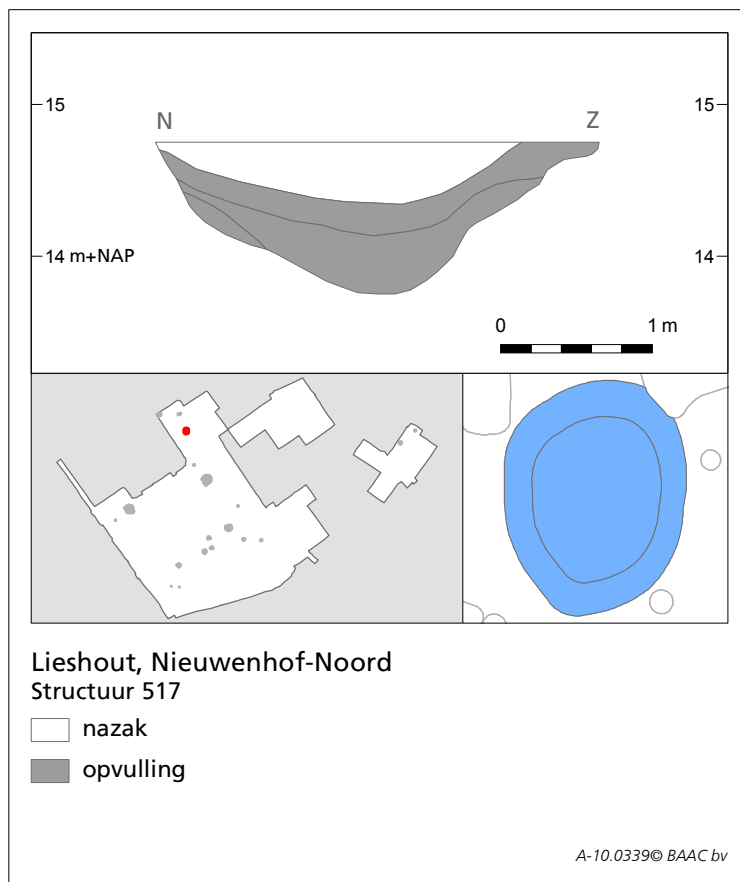
627, 628.

Tijdens het dichtgooien van de kuil is een fragment handgevormd aardewerk in de kuil terecht gekomen. De scherf is mogelijk met kalk gemagerd en de datering is onduidelijk. Een grondmonster uit de kuil is gewaardeerd voor macrobotanisch onderzoek maar bleek te weinig botanische resten te hebben om in aanmerking te komen voor verdere analyse.

Datering

Midden- of late ijzertijd?

Structuur 517

Onderzoek

De kuil bevindt zich in werkput 18 aan de noordzijde van het onderzoeksgebied. De kuil ligt grotendeels vrij in het vlak maar oversnijdt structuur 127.

Constructie en gebruiksfasen

De kuil is in het vlak ovaal van vorm (2,4 bij 3,2 m) en heeft een vulling van donkergrijs zand. De kuil heeft een diepte van ongeveer 110 cm onder het aangelegde vlak. De onderzijde bevindt zich op circa 13,65 m +NAP. De kuil heeft een gelaagde vulling (drie vullingen) en lijkt langzaam opgevuld te zijn. De bovenste 40 cm bestaat uit een nazak van donkergrijs zand.

Sporen

18242

Vondstnummers

495, 558, 624.

De meeste vondsten zijn niet gekoppeld aan een bepaalde vulling. Aangezien de vondsten tijdens de aanleg van het vlak verzameld zijn, is de kans groot dat ze afkomstig zijn uit de nazak. Slechts van één scherf is bekend dat deze zeker uit de nazak afkomstig is. Het aardewerk bestaat uit handgevormd aardewerk

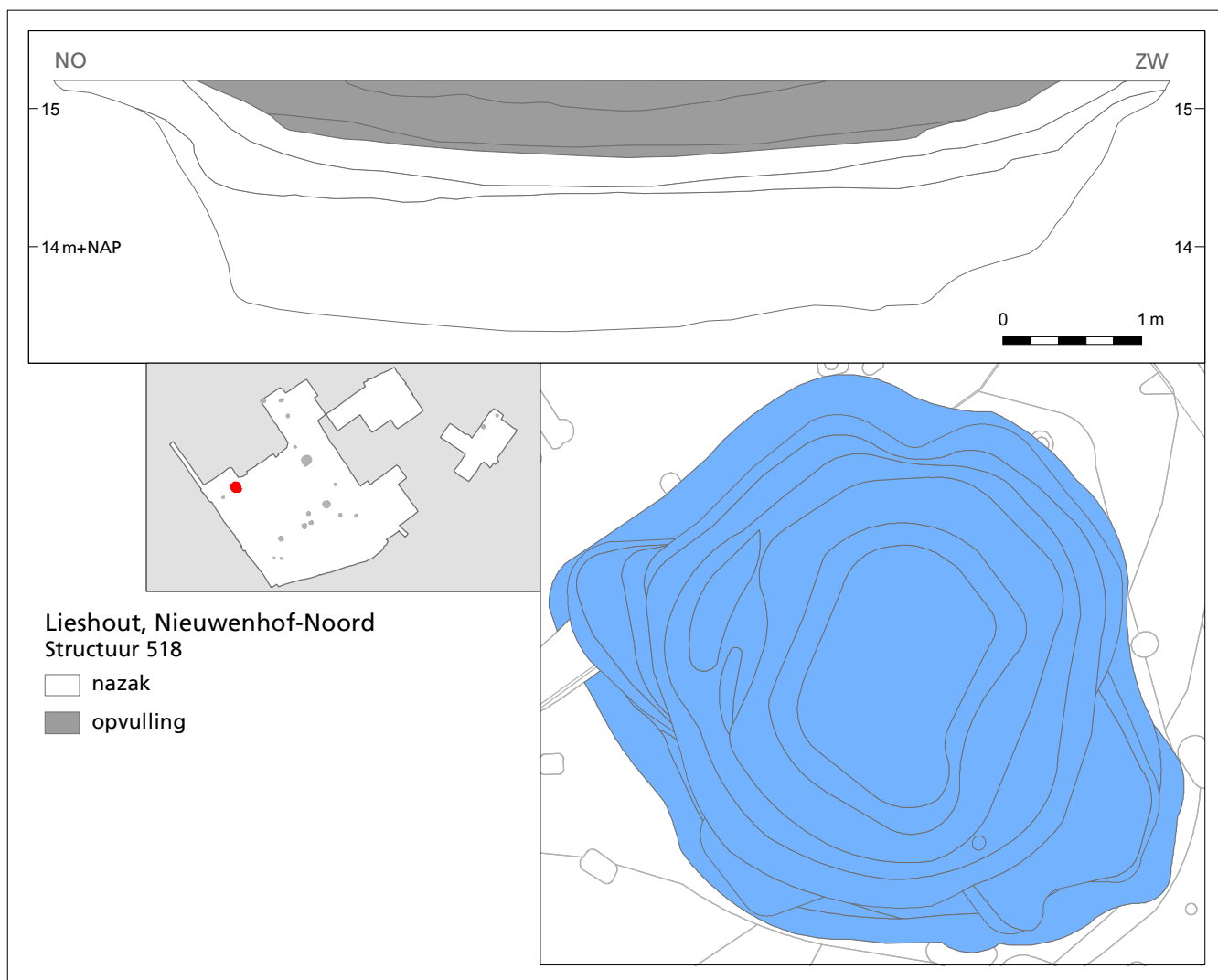
(12 stuks) dat vrijwel allemaal met potgruis gemagerd is. Slechts bij één scherf was sprake van een magering met mineraal materiaal. Onder de fragmenten bevindt zich een haakrand op grond waarvan wordt gedacht aan een datering in de vroege of begin midden-ijzertijd. Behalve aardewerk zijn ook fragmenten metaalslak (circa 2 gram), een stuk maalsteen (tefriet) en een stuk vuursteen aangetroffen.

De onderste vulling is bemonsterd voor botanisch onderzoek maar bleek tijdens de waardering niet over voldoende botanische resten te beschikken voor verdere analyse.

Datering

Bronstijd/vroege ijzertijd

Structuur 518

Onderzoek

De kuil bevindt zich in werkput 34 (profiel 3401) en in 51 aan de noordwestzijde van het onderzoeksgebied. De structuur bevindt zich ter hoogte van een depressie (spoor 51005) en is op vlak 2 pas als kuil herkend. De kuil is verder gedocumenteerd onder spoornummer 51163.

Constructie en gebruiksfasen

De kuil is op vlak 1 onregelmatig van vorm en meet circa 10,5 bij 9 m. Op vlak 2 is de kuil ovaal van vorm (7,4 bij 7,5 m) en heeft een vulling van grijs zand met in het midden een 'kern' van lichtbruingrijs zand. De kuil heeft een diepte van 190 cm onder vlak 1. Bij het verdiepen van de kuil werd duidelijk dat deze van oorsprong was opgebouwd uit een aantal kleinere kuilen. De onderzijde van deze kuilen bevindt zich op circa 13,46 m +NAP. De kuil is zeer gelaagd met zandige, zeer humeuze en zelfs veenachtige vullingen.

Relatie met andere structuren

De kuil overlapt met structuur 148, een oversnijding kon niet worden vastgesteld.

Sporen

51163

Vondstnummers

636-641.

Zowel in de vulling van de kuil als in de nazak is een groot aantal scherven aangetroffen. De datering van het aardewerk uit vulling van de kuil is tweede helft late bronstijd tot begin vroege ijzertijd (circa 900-725 voor Chr.). Bij het dichtraken van de kuil zijn ook enkele fragmenten maalsteen (tefriet) en metaalslak (circa 12 gram) in de kuil terecht gekomen.

De sluitdatum voor de opvulling van de waterkuil ligt in de tweede helft van de late bronstijd of het begin van de vroege ijzertijd. Op basis van de lobbenschaal, aan de buitenzijde versierde randen en de versieringsfrequentie, alsook het hoge percentage minerale magering is de datering aan te scherpen tot de 9^e eeuw voor Chr. In de nazak waren ook enkele fragmenten verbrande leem, dierlijk botmateriaal en kwart, kwartsiet en vuursteen aanwezig.

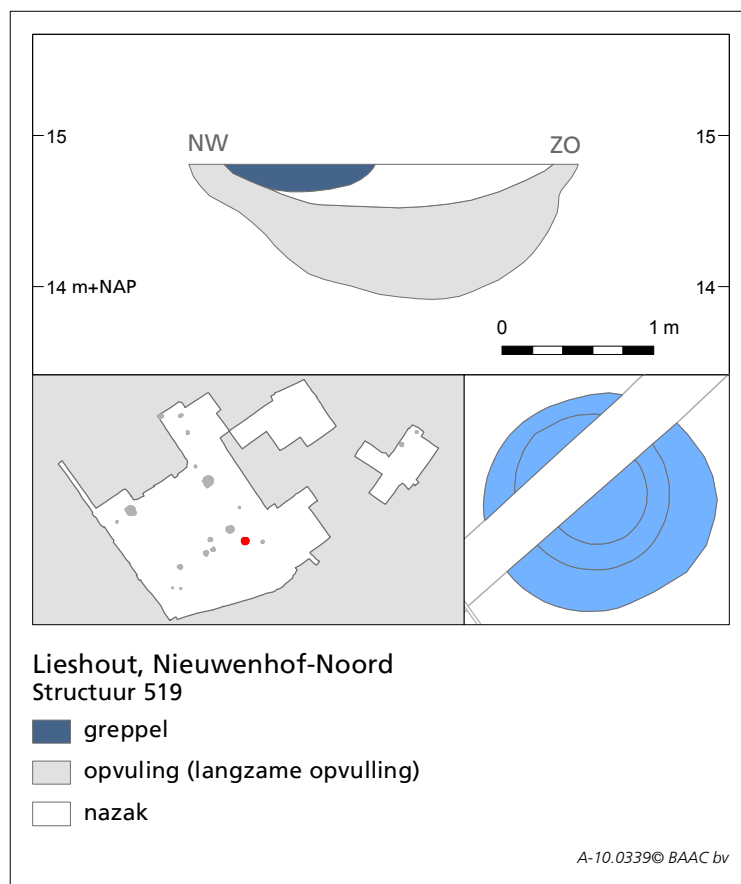
Wanneer de vondsten uit de opvulling van de kuil en uit de nazak met elkaar vergeleken worden, is de overeenkomst in versieringsfrequentie en -type opvallend. Wel is bij het aardewerk uit de opvulling wat meer variatie zichtbaar. In de nazak is het percentage minerale magering teruggelopen van 13 naar 8%. In opvulling van de kuil is meer gebruik gemaakt van grof zand, in de nazak meer van grind of steengruis. Tegelijkertijd is in de afwerking het aandeel gepolijste stukken gestegen van 4 tot 13%. Op basis van bovenstaande verschillen wordt het gebruik van de waterkuil gedateerd tussen 900-825 voor Chr. De nazak is jonger en wordt gedateerd in de periode 875-800 voor Chr.

Datering

900-825 voor Chr. (opvulling)

875-800 voor Chr. (nazak)

Structuur 519

Onderzoek

De kuil bevindt zich in werkput 32 aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied. In de directe omgeving zijn weinig sporen aanwezig maar de structuur wordt wel oversneden door een greppel (structuur 305).

Constructie- en gebruiksfasen

De kuil is in het vlak grofweg rond van vorm (2,9 bij 3 m) en heeft een iets gevlekte vulling van bruingrijs zand. Het spoor heeft een diepte van circa 90 cm onder het vlak. De onderzijde van de kuil bevindt zich op 13,90 m +NAP. De onderste 60-70 cm van de kuil wordt grotendeels gekenmerkt door een afwisseling van lichte en donkere zandlagen. Het lijkt erop dat de kuil na het buiten gebruik raken langzaam is opgevuld waarbij telkens op een laag zand zich een bodem ontwikkelde en vervolgens weer werd afgedekt door een nieuwe laag zand. Uiteindelijk lijkt de kuil dichtgegooid te zijn (bovenste 30 cm) en is sprake van een vulling van bruingrijs gevlekt zand.

Relatie met andere sporen

De kuil wordt oversneden door structuur 305.

Sporen

32038

Vondstnummer

294.

Tijdens de aanleg van het vlak zijn uit de kuil drie scherven verzameld. Deze scherven zijn vrijwel zeker afkomstig uit de nazak. Het betreft twee fragmenten handgevormd aardewerk en een fragment van een bakje van terra sigillata (Dragendorff 24/25?). Dergelijke bakjes komen tussen 15 en 100 na Chr. voor.

Datering

Romeinse tijd, 0-100 na Chr.

9.6 Overige structuren

Structuur 401 (weg)

Onderzoek

De weg is aangetroffen in werkput 35, 53 en 54 en is grofweg noordwest-zuidoost georiënteerd. De weg komt aan de zuidoostzijde het onderzoeksgebied binnen.

Beschrijving

De weg staat uit twee evenwijdige greppels met een onderlinge afstand van circa 6 meter. De diepte van de greppels varieert van 22 tot 43 cm onder het aangelegde vlak. De totale lengte binnen het onderzoeksgebied is bijna 70 meter. De weggreppels zijn op een paar plaatsen onderbroken, mogelijk zijn dit doorgangen naar erven of akkers. Midden in de nederzetting stopt de weg. Opvallend is een paalkuil (spoor 54049) in het midden van dit uiteinde. De weg lijkt meerdere fases gehad te hebben, aangezien sommige greppels dubbel uitgevoerd zijn. Als de weg naar het noordwesten wordt doorgetrokken komt hij in het dorp Son uit, naar het zuiden toe loopt hij in de richting van Het Hof, een volmiddeleeuws en latere nederzetting en plaats van een kerk.

Relatie met andere structuren

De weg wordt oversneden door twee greppels (structuren 308 en 306).

Sporen

53017, 35002, 35004, 53002, 53003, 54018, 54020 (en mogelijk 54049)

Vondstnummers

283, 286, 747, 748, 835, 836.

In de vulling van de greppels zijn fragmenten aardewerk, metaalslak (ruim 200 gram) en maalsteen (tefriet) aangetroffen. Het aardewerk bestaat uit een fragment handgevormde dolium, stukken gladwandig aardewerk, o.a. van een kruik of kruikamfoor, 15 fragmenten van geveerde bekers (techniek b), twee scherven van een pot van grijs aardewerk, vijf handgevormde scherven, twee wandscherven Low Lands waar en twee scherven ruwwandig aardewerk. Gezien de aanwezigheid van baksel techniek b (geveerde aardewerk) en Low Lands waar kunnen de greppels vanaf de 2^e eeuw dichtgeraakt zijn.

Datering opvulling

Romeinse tijd, 100-200 na Chr.

Structuur 402 (veekraal)

Onderzoek

De structuur bevindt zich in werkput 31 aan de zuidwestzijde van het onderzoeksgebied. De sporen die tot deze structuur behoren, bevinden zich in een palencluster.

Beschrijving

De structuur bestaat uit palen die in een rechthoek van circa 24 bij 35,5 m geplaatst zijn. Alleen de palen in de noordoosthoek ontbreken. De onderlinge afstand tussen de palen bedraagt circa 3 m. De diepte van de palen varieert van 4 tot 24 cm. Aan de zuid- en oostzijde lijken de palen aan de binnenzijde vergezeld te worden door een smalle greppel. De greppel bevindt zich circa 50 cm vanaf de palissade. Van deze greppel zijn fragmenten teruggevonden met een diepte die varieert van 4 tot 28 cm onder het aangelegde vlak.

Relatie met andere structuren

De palissade overlapt met structuur 4, 16, 17, 154 en 161 en oversnijdt structuur 9.

Sporen

De volgende greppelsegmenten behoren in ieder geval tot de veekraal: 31070, 31074, 31093, 31110, 31114, 31119, 31131, 31138, 31149, 31153, 31158, 31161, 31166, 31186, 31476, 31478, 31479, 56189. Mogelijk aan de structuur behorende paalsporen en sporen van de binnenindeling zijn niet vermeld.

Vondstnummers

In de vulling van de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Romeinse tijd; vanaf 200 na Chr. (gezien oversnijding met structuur 9)

Structuur 403 (palissade)

Onderzoek

De structuur bevindt zich in werkput 18 aan de noordzijde van het onderzoeksgebied. De sporen die tot deze structuur behoren bevinden zich niet vrij in het vlak.

Beschrijving

De palissade heeft een lengte van circa 12 m en is noordwest-zuidoost georiënteerd. Het betreft restanten van een over het algemeen ondiepe greppel. Op de meeste plaatsen heeft de greppel een diepte van 6 cm. Daarnaast is een dieper deel van de greppel (spoor 18307) en een paalkuil aangetroffen.

Datering

Romeinse tijd

Relatie met andere structuren

De palissade overlapt met structuur 21

Sporen

18187, 18188, 18211, 18301, 18307, 58044

Vondstnummers

In de vulling van de sporen zijn geen vondsten aangetroffen.

Datering

Romeinse tijd; 0-270 na Chr.

Structuur 404 (graf)

Onderzoek

Het graf bevindt zich in werkput 34 is, direct tegen de heg met het buurperceel, aan de westzijde van het onderzoeksgebied. Bij de aanleg van het vlak was al vrij veel aardewerk aangetroffen. Na extra verdieping kwamen onder een sub-recente grondverbetering (met zeer veel aardewerk) de contouren van een bekiste kuil aan het licht. Het graf is echter bijna volledig verspit, alleen de onderzijde is bewaard gebleven.

Beschrijving

Mogelijk ligt aan de andere kant van de heg de rest van het graf. Het is niet uitgesloten dat het een belangrijk graf was, gezien de bijgaven. Wellicht ligt het graf aan het begin van de Romeinse weg naar Son.

Datering

Romeinse tijd

Spoor

34124

Vondstnummer

618.

Het aanwezige aardewerk komt uit de bekisting. Er zijn ongeveer 12 stuks aardewerk in zijn geheel aanwezig geweest, al zijn deze nu volledig verploegd. Hieronder bevinden zich in ieder geval twee terra sigillata borden (Dragendorff 18/31), drie geverfde borden van type Stuart 10 (techniek a en b), twee geverfde bekers van type Stuart 2 (techniek b en c), een kom van type Stuart 19 (techniek b) en twee gladwandige kruikjes. Veel van dit aardewerk is te restaureren. Het aardewerk bestaat verder uit fragmenten amfoor, grijs aardewerk, Low Lands waar, handgevormd aardewerk en wrijfschaal. Opvallend is de afwezigheid van glas en crematieresten. De kom van type Stuart 19 en de terra sigillata borden type Dragendorff 18/31 komen vanaf de tweede helft van de 2^e eeuw voor.

Datering

Romeinse tijd, circa 150-225 na Chr.

